

SPRAWOZDANIE
BIBLIOTEKI NARODOWEJ
ZA ROK 2008

Biblioteka Narodowa
Warszawa 2009

Spis treści

- 5 – A jednak możliwe... – *dr Tomasz Makowski*
- 11 – Kalendarium
- 25 – Gromadzenie zbiorów
- 39 – Opracowanie zbiorów. Bibliografia narodowa.
Funkcje centralne
- 57 – Udostępnianie zbiorów
- 65 – Nowoczesne technologie procesów bibliotecznych
- 73 – Ochrona i konserwacja zbiorów
- 89 – Biblioteki cyfrowe
- 101 – Działalność naukowa
- 121 – Współpraca międzynarodowa
- 131 – Wydarzenia, wystawy, promocje
- 149 – Rok Zbigniewa Herberta
- 169 – Działalność wydawnicza
- 181 – Zadania zlecone przez
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- 189 – Zmiany organizacyjne
- 203 – Finanse Biblioteki Narodowej

A jednak możliwe...

Quintino Matsyn
to Hieronim
Ambrogio de Feltis
Raffael
Portret Fr. Marii Kuzia Ordo
portr. b. Pedra g. erick
Leon X
b. przy portret (Kremlen)
Michelangelo
Su. Rodnie

Vercellio y C) ANO DA'CADORE
Wenue
Fr. Maria Pavese Duca d'urbino

Flora Wzyl, Wokoloi, trude
Venere Giacente zeta. inezion
i r. b

Chet
Frank T, w hain

Gmach główny Biblioteki Narodowej

Biblioteki narodowe mają do spełnienia funkcje centralne i specjalne. Od poprawnego ich wypełniania zależy funkcjonowanie bibliotekarstwa w danym kraju. Jeżeli system jest nieefektywny, uzależnione od niego biblioteki szukają systemów zastępczych.

Obejmując 12 marca 2007 r. funkcję dyrektora Biblioteki Narodowej byłem w pełni świadomy misji, jaką mam do spełnienia. Z jednej strony wynikało to z dobrej znajomości instytucji, którą przyszło mi kierować, z drugiej z porównania jej działania z innymi narodowymi księżnicami na świecie oraz wielkimi bibliotekami krajowymi. Rok 2007 był rokiem zasadniczych zmian organizacyjnych i personalnych, był czasem przygotowania do prawidłowego i spokojnego funkcjonowania w następnych latach. Sprawozdania komórek organizacyjnych BN za rok 2008 okazały się sprawdzianem, czy decyzje podjęte w 2007 r. były słuszne. Były. Zmiany organizacyjne, przede wszystkim drogi książki, wyeliminowały niepotrzebne procedury i dublowanie prac. Taki sam wysiłek tych samych pracowników przyniósł znacznie lepsze rezultaty. Osiągnęliśmy to, co jeszcze niedawno było uważane za niemożliwe.

Do najważniejszych zadań BN należy opracowanie bibliografii narodowej, która nie powinna być jedynie historyczną rejestracją produkcji wydawniczej, ale stanowić podstawę bieżącego katalogowania wszystkich bibliotek w Polsce. Takie wymagania wobec bibliografii narodowych stawiają zalecenia międzynarodowe: ma być autorytatywna, wyczerpująca i bieżąca. Bieżące opracowanie przez Bibliotekę Narodową powinno być podstawą katalogów innych bibliotek. W ubiegłym roku zlikwidowaliśmy zaległości w opracowaniu książek – ostatni numer „Przewodnika Bibliograficznego” zamknęliśmy liczbą 31 234 opisów (w 2005 r. było ich 22 120). Miniony rok był rekordowy dla retrokonwersji zbiorów, opracowano bowiem ponad 184 000 opisów bibliograficznych, czyli więcej niż łącznie w latach 2004–2007.

Rok 2008 był także rokiem dobrych ocen naszej obecności w przestrzeni wirtualnej. W tym miejscu pragnę z prawdziwą satysfakcją poinformować, że aż 78% ankietowanych bibliotekarzy wskazało stronę internetową BN jako najczęściej odwiedzany portal bibliotekarski w Polsce. Cyfrową Bibliotekę Narodową *Polona* odwiedziło ponad sześć milionów osób.

Był to, niestety, ostatni rok finansowania z Wieloletniego Programu Rządowego odkwaszania książek i arkuszy. Warto jednak podkreślić, jak wielkim sukcesem był ten program i jak wiele dobrego uczynił dla zachowania zagrożonych zasobów bibliotecznych i archiwalnych. Dziś musimy zadbać, aby jego owoce nie zostały zmarnowane przez brak funduszy na kontynuację.

Biblioteka Narodowa nie rezygnuje z pełnienia funkcji centrum kulturalnego i ma też ofertę wykraczającą poza role biblioteczne, zawsze jednak z myślą o promocji czytelnictwa i kultury piśmienniczej. Temu służyły wystawy, salony księgarzy, promocje. Ze względu na zakup w 2006 r. Archiwum Zbigniewa Herberta, BN została koordynatorem obchodów 10. rocznicy jego śmierci. W imieniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego kierowałem Komitetem Organizacyjnym i programem, z którego finansowane były inicjatywy kulturalne, naukowe i edukacyjne. Narodowa Książnica była organizatorem najważniejszych ogólnokrajowych wydarzeń, jak inauguracja Roku w Teatrze Narodowym i spektakl *Herbert: rekonstrukcja Poety* na placu Krasińskich, który zgromadził ponad sześć tysięcy osób.

Wielkim międzynarodowym sukcesem była prezentacja w wielu krajach wystawy multimedialnej *Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie*, prezentującej godziwe tradycje I Rzeczypospolitej, jako kraju wielu kultur, narodów, języków i religii, poprzez pomniki piśmiennictwa znajdujące się w skarbcu Biblioteki. Zależy nam na większej obecności BN w przestrzeni miasta. Przed Pałacem Rzeczypospolitej ustawione zostały „Pegazy 2008”, a przed gmachem głównym zaaranżowano wystawę zdjęć Ryszarda Kapuścińskiego.

To był 80. rok istnienia Biblioteki Narodowej. Obchody jubileuszowe były okazją do ukazania zasług dotychczasowych i planów na przyszłość Biblioteki Narodowej, ale przede wszystkim uhonorowania pracowników za ich ofiarną pracę. Bez precedensu było uznanie ze strony Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej poprzez odznaczenie Orderem Odrodzenia Polski aż 21 pracowników BN, w tym po raz pierwszy w historii Krzyżem Komandorskim uhonorowane

zostały dwie niezwykle zasłużone pracownice BN: Eliza Szandorowska i Krystyna Bańkowska-Bober.

Rzadko mam okazję do podziękowań moim najbliższym współpracownikom: dyrektor Ewie Potrzebnickiej, Elżbiecie Stefańczyk, Grażynie Spiechowicz-Kristensen, Katarzynie Ślaskiej oraz Beacie Szczygieł. Z oddaniem i odwagą pełnią swoje funkcje, zmagając się z potrzebami bieżącymi, planowaniem przyszłości, ale także tym, co od dawna czekało na realizację. Dziękuję kierownikom instytutów, zakładów, sekretariatów i oddziałów. To od nich zależy w największej części szczęśliwe prowadzenie działalności BN, światłe zarządzanie pracownikami. Szczególnie dziękuję tym, którzy ze zrozumieniem odnoszą się do reform wewnętrznych w Bibliotece. W ich licznym gronie odnajduję sens zmian. Nie chcę pominąć żadnej z osób wytrwale i rzetelnie pracującej dla Narodowej Książnicy. Pragnę, aby wszyscy byli przekonani, że ich trud nie idzie na marne, jest doceniany przez Dyрекcję oraz naszych użytkowników, jest szlachetną służbą dla narodowej kultury.

Oddaję to sprawozdanie z poczuciem dobrze wypełnionego obowiązku, mojego osobistego wobec przełożonego – Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – polskiego bibliotekarstwa oraz wszystkich współpracowników oraz Biblioteki Narodowej wobec całej sieci bibliotek w Polsce, szczególnie publicznych, i społeczeństwa.

dr Tomasz Makowski

Dyrektor Biblioteki Narodowej

Kalendarium

Styczeń

16 Konferencja „Dzień radości Wolnych Lektur” zorganizowana przez Fundację „Nowoczesna Polska” we współpracy z Biblioteką Narodową, promująca umieszczenie twórczości Bolesława Leśmiana w Cyfrowej Bibliotece Narodowej *Polona* oraz w portalu Wolne Lektury.

29 Prezentacja trzytomowego *Katalogu księgozbioru Kolegium Jezuitów w Braniewie zachowanego w Bibliotece Uniwersyteckiej w Uppsali – The Catalogue of the Book Collection of the Jesuit College in Braniewo held in the University Library in Uppsala* w Pałacu Rzeczypospolitej. Prezentacji towarzyszyła wystawa poświęcona braniewskiemu księgozbirowi.

30 Uroczystość wręczenia nagród Magazynu Literackiego „Książki” w Sali Darczyńców Biblioteki Narodowej i ogłoszenie laureatów Książki Roku 2007 i Wydawcy Roku 2007.

Rozstrzygnięcie otwartego konkursu ogłoszonego przez Bibliotekę Narodową na logo Roku Zbigniewa Herberta. Jury wybrało projekt Jakuba Słomkowskiego.

31 Konferencja „One More Step Towards the European Digital Library” w Deutsche Nationalbibliothek we Frankfurcie nad Menem, poświęcona prezentacji makiety Europejskiej Biblioteki Cyfrowej *Europeana*.

Uroczystość zakończenia pracy zawodowej prof. Oskara Stanisława Czarnika, wieloletniego kierownika Instytutu Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej.

- 15** Konferencja prasowa w Pałacu Rzeczypospolitej z udziałem wiceministra kultury i dziedzictwa narodowego, Piotra Żuchowskiego, oraz dyrektora Biblioteki Narodowej, dr. Tomasza Makowskiego, poświęcona obchodom Roku Zbigniewa Herberta.

- 18** Wernisaż wystawy „Polska sztuka książki z przełomu XX i XXI wieku – wystawa dzieł nagrodzonych w Konkursach Sztuki Książki 1997–2006” w holu głównym Biblioteki Narodowej.

Uroczysta inauguracja Roku Zbigniewa Herberta w Teatrze Narodowym w Warszawie z udziałem małżonki Prezydenta RP Marii Kaczyńskiej, ministra kultury i dziedzictwa narodowego Bogdana Zdrojewskiego, przedstawicieli władz państwowych, świata nauki i kultury.

Inauguracji towarzyszyła multimedialna prezentacja „Lirykożercy. Herbert” przygotowana pod kierunkiem Moniki Grochowskiej. Nowoczesne instalacje we foyer Teatru oraz *live act* „Próba opisu” odwiedziło w nocy z 18 na 19 lutego blisko półtora tysiąca widzów.

Start strony internetowej www.herbert2008.pl prezentującej wydarzenia Roku Zbigniewa Herberta, organizowane przez Bibliotekę Narodową, a także kalendarium życia poety, wybór fotografii i rysunków oraz jego utwory w interpretacji Zbigniewa Zapasiewicza.

- 26** Pokaz zbiorów Biblioteki Polskiej w Paryżu. W Pałacu Rzeczypospolitej zaprezentowano grafiki, stare druki i archiwalia, których konserwacji dokonano w Bibliotece Narodowej dzięki dotacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

- 27** I Debata Herbertowska pt. „Herbert i polskość” w Pałacu Rzeczypospolitej z udziałem: Piotra Kieżuna, Krzysztofa Koehlera, Tomasza Merty i Marka Zaleskiego.

Marzec

12 II Debata Herbertowska pt. „Czy poeta może być filozofem?” w Pałacu Rzeczypospolitej z udziałem: Krzysztofa Dybciaka, Zofii Król, Anny Masłoń i Adama Workowskiego.

18 Salon Księgarzy poświęcony działającej na Warmii i Mazurach sieci księgarń „Książnica Polska”.

Start witryny internetowej www.commonwealth.pl promującej wystawę multimedialną „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie”, przygotowaną przez Bibliotekę Narodową we współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych. Wystawa przedstawiająca I Rzeczpospolitą jako kraj tolerancji i fenomenu współistnienia wielu narodów, kultur i religii prezentowana była w 2008 r. za pośrednictwem polskich placówek dyplomatycznych w piętnastu europejskich krajach.

19 Prezentacja wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Ambasadzie RP w Tallinie oraz jednocześnie w holu głównym Biblioteki Narodowej.

27 Uznanie strony internetowej wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” za Witrynę Dnia przez brytyjski portal Favourite Website Awards.

Kwiecień

7–8 Uroczysta prezentacja w Uppsali *Katalogu księgozbioru Kolegium Jezuitów w Braniewie zachowanego w Bibliotece Uniwersyteckiej w Uppsali* z udziałem zastępcy dyrektora Biblioteki Narodowej Grażyny Spiechowicz-Kristensen.

8–10 Wizyta dyrektora Biblioteki Narodowej, dr. Tomasza Makowskiego, i zastępcy dyrektora BN do spraw rozwoju, Katarzyny Ślaskiej, w Narodowej Parlamentarnej Bibliotece Gruzji w Tbilisi, będąca dopełnieniem umowy o współpracy zawartej 12 listopada 2007 r.

między obiema Bibliotekami. Podczas wizyty doszło do spotkania z przewodniczącą parlamentu Gruzji Niną Burdjanadze.

-
- 9** III Debata Herbertowska pt. „Celan czy Eliot” w Pałacu Rzeczypospolitej z udziałem: Tomasza Burka, Krzysztofa Dorosza i Antoniego Libery.

-
- 25** Wernisaż wystawy „Norwid – Herbert. Rysunki. Inspiracje śródziemnomorskie” w Pałacu Rzeczypospolitej. Wystawa w ramach cyklu „Pokaz Skarbu”, objętego patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego. Zaprezentowano na niej, z wykorzystaniem technik multimedialnych, rysunki obu twórców, które powstały podczas ich licznych podróży śladami kultury antycznej.

Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Ambasadzie RP w Rzymie.

-
- 29** Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Ambasadzie RP w Mińsku.

Maj

-
- 1** Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Konsulacie Generalnym w Kolonii.

-
- 9** Seminarium z okazji 100. rocznicy ukazania się pierwszego *Atlasu geograficznego* Eugeniusza Romera, zorganizowane przez Katedrę Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego przy współpracy Zakładu Zbiorów Kartograficznych Biblioteki Narodowej. Seminarium towarzyszyła wystawa poświęcona ewolucji *Atlasu* od 1908 do 1964 r.

-
- 17/18** Biblioteka Narodowa wzięła po raz pierwszy udział w organizowanej przez Urząd m.st. Warszawy Nocy Muzeów, prezentując w Pałacu Rzeczypospolitej wystawę „Norwid – Herbert. Rysunki. Inspiracje śródziemnomorskie”. Przedsięwzięcie okazało się dużym sukcesem – wystawę obejrzało ponad tysiąc osób.

- 20** Wernisaż wystawy „Twarze – furtki. Fotografie” prezentującej zdjęcia z cyklu „Furtki” i „Twarze Afryki”, wykonane przez Ryszarda Kapuścińskiego. Gościem honorowym była wdowa po pisarzu Alicja Kapuścińska.
-
- 27** W Pałacu Rzeczypospolitej odbyła się promocja albumu dr Hanny Widackiej *Splendor i niesława. Stanisław August Poniatowski w grafice XVIII wieku ze zbiorów polskich* wydanego przez Bibliotekę Narodową.
-
- 28** IV Debata Herbertowska pt. „Czy poetę należy wygnąć z państwa?” w Pałacu Rzeczypospolitej z udziałem: Pauliny Bednarz-Łuczewskiej, Czesława Bieleckiego, Dariusza Gawina i Andrzeja Horubały.
-
- 30** Dyrektor Biblioteki Narodowej, dr Tomasz Makowski, oraz kierownik Archiwum Herberta w Zakładzie Rękopisów BN, Henryk Citko, uhonorowani zostali przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego Sławomira Skrzypka pamiątkowymi monetami wydanymi przez NBP z okazji Roku Zbigniewa Herberta. Dyrektor BN przekazał otrzymane w pierwszym dniu emisji monety do zbiorów Narodowej Książnicy.

Czerwiec

- 2-4** X Ogólnopolskie Warsztaty „Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej – nowe słownictwo, najnowsze ustalenia metodyczne, stosowanie w katalogach bibliotek. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta – problemy metodyczne i propozycje tworzenia charakterystyk wyszukiwawczych”. W warsztatach wzięło udział 235 przedstawicieli bibliotek z całej Polski.
-
- 6** Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Ambasadzie RP w Londynie.
-
- 10** Salon Księgarzy z udziałem prezesa Izby Księgarstwa Polskiego Jana Lusa.
-
- 11** V Debata Herbertowska pt. „Dokąd prowadzi Hermes” w Pałacu Rzeczypospolitej z udziałem Adama Pawłowicza i Bohdana Urbanowskiego.

12 Dyrektor Biblioteki Narodowej, dr Tomasz Makowski, i dyrektor generalny Biblioteki Narodowej Republiki Czeskiej, Vlastimil Ježek, podpisali nową umowę o współpracy między bibliotekami obu państw, rozszerzającą dotychczasową wzajemną wymianę specjalistów.

23 Ogłoszenie otwartego konkursu na projekt „Ścieżki Ryszarda Kapuścińskiego” wiodącej przez Pole Mokotowskie, szlakiem codziennych spacerów pisarza. Konkurs został zorganizowany wspólnie przez Bibliotekę Narodową, Instytut Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego, Urząd Dzielnicy Ochota m.st. Warszawy oraz Fundację „Bęc Zmiana”.

Międzynarodowe seminarium „Lobbing na rzecz bibliotek”, zorganizowane przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Instytut Goethego i Bibliotekę Narodową.

23–24 Konferencja w Bibliotece Królewskiej w Hadze, poświęcona prezentacji prototypu Europejskiej Biblioteki Cyfrowej – *Europeany*. W konferencji wzięli udział partnerzy programu EDLnet: Thematic Network, współtworzących *Europeanę*, w tym przedstawiciele Biblioteki Narodowej – zastępca dyrektora Katarzyna Ślaska oraz kierownik Zakładu Cyfrowej Biblioteki Narodowej *Polona* Joanna Potęga.

Lipiec

6–8 Konferencja „Colloquium of Library Information Employees of the V4+ Countries” z okazji 200-lecia Biblioteki Morawskiej w Brnie, odbyła się z udziałem bibliotekarzy oraz przedstawicieli ministerstw kultury krajów Grupy Wyszehradzkiej. Dyrektor Katarzyna Ślaska wygłosiła referat „Today and tomorrow of digital libraries in Poland”.

26 Przy współudziale Biblioteki Narodowej ukazał się specjalny dodatek do ogólnopolskiego wydania dziennika „Rzeczpospolita”, poświęcony Zbigniewowi Herbertowi i wydarzeniom kulturalnym przygotowanym przez BN w Roku Zbigniewa Herberta.

- 27** Spektakl multimedialny „Herbert: rekonstrukcja Poety” przed Pałacem Rzeczypospolitej przy pl. Krasińskich, zorganizowany przez Bibliotekę Narodową we współpracy z Nowym Teatrem. Spektakl, który obejrzało ponad 6000 widzów, stanowił kulminacyjny punkt obchodów koordynowanego przez BN Roku Zbigniewa Herberta.

Sierpień

- 4** Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Ambasadzie RP w Hadze.
- 6–15** Dyrektor Biblioteki Narodowej, dr Tomasz Makowski, oraz zastępcy dyrektora, Elżbieta Stefańczyk i Katarzyna Ślaska, uczestniczyli w światowym Kongresie Bibliotek i Informacji obradującym w Quebecu w Kanadzie. Dnia 11 sierpnia dyrektor BN wziął udział w Konferencji Dyrektorów Bibliotek Narodowych – CDNL. Podczas konferencji Dyrektor BN w specjalnym liście skierowanym na ręce Borysa Gagui, dyrektora Narodowej Parlamentarnej Biblioteki Gruzji, wyraził solidarność z Gruzinami oraz troskę o ich losy w czasie działań wojennych, a także zaoferował pomoc, gdyby taka była potrzebna, gruzińskiej bibliotece narodowej.
- 17** Wernisaż wystawy „Ex Collectione Dzikoviana. Zbiory hrabiów Tarnowskich z Dzikowa”. Na wystawie zaprezentowano jedną z najcenniejszych kolekcji rodowych w Polsce, na którą złożyły się gromadzone przez wieki obrazy, rzeźby, rękopisy (w tym autograf *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza), stare druki i fotografie. Wernisaż odbył się w ramach tradycyjnego Zjazdu Rodziny Tarnowskich.
- 18** Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Ambasadzie RP w Sofii.
- 29** Wernisaż instalacji artystycznej „Pegazy 2008” (pracownia Beaty i Pawła Konarskich) przed Pałacem Rzeczypospolitej na pl. Krasińskich.

Wrzesień

-
- 1** Rozpoczęto remont fasady Pałacu Rzeczypospolitej.
-
- 9** Salon Księgarzy z udziałem Łukasza Gołębiewskiego, analityka rynku księgarskiego.
-
- 7–14** Obrady XXX Sesji Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie w Rzymie z udziałem dyrektora Biblioteki Narodowej, dr. Tomasza Makowskiego.
-
- 10** VI Debata Herbertowska pt. „Skąd te głosy. Herbert i teatr” w Pałacu Rzeczypospolitej z udziałem: Jarosława Fazana, Jacka Kopcińskiego i Jacka Sieradzkiego.
-
- 15** Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Ambasadzie RP w Rydze oraz w siedzibie Rady Europy w Strasbourgu.
-
- 19** Konferencja poświęcona portalowi Wolne Lektury, zorganizowana przez Fundację „Nowoczesna Polska” we współpracy z Biblioteką Narodową. Konferencja połączona była ze szkoleniem dla nauczycieli, poświęconym zastosowaniu nowoczesnych technologii w nauce języka polskiego.
-
- 21** Dyrektor Biblioteki Narodowej, dr Tomasz Makowski, został wyróżniony przez Stowarzyszenie Księgarzy Polskich Złotą Odznaką Honorową.
-
- 22** Dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, i prof. Tadeusz Kowalski – dyrektor Filmoteki Narodowej podpisali umowę partnerską, na mocy której kino Iluzjon – Muzeum Sztuki Filmowej zostało przeniesione na 3 lata do siedziby BN.
-
- 24–27** Konferencja Dyrektorów Europejskich Bibliotek Narodowych w Zagrzebiu z udziałem dyrektora Biblioteki Narodowej, dr. Tomasza Makowskiego.
-
- 29** Wernisaż wystawy poświęconej Fundacji Franckego (Franckesche Stiftung). Wystawę otworzyli wicedyrektor Niemieckiego Instytutu Historycznego, dr Andreas Kossert, i dyrektor Biblioteki Narodowej, dr Tomasz Makowski.
-

Październik

15 VII Debata Herbertowska pt. „Czego dotyczą wiersze. Herbert a metafizyka” w Pałacu Rzeczypospolitej z udziałem Tomasza Garbola i Piotra Kaznowskiego.

21 Obchody Jubileuszu 80-lecia Biblioteki Narodowej. W uroczystościach, objętych honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Lecha Kaczyńskiego, wzięli udział przedstawiciele, m.in.: Kancelarii Prezydenta, Parlamentu, MKiDN, MSZ, władz samorządowych, instytucji kultury i placówek naukowych oraz bibliotek wojewódzkich i uczelnianych. Najbardziej zasłużonym pracownikom BN wręczone zostały odznaczenia państwowe i resortowe. W Audytorium im. Stefana Dembego odbył się premierowy pokaz filmu *Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie*, a przed gmachem BN zasadzono Drzewko Jubileuszowe – czerwonoлистny buk.

22 Sesja Estreicherowska upamiętniająca 100. rocznicę śmierci twórcy bibliografii polskiej Karola Estreichera, w której wzięli udział między innymi uczestnicy Szóstej Ogólnokrajowej Narady Bibliografów. Z tej okazji BN wydała druk bibliofilski z przemówieniem K. Estreichera, wygłoszonym w Szkole Głównej w Warszawie 22 marca 1865 r.

23–24 Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów. Narada, w której wzięło udział blisko dwustu specjalistów z całego kraju, odbyła się pod hasłem „Bibliografia w erze cyfrowej”.

Listopad

5 VIII Debata Herbertowska pt. „Herbert – Herling” w Pałacu Rzeczypospolitej z udziałem: Włodzimierza Boleckiego, Antoniego Libery i Piotra Kieżuna.

10 Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Ambasadzie RP w Sarajewie oraz w Instytucie Polskim w Budapeszcie.

- 13** Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Ambasadzie RP w Madrycie.
-

- 20** Otwarcie Europejskiej Biblioteki Cyfrowej *Europeana*. Na stronie www.europeana.eu można dotrzeć do blisko dwóch milionów książek, map, nagrań, fotografii i archiwaliów, obrazów i filmów z bibliotek narodowych i instytucji kulturalnych dwudziestu siedmiu państw członkowskich Unii Europejskiej.
-

- 26** Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Instytucie Polskim w Wiedniu.
-

Dyrektor Biblioteki Narodowej, dr Tomasz Makowski, dyrektor Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych, dr Sławomir Radoń, oraz prezydent Stowarzyszenia Instytutu Literackiego „Kultura”, Henryk Giedroyc, podpisali w Maisons-Laffitte list intencyjny w sprawie inwentaryzacji i konserwacji bezcennego archiwum Instytutu Literackiego „Kultura” założonego w 1946 r. przez Jerzego Giedroycia. Podpisanie listu odbyło się w obecności Rafała Grupińskiego – sekretarza stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Tomasza Merty – wiceministra kultury i dziedzictwa narodowego oraz Tomasza Orłowskiego – ambasadora RP w Paryżu.

- 26–28** VIII Konferencja „Automatyzacja bibliotek publicznych” zorganizowana przez SBP, Bibliotekę Publiczną m.st. Warszawy – Bibliotekę Główną Województwa Mazowieckiego oraz Bibliotekę Narodową.
-

- 27–28** VII Seminarium Dyrektorów i Przedstawicieli Bibliotek Narodowych Europy Środkowo-Wschodniej „Nowa rola bibliotek narodowych”. W odbywającym się po raz drugi spotkaniu dyskutowano nad obecnością internetowych serwisów komercyjnych w domenach publicznych. W seminarium uczestniczyli przedstawiciele bibliotek z Białorusi, Bułgarii, Kazachstanu, Litwy, Mołdawii, Rosji i Rumunii.
-

Grudzień

- 5** Strona internetowa www.commonwealth.pl promująca wystawę „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” uhonorowana
-

została prestiżową nagrodą Złotego Orła w kategorii *inter-active design*, przyznaną przez Ogólnopolski Festiwal Reklamy Złote Orły.

- 9** Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Instytucie Polskim w Sankt Petersburgu.
-

Salon Księgarzy z udziałem Andrzeja Tomaszewskiego – typografa, poligrafa, redaktora i projektanta ponad stu siedemdziesięciu pozycji książkowych.

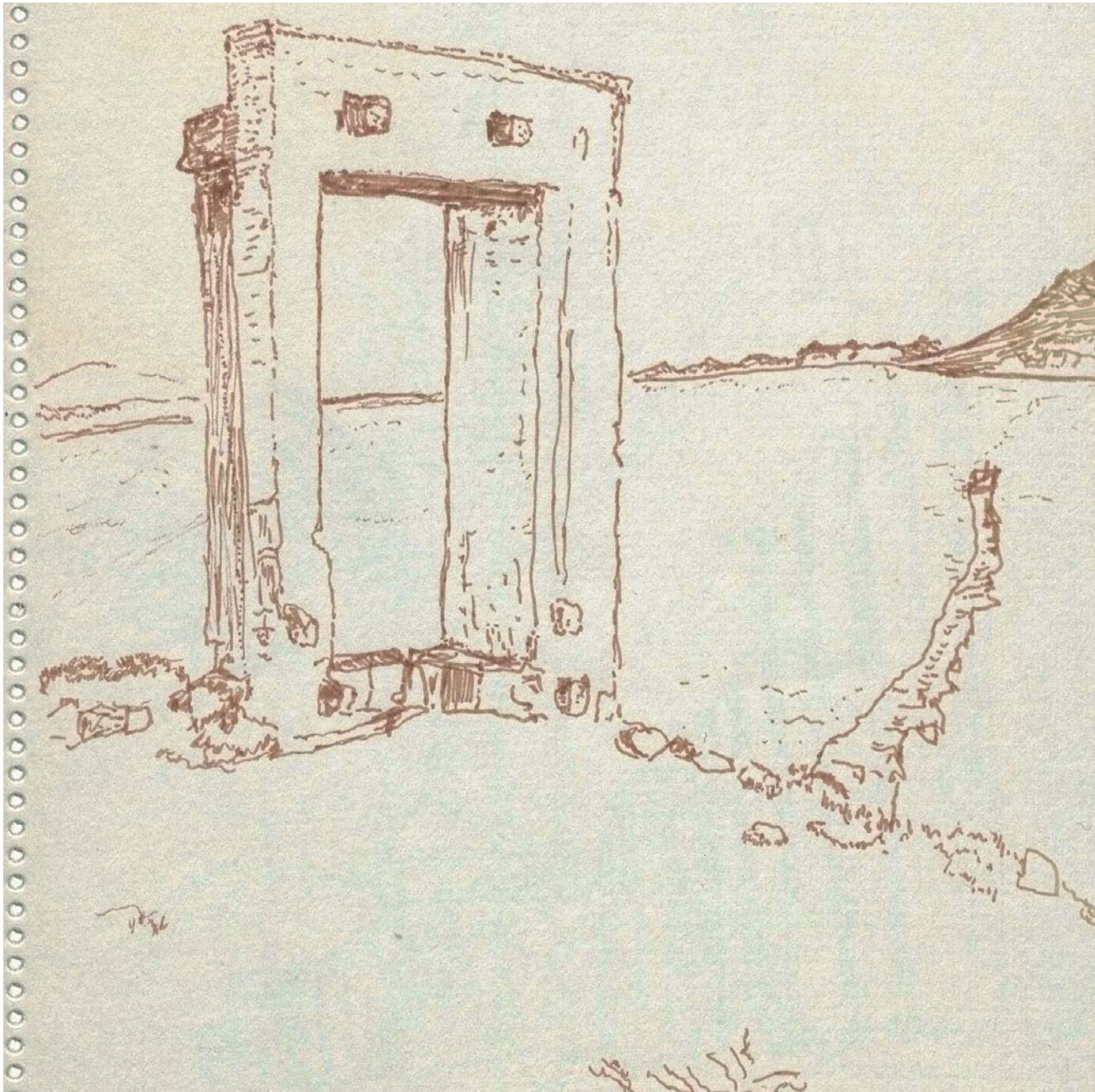
- 10** Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” w Ambasadzie RP w Belgradzie.
-

Uroczyste zakończenie obchodów Roku Zbigniewa Herberta, podczas którego wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego Tomasz Merta, wdowa po poecie Katarzyna Herbert, siostra Halina Herbert-Żebrowska oraz dyrektor BN dr Tomasz Makowski dokonali otwarcia w gmachu głównym BN wystawy monograficznej „Zbigniew Herbert 1924–1998. Portrety i autoportrety z archiwum Pisarza”. Podczas uroczystości zaprezentowano *Archiwum Zbigniewa Herberta. Inwentarz* w opracowaniu Henryka Citko, zawierający opis całej spuścizny Zbigniewa Herberta, zakupionej przez BN w 2006 r. Publikacja ta zapoczątkowała serię wydawniczą *Inwentarze Rękopisów Biblioteki Narodowej*.

- 10–12** Międzynarodowa konferencja „Herbert na językach. Recepcja twórczości Zbigniewa Herberta w Polsce i na świecie”, zorganizowana przez Instytut Badań Literackich PAN, Instytut Książki i Bibliotekę Narodową. W konferencji wzięli udział wybitni badacze twórczości Herberta z Chorwacji, Czech, Polski, Węgier, Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych, którzy przedstawili referaty na temat recepcji twórczości poetyckiej, dramaturgicznej, eseistycznej i publicystycznej pisarza.
-

- 20** Zakończono remont fasady Pałacu Rzeczypospolitej.
-

Gromadzenie zbiorów

Gromadzenie i wieczyste archiwizowanie dorobku umysłowego Polaków jest nadrzędnym zadaniem Biblioteki Narodowej. Obejmuje publikacje krajowe: książki i czasopisma, dokumenty życia społecznego, dokumenty graficzne, kartograficzne, muzyczne, audiowizualne i elektroniczne, a także rękopisy, inkunabuły, stare druki. Gromadzone są również publikacje polskie lub Polski dotyczące, publikowane poza jej granicami, a także piśmiennictwo innych narodów powstające na terytorium Polski lub przechowywane niegdyś w historycznych polskich księgozbiorach, a także najważniejsze współczesne publikacje zagraniczne z zakresu humanistyki.

Na koniec 2008 r. zbiory Biblioteki Narodowej, wraz z dubletami, liczyły 8 704 432 wol. /j.

Egzemplarz obowiązkowy

Podstawą tworzenia kompletnego archiwum piśmiennictwa narodowego było przyznane Bibliotece Narodowej w 1927 r. prawo do otrzymywania bezpłatnych egzemplarzy wszystkich publikacji przeznaczonych do rozpowszechniania, wydawanych na ówczesnym terytorium Polski. Na mocy Ustawy o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych z 7 listopada 1996 r. oraz Rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z 6 marca 1997 r. w sprawie wykazu bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych rodzajów publikacji oraz zasad i trybu ich przekazywania, a także zmieniającego je Rozporządzenia z 24 maja 1999 r., Bibliotece Narodowej przekazywane są po dwa egzemplarze wszystkich publikacji wydawanych w Polsce: książek, czasopism, gazet, druków muzycznych, atlasów, map oraz druków ulotnych dokumentujących życie społeczne, jak również dokumen-

tów dźwiękowych, audiowizualnych i elektronicznych. Uregulowania prawne stanowiące o egzemplarzu obowiązkowym (eo), przyjęte w różnych krajach, za podstawowe cele jego archiwizowania przyjmują: zachowanie dziedzictwa kulturowego, opracowywanie bibliografii narodowej i sporządzanie statystyki wydawniczej. Także w Polsce egzemplarz obowiązkowy traktowany jest jako element dziedzictwa narodowego.

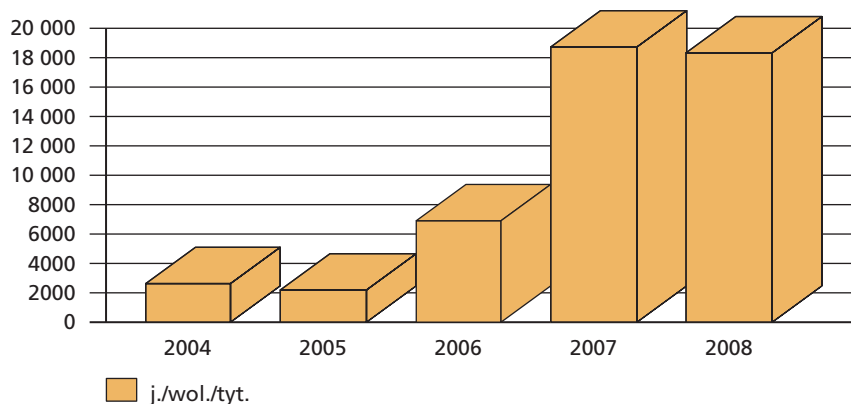
W 2008 r. zarejestrowano 158 849 j./wol. przekazanych Bibliotece Narodowej przez wydawców w ramach egzemplarza obowiązkowego.

Wpływ egzemplarza obowiązkowego według typów dokumentów w latach 2004–2008 (w j./wol./tyt.)

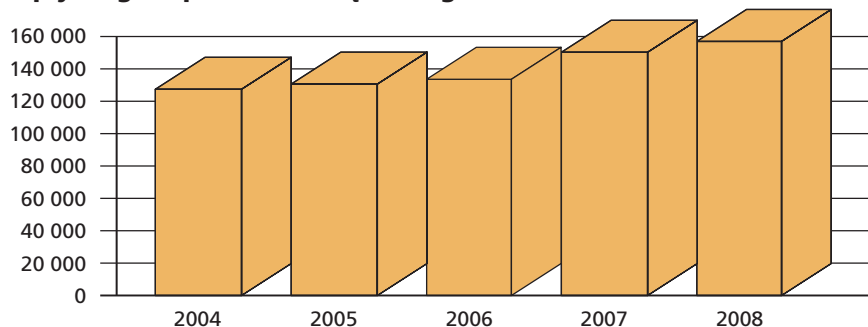
Rok	Druki zwarte	Druki ciągłe	Dokumenty życia społecznego	Dokumenty elektroniczne	Dokumenty dźwiękowe i audiowizualne	Inne
2004	48 505	8 694	57 601	2 517	2 450	4 821
2005	49 660	8 624	57 526	2 581	2 051	5 554
2006	46 359	8 890	65 453	2 962	6 501	4 546
2007	51 349	8 779	67 804	3 114	18 547	4 327
2008	57 660	10 976	62 330	5 428	18 095	4 360

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę, że dzięki staraniom podjętym w ostatnich dwóch latach przez Bibliotekę Narodową nastąpił znaczący wzrost wpływu egzemplarza obowiązkowego dokumentów dźwiękowych i audiowizualnych, co obrazuje wykres.

Wpływ egzemplarza obowiązkowego dokumentów dźwiękowych i audiowizualnych w BN w latach 2004–2008

Wpływ egzemplarza obowiązkowego w zbiorach BN w latach 2004–2008

Wpływ materiałów bibliotecznych, objętych rejestracją wstępną w 2008 r.

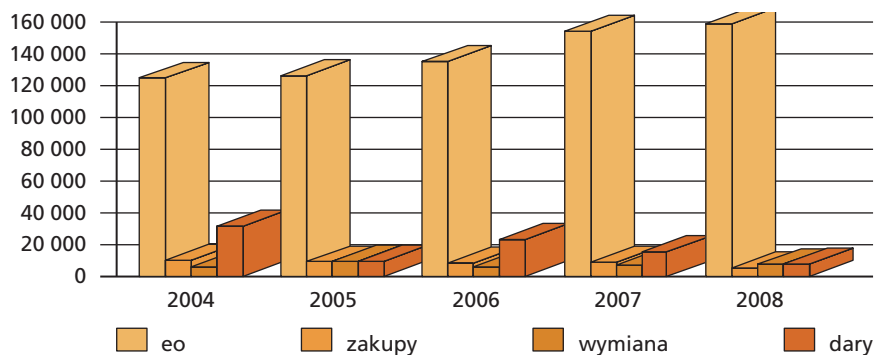
Rodzaj wydawnictw	Jednostka	Źródło nabycia				Łącznie
		eo	zakup	wymiana	dary	
Wydawnictwa zwarte	vol.	57 660	1 568	3 381	2 874	65 483
Wydawnictwa ciągłe ¹	tyt./j.	10 976	1 442	1 850	767	15 035
Dokumenty życia społecznego	j.	62 330	801	2 254	2 426	67 811
Zbiory specjalne	j.	4 360	548	31	1 295	6 234
Dokumenty audiowizualne ²	j.	18 095	1 016	1	250	19 362
Dokumenty elektroniczne ³	j.	5 428	13	32	169	5 642
Łącznie	wol./j.	158 849	5 388	7 549	7 781	179 567

¹ Wpływ eo wydawnictw ciągłych w rocznikach 19 928, w jednostkach 232 320.

² Dokumenty dźwiękowe i audiowizualne wpływają bezpośrednio do Zakładu Dokumentów Dźwiękowych i Audiowizualnych.

³ W tej liczbie znajdują się dokumenty elektroniczne samoistne i niesamoistne wydawniczo oraz wpływające bezpośrednio do Zakładu Dokumentów Elektronicznych.

Wpływ materiałów bibliotecznych według sposobu nabycia w latach 2004–2008

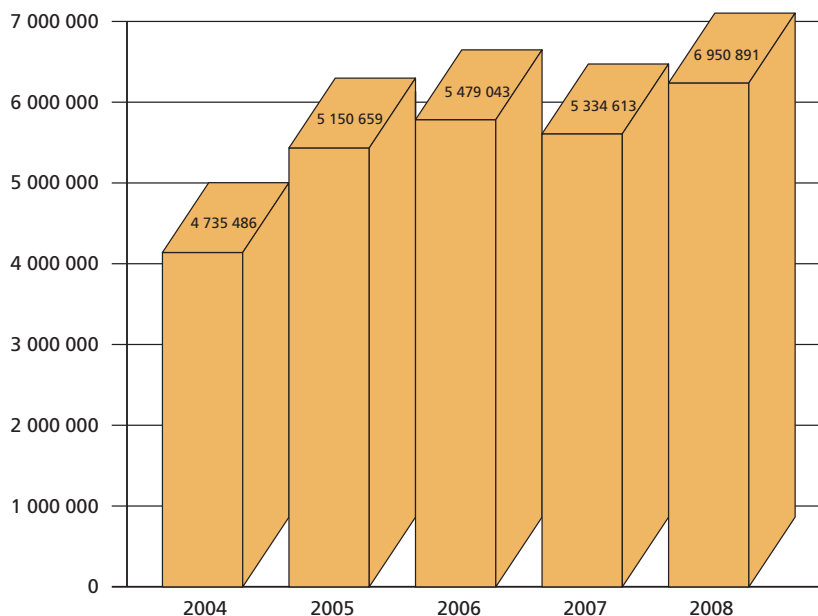
Zakupy, wymiana i dary

Mimo względnej stabilności wpływu egzemplarza obowiązkowego książek i czasopism ocenia się, że około 10% publikacji nie trafia do Biblioteki Narodowej. Pozostałą część Narodowa Książnica musi zatem uzupełniać drogą zakupów bądź wymiany z innymi bibliotekami krajowymi i zagranicznymi. Co roku też zbiory powiększają się dzięki hojności darczyńców.

Zakup zabytkowych dzieł narodowego piśmiennictwa, pojawiających się na rynku antykwarycznym, stopniowo uzupełnia także zasoby książek dawnych, niszczonych i zdekompletowanych w wyniku II wojny światowej. Wszystkie polskie druki i Polski dotyczące są gromadzone w co najmniej dwóch egzemplarzach, z których jeden udostępniany jest w czytelnich Biblioteki Narodowej. Drugi egzemplarz, archiwalny, tworzy szczególnie chroniony, archiwalny zasób biblioteczny i udostępniany jest w wyjątkowych przypadkach.

Od 2001 r. Biblioteka Narodowa wycenia wartość szacunkową materiałów bibliotecznych wpływających jako egzemplarz obowiązkowy oraz jako dary. W 2008 r. ogólna ich wartość wyniosła 6 950 891 zł.

Szacunkowa wartość eo i darów w zł w latach 2004–2008

Zbiory Biblioteki Narodowej (stan na dzień 31 XII 2008 r.)*

Lp.	Rodzaj dokumentów	Jednostka	Zbiory	Dublety
1.	ZBIORY GŁÓWNE	wol./j.	5 955 408	1 303 102
1.1.	Wydawnictwa zwarte od 1801 r., w tym:	wol.	2 565 098	495 087
1.1.1.	– objęte katalogiem alfabetycznym głównym	wol.	2 486 776	
1.1.2.	– ze zbiorów Biblioteki Ordynacji Kraśińskich	wol.	51 222 ¹	
1.1.3.	– druki nowsze wilanowskie	wol.	21 112	
1.1.4.	– księgozbiór szkoleniowy ZDK	wol.	5 988	
1.2.	Wydawnictwa ciągłe od 1801 r., w tym:	wol.	895 804	800 118
1.2.1.	– objęte katalogiem alfabetycznym czasopism	wol.	790 826	
1.2.2.	– bibliologiczne	wol.	104 978	
1.3.	Dokumenty życia społecznego	j.	2 257 565	7 897
1.4.	Zbiory specjalne księgoznawcze	j.	218 973	
1.5.	Dokumenty elektroniczne	j.	20 068 ²	
2.	ZBIORY SPECJALNE	wol./j.	1 413 263	32 659
2.1.	Rękopisy	j.	27 198 ³	
2.2.	Stare druki	wol.	161 548	
2.3.	Druki muzyczne	j.	120 239	
2.4.	Dokumenty dźwiękowe i audiowiz.	j.	126 092	7 618
2.5.	Ikonografia	j.	485 770	22 237
2.6.	Kartografia	j.	121 234	2 804
2.7.	Mikroformy	j.	268 005 ⁴	
2.8.	Zbiór negatywów ikonograficznych	j.	103 177 ⁵	
RAZEM		wol./j.	7 368 671	1 335 761
			OGÓŁEM	8 704 432

* Stan zbiorów Biblioteki Narodowej nie obejmuje zbiorów Biblioteki Donacji Pisarzy Polskich.

¹ Książki ze zbiorów Biblioteki Ordynacji Kraśińskich przed przekatalogowaniem i zinwentaryzowaniem na wydzielonych ciągach sygnatur.

² Dokumenty samoistne i niesamoistne wydawniczo.

³ W tym 7146 j. rękopisów muzycznych.

⁴ W tym 83 j. mikrofilmów przechowywanych w Zakładzie Dokumentacji Księgoznawczej.

⁵ Przechowywany w Zakładzie Zbiorów Mikrofilmowych.

Nowe nabytki

Rękopisy

Dary

- Materiały dotyczące Zbigniewa Herberta
Dar Brigitte Van Elsen-Bertrand
- Listy Zbigniewa Herberta do György Gömöri
Dar György. Gömöri (8 listów)
- Fragment twórczości Larisy Mitznerowej
Dar Pawła Mitznera
- Spuścizna Kazimierza Bagińskiego
Dar Magdaleny Freytag
- Spuścizna Władysława Jana Grabskiego
Dar Macieja Grabskiego
- Spuścizna Kazimierza Truchanowskiego
Dar Barbary Truchanowskiej

Zakupy

- Listy i korespondencja Feliksa Koniecznego
- Listy prymasa Krzysztofa Szembeka do Michała Serwacego Wiśniowieckiego, hetmana litewskiego z lat 1735–1744
- Pamiętniki Januarego Grzędzińskiego
- Archiwum Zbigniewa Herberta – fragmenty (od Teresy Chrzanowskiej)
- Archiwum Zbigniewa Herberta – fragmenty (od Teresy Zabży)
- Spuścizna Henryka Sienkiewicza – fragmenty
- Spuścizna Kazimierza Moczarskiego – 100 teczek zawierających dokumenty dotyczące pobytu w więzieniu i procesu rehabilitacyjnego (m.in. korespondencja z żoną, materiały do historii AK i Stronnictwa Demokratycznego).

Stare druki

Zakupy

- *Johann Hecker, Motuum caelestium ephemerides ab anno 1666 ad 1680. Paris, sumpt. Simeonis Piget, 1666. 4*
Dzieło o tematyce astronomicznej autorstwa Jana Heckera (1625–1675), astronoma-amatora, gdańszczanina, kuzyna, zarazem współpracownika Jana Heweliusza.

- *Przewodnik abo kościołów krakowskich krótkie opisanie. Kraków, druk. Jakub Siebeneycher, 1603. 12*
Pierwszy drukowany przewodnik po Krakowie, pierwowzór słynnych Klejnotów miasta Krakowa.
- *Łukasz Opaliński, De officiis libri tres. Venezia, ap. Andream Poleti, 1698. 8*
Moralistyczny traktat łaciński Łukasza Opalińskiego (1612–1662), jednego z najwybitniejszych pisarzy politycznych Rzeczypospolitej.

Muzykalia

Dary

- *Neue Ausgabe sämtlicher Werke J. S. Bacha*
Pięćdziesiąt osiem woluminów, uzupełniają posiadaną serię. Praha, Bärenreiter
- *Fr. Chopin Sämtliche Pianoforte Werke. Trzy klocki rzadkich wydań Chopinowskich z przełomu XIX i XX w.*
Dar E. i J. Glensków

Zakupy

- *Oratorium „Śluby Jana Kazimierza” Mieczysława Sołtysa. Autograf z około 1895 r. Partytura i głosy, vol. 1–2*
Z dotacji MKiDN od spadkobierców kompozytora
- *Autografy muzyczne kompozycji chóralnych P. Łukaszewskiego i W. Łukaszewskiego*
- *Wydanie faksymilowe partytur 4 autografów oper W. A. Mozarta, Wydawnictwo Packard Humanities Institute, 2006–2008 (Stany Zjednoczone)*
Dar wydawcy

Dokumenty dźwiękowe

Dary

- Dwadzieścia trzy wałki fonograficzne z początku XX w. Wśród nich nagranie utworu Henryka Wieniawskiego *Souvenir de Moscou* w wykonaniu amerykańskiego skrzypka Alberta Spaldinga
- Szesnaście płyt gramofonowych i patefonowych, wydanych od początku XX w. do lat trzydziestych. Wśród nich niezwykle rzadkie płyty Thomasa Edisona z zapisem pionowym oraz pierwsze nagranie *I Koncertu skrzypcowego*

Karola Szymanowskiego, zarejestrowane przez Eugenię Umińską, Orkiestrę Filharmonii Warszawskiej i Grzegorza Fitelberga

Zakupy

- Czterysta osiemdziesiąt osiem rolek pianolowych wydanych w pierwszym trzydziestoleciu XX w.
Zawierają nagrania najwybitniejszych ówczesnych pianistów, m.in.: Sergiusza Rachmaninowa, Teresy Carreño, Anny Jesipow, Władimira Pachmanna, a także wielkiego Polaka – Ignacego Jana Paderewskiego. W kolekcji znajduje się wiele rolek z rejestracjami utworów wybitnych twórców muzyki klasycznej, w tym kilkadziesiąt z kompozycjami Fryderyka Chopina.
- Pięćdziesiąt kaset magnetofonowych z dokumentalnymi nagraniami rozmów z pisarzami, stanowiącymi materiał do książki Jacka Trznadla *Hańba domowa* (m.in. rozmowy z Jerzym Andrzejewskim, Marianem Brandysem, Jackiem Bocheńskim, Zbigniewem Herbertem) oraz kasety ze wspomnieniami Oli Watowej

Ikonografia

Dary

- Zbiór czterdziestu rycin przekazanych przez Marka Łączyńskiego, artystę drzeworytnika mieszkającego na stałe w Austrii
- Zbiór dwunastu rysunków Stanisława Hiszpańskiego – ilustracji do *Odysei* Homera, przekazanych przez córkę artysty
- Archiwum fotograficzne operatora filmowego Janusza Ogrodowicza

Zakupy

- *Vera designatio Urbs in Littavia Grodnae* – miedzioryt Mathisa Zündta z 1568 r., według rysunku z natury Hansa Adelhausera
Jeden z czterech znanych zachowanych egzemplarzy ryciny przedstawiającej panoramę miasta ze scenami powitania poselstw przybywających na zjazd w Grodnie.
- Bibliofilskie wydanie powieści Jerome'a i Jeana Tharaud *L'ombre de la croix*, Paris 1924, ilustrowane drzeworytami Henry'ego Cheffera. Polonik, unikatowy egzemplarz z dołączonymi oryginalnymi rysunkami artysty
- Dziewiętnaście fotografii Warszawy, wykonanych przez Karola Beyera w 1862 r., tuż przed wybuchem powstania styczniowego
Na kilku zdjęciach, m.in. na fotografii przedstawiającej pałac Krasińskich, widoczne namioty oddziałów carskich, sprowadzonych do miasta w celu

uspokojenia „zapałów rewolucyjnych”. Jedne z najwcześniejszych fotografii ulic i architektury Warszawy.

- Szesnaście fotografii Edwarda Augustynowicza z lat dwudziestych XX w. przedstawiających widoki i zabytki Wołynia: m.in. Beresteczka, Dubna, Krzemieńca, Łucka, Wiśniowa

Doskonałe technicznie i artystycznie zdjęcia mało znanego fotografa, członka Wołyńskiego Towarzystwa Krajoznawczego, są szczególnie cenne ze względu na dokumentacyjny charakter oraz duży, wystawowy format odbitek 25x40 cm.

- Seria kolorowanych miedziorytów *Scenographia Urbium Silesiae*, wykonanych według rysunków Friedricha Bernharda Wenera, opublikowanych w latach 1737–1752 w Norymberdze przez spadkobierców J. B. Homanna

Zespół 84 widoków miast śląskich stanowi jedno z najbogatszych źródeł ikonograficznych dotyczących osiemnastowiecznej architektury regionu (zawiera m.in. weduty Brzegu, Oleśnicy, Trzebnicy, Nysy, Ząbkowic, Cieplic, Lubiąża, Kamiennej Góry, Otmuchowa i Paczkowa).

Dzieła zakupione dzięki dotacji celowej MKiDN .

Kartografia

Zakupy

- [Warszawa] – *Plan de la Ville de Varsovie dedie A S. M. Auguste III Roi de Pologne...* P. R. Tirregaille`a, 1762 r.

Miedzioryt; 101x132 cm (pl. 104x138). Najwybitniejsze dzieło warszawskiej kartografii staropolskiej, wykonane zostało na polecenie marszałka wielkiego koronnego Franciszka Bielińskiego. Z dedykacją dla Augusta III. Rękopiśmienny pierworys spłonął w 1944 r. wraz z innymi zbiorami Archiwum Miejskiego.

Autorem planu był Pierre Ricaud de Tirregaille, francuski inżynier i kartograf, pozostający w służbie Augusta III.

- *Paskaart Voor een Gedeelte van de Oost Zee*, Johannis van Keulen, Amsterdam [ca 1682–1706]

Miedzioryt, 52x60 cm. Cenna i rzadko spotykana morska mapa południowego Bałtyku z wybrzeżem Pomorza Zachodniego od Rostoku do Żarnowca, stanowi znakomitą dokumentację stanu poznania i przebiegu linii brzegowej tej części wybrzeża na przełomie XVII i XVIII w.

Druki nowsze

Zakupy

- Henryk Rostworowski *Kamieniołomy* [S. l.]: powielali E. Schubert & J. Gawron, 1940
Książka wydana w stu dwudziestu egzemplarzach, ten ma nr 86. Jest to tom poezji wydany w obozie jenieckim IX Weiburg w formie maszynopisu powielonego. Książka ozdobiona portretem autora oraz ilustracjami architekta J. Staniszkisa.
- *Tomcio Paluch*. Munchen, b.r.
Plakat wydany pod koniec XIX w. Przedstawia sceny z bajki o Tomcio Paluchu Charles'a Perraulta.
- Jerzy Ficowski *Lettre a Marc Chagall. Eaux-fortes de Marc Chagall*. Paris 1969, Adrien Maeght
Bibliofilskie wydanie poematu ukazało się w łącznym nakładzie 175+XV [niesprzedajnych] egzemplarzy numerowanych na grubym welinie z Rives, egz. nr 41 z podpisami Jerzego Ficowskiego i Marca Chagalla. Poemat powstał w latach 1950–1956, po raz pierwszy ukazał się w 1957 r., doczekał się wielu przekładów na języki obce, w tym na francuski, dokonany przez Suzanne Arlet.
- Abraham Król *La fiancée du septième jour: poème VII burins et bois gravés de Abram Krol*. Paris 1955, Caractères
Wydanie artystyczne tego poematu prozą ukazało się w dziewięćdziesięciu dziewięciu egzemplarzach na ręcznie czerpanym papierze z Auvergne, jeden z numerowanych egzemplarzy od 1 do 92 z podpisem autora – nr 16. Całkowicie autorskie dzieło Króla z oryginalnymi grafikami artysty, wykonanymi w technice ryłca, m.in. z motywami przywołującymi polskie małopolskie reminiscencje. Dedykacja autora dla Claude'a Rogera-Marxa, twórcy licznych książek poświęconych sztuce. Stan bardzo dobry.
- Roland Topor *Les mémoires d'un vieux con par...* [Paris] 1975, éditions Marquet
Bibliofilskie wydanie *Pamiętnika starego pierdoły* ukazało się w nakładzie pięćdziesięciu numerowanych egzemplarzy na grubym welinie – nr 31 sygnowany i numerowany przez artystę.
- Herman Struck *In Russich Polen: ein Kriegstagebuch*. Berlin 1915, Verlegt bei Julius Bard
Wydano w nakładzie trzystu numerowanych egzemplarzy, zakupiony jest poza numeracją. Na karcie tytułowej dedykacja autora, datowana 18 X 1915.

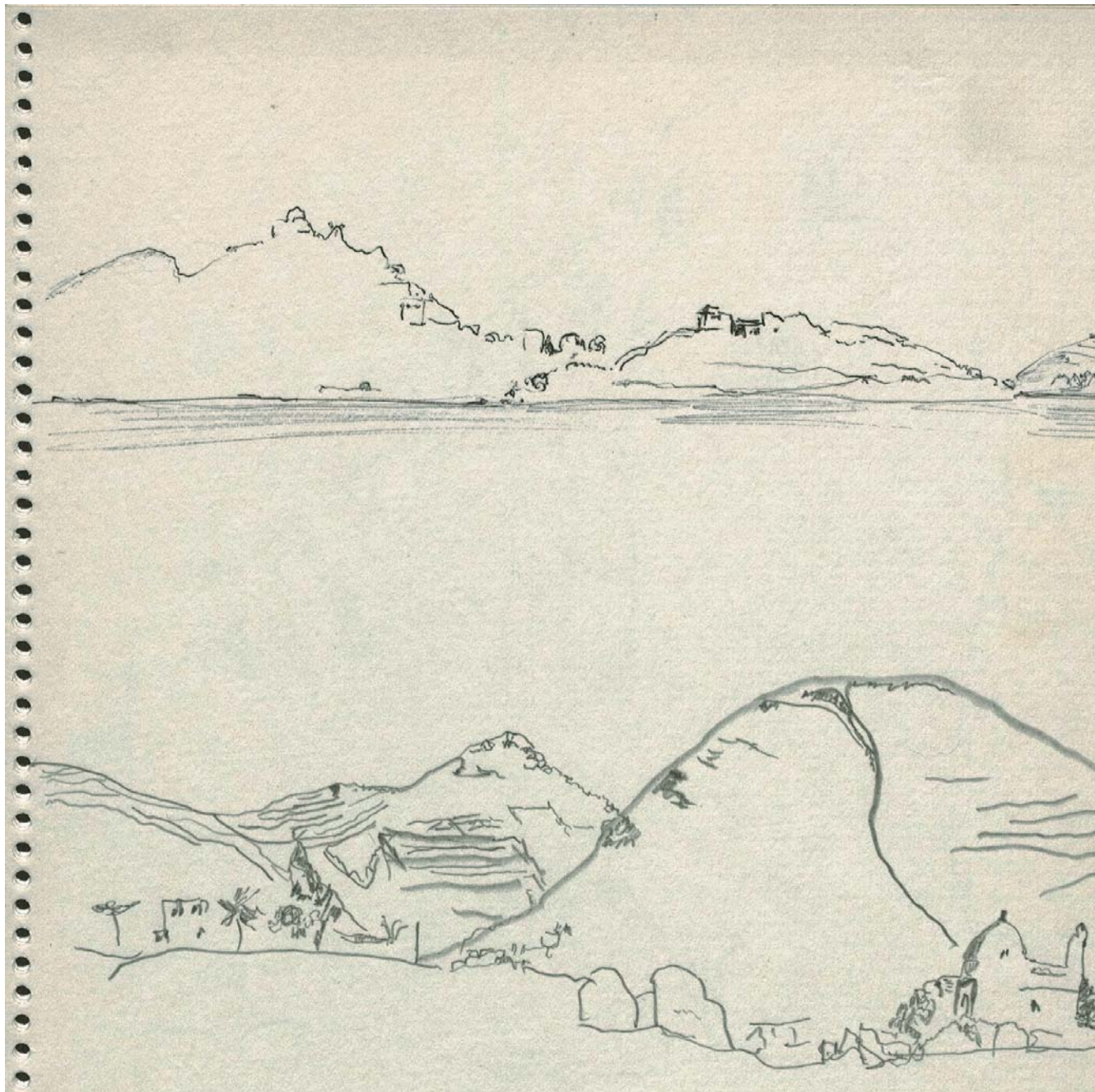
Zawiera 23 litografie Hermana Strucka. Teka, poprzedzona wstępem oraz spisem, zawiera sygnowane i datowane przez artystę litografie przedstawiające widoki miasteczek z okolic Łodzi z lutego 1915 r., m.in. Tomaszowa, Rzgowa, Brzozowa, oraz zamieszkującą tam ludność żydowską.

- Robert Spies *Frédéric Chopin: les 24 Préludes*. [Monachium] 1912, Wunderhorn Verlag

Teka zawiera 24 plansze oraz kartę tytułową (powtórzona także na okładce), w symboliczny sposób ilustruje preludia Chopina (wszystkie tablice podpisane oraz sygnowane monogramem artysty). Akwatinty Spiesa, reprodukowane w tece, każda przełożona bibułą, nastrojem oraz stylem nawiązują do nurtu symbolicznego w europejskiej sztuce przełomu XIX i XX w.

- Tajny rocznik okupacyjny „Taternika”
„Taternik” – organ Klubu Wysokogórskiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Rocznik XXIV. Zeszyt 1–4 w trzech woluminach. Warszawa, Nakładem Klubu Wysokogórskiego PTT, b.r. [1943]. Wojenny, tajny rocznik czasopisma poświęconego taternictwu. Pierwszy rocznik podziemny. Ogółem w czasie II wojny światowej ukazało się 5 numerów. Wydawane były pod redakcją Tadeusza Orłowskiego, w bardzo niewielkim nakładzie jako maszynopis powielony z drukowanymi okładkami, opatrzone oryginalnymi fotografiami.

Opracowanie zbiorów
Bibliografia narodowa
Funkcje centralne

Retrokonwersja

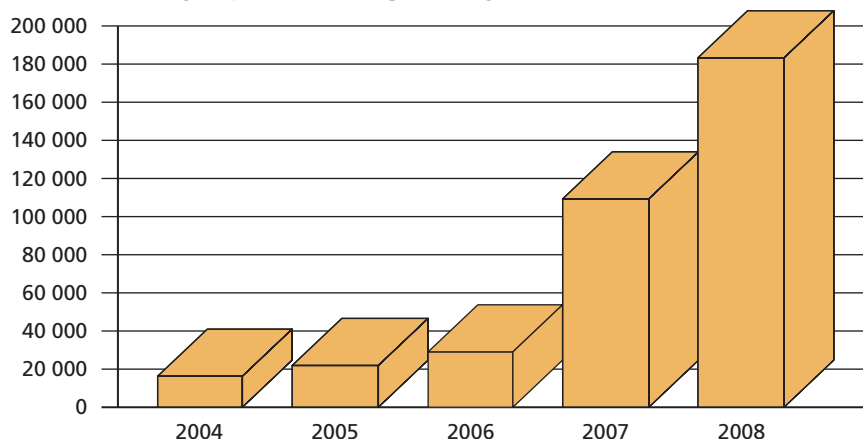
Uznając sprawę retrokonwersji za priorytetową, w 2006 r. zaktualizowano w Bibliotece Narodowej program przyjęty dwa lata wcześniej oraz przeprowadzono stosowne zmiany organizacyjne. Specjalnie utworzony Zakład Retrokonwersji ma za zadanie odpowiednie przygotowanie i wprowadzenie do bazy danych opisów bibliograficznych książek wydawanych w XX w. (książki wydane w XIX w. przygotowuje i wprowadza do bazy Zakład Książki), tworzonych na podstawie materiałów drukowanych, w tym bibliografii narodowej, kart katalogowych katalogu alfabetycznego BN oraz z autopsji. W latach 2006–2007 prace nad retrokonwersją bibliografii narodowej i katalogu alfabetycznego BN w znacznej części sfinansowano ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego/KBN, przekazanych MKiDN na działalność wspomagającą badania naukowe w jednostkach resortu kultury.

Rok 2008 był dla retrokonwersji rekordowy – opracowano bowiem 184 607 opisów bibliograficznych, czyli więcej niż łącznie w latach 2004–2007, kiedy to opracowano ich 179 570. Możliwe to było między innymi dzięki wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które w ramach programu „Dziedzictwo kulturowe” przekazało na ten cel aż 860 000 zł (zadanie „Tworzenie komputerowych retrospektywnych katalogów zbiorów BN i komputerowej bazy bibliografii narodowej XIX–XX wieku”).

Do końca 2009 r. przewiduje się opracowanie kolejnych 260 000 opisów, pod warunkiem uzyskania na ten cel dodatkowych środków z MKiDN i zakłada się zakończenie retrokonwersji i udostępnienie danych w Internecie, dzięki czemu polskie biblioteki, pobierając z bazy BN gotowe opisy prymarne, będą mogły dokonać retrokonwersji własnych katalogów, uzupełniając je jedynie opisami publikacji obcych.

Przeniesienie danych do postaci elektronicznej zabezpieczy fizycznie katalog alfabetyczny BN, chroniąc jego historyczne właściwości, a jednocześnie umożliwi zamawianie oraz wypożyczanie dokumentów poprzez katalog w systemie INNOPAC/MILLENNIUM.

Retrokonwersja opisów bibliograficznych w latach 2004–2008

Baza danych w systemie INNOPAC/MILLENNIUM

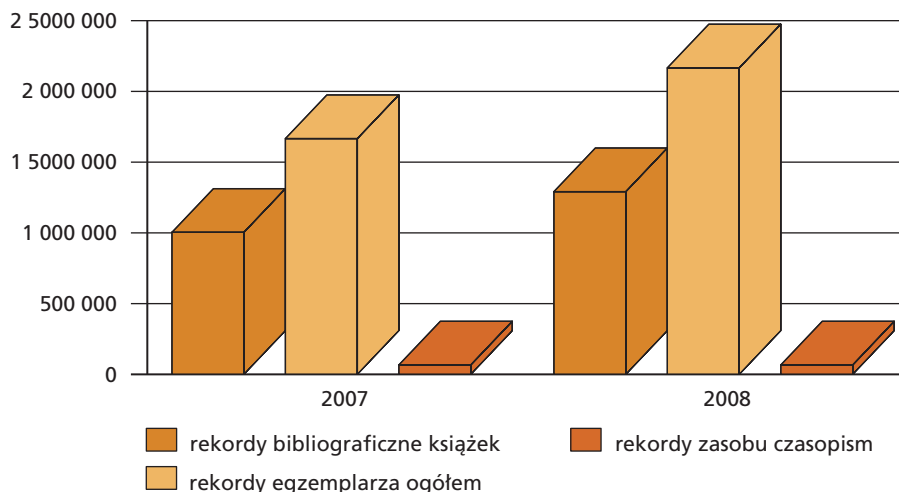
Przy tworzeniu bazy danych Biblioteki Narodowej w systemie INNOPAC/MILLENNIUM pracowali bibliotekarze zatrudnieni w różnych komórkach organizacyjnych BN, jak i osoby z zewnątrz, zatrudnione na umowę-zlecenie w ramach projektu retrokonwersji zbiorów, gromadzący i opracowujący zbiory różnych typów dokumentów (książki i czasopisma drukowane, dokumenty życia społecznego, dokumenty kartograficzne, dokumenty dźwiękowe, dokumenty muzyczne, dokumenty elektroniczne), opracowujący bieżącą bibliografię narodową książek, czasopism, dokumentów elektronicznych, druków muzycznych, dokumentów kartograficznych, dokumentów dźwiękowych i dokumentów audiowizualnych.

Tradycyjny katalog w postaci kartek obejmuje opisy książek wydanych w latach 1801–1999. Bazy danych zbiorów specjalnych oraz niektóre bazy bibliografii narodowej, bibliografii bibliologicznych i ewidencji bibliotek są prowadzone w systemie MAK.

W 2008 r. baza danych INNOPAC/MILLENNIUM znacząco wzrosła. Powiększyła się bowiem o 928 498 rekordów różnych typów i w końcu roku liczyła

ich łącznie 4 719 208 (dla porównania w 2007 r. – 3 812 591). Wśród nich było 1 253 035 rekordów bibliograficznych, 2 178 454 rekordy egzemplarza książek oraz 71 985 rekordów zasobu czasopism.

Liczba rekordów bibliograficznych i egzemplarza książek oraz czasopism w bazie INNOPAC/MILLENNIUM

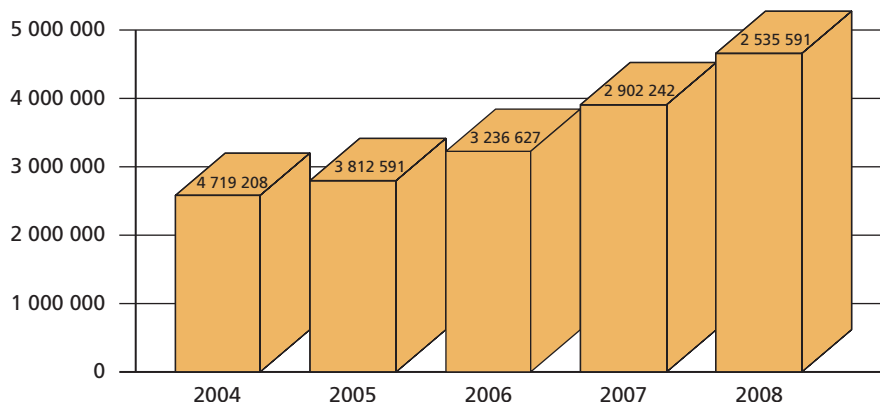
W celu jednoznacznej identyfikacji (w trakcie całego procesu opracowywania) danego egzemplarza wpływające do BN książki oznacza się etykietami z kodami kreskowymi, które są wczytywane (za pośrednictwem specjalnego czytnika elektronicznego) do rekordu egzemplarza danej książki w bazie INNOPAC/MILLENNIUM. Od 2003 r. opatrzone kodami łącznie ponad 712 400 egzemplarzy/woluminów (w 2008 r. – 297 800).

W bazie danych w systemie INNOPAC/MILLENNIUM w końcu 2008 r. znajdowały się opisy:

- wszystkich nowych nabytków od 1994 r.,
- książek ogłoszonych w „Przewodniku Bibliograficznym” w latach 1974–2008,
- publikacji z księgozbioru Biblioteki Ordynacji Krasieńskich (hasła od A do S),
- wszystkich cymeliów konspiracyjnych oraz około 65% dokumentów szczególnie chronionych.

Ponadto baza zawierała rekordy dawniejszych druków zwartych – krajowych i zagranicznych, dżs-ów, tytułów czasopism, a także rekordy tworzone w Zakładzie Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów, w zbiorach specjalnych oraz inne opisy w trakcie opracowania i retrokonwersji.

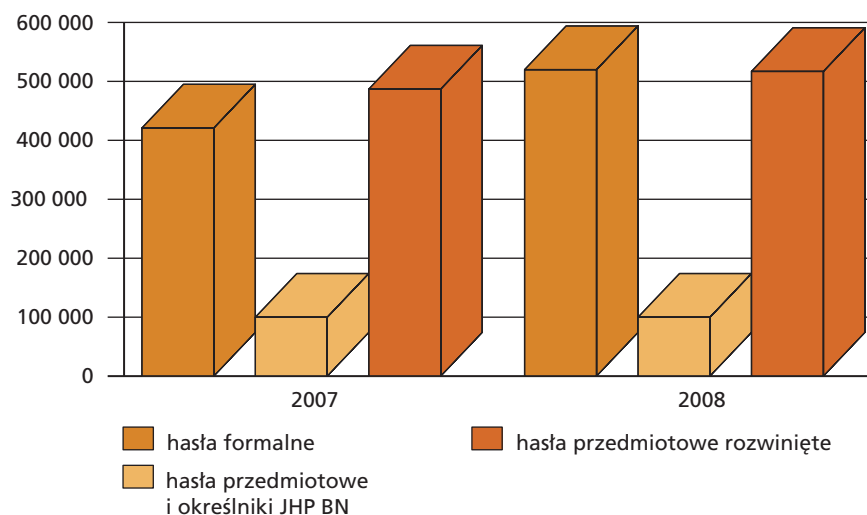
Liczba rekordów bibliograficznych ogółem w bazie INNOPAC/MILLENNIUM w latach 2004–2008

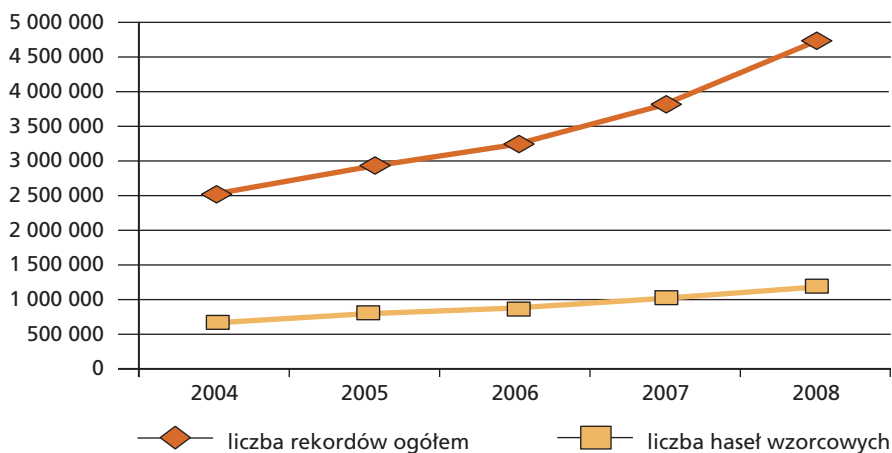
Kartoteki wzorcowe

Na koniec 2008 r. liczba haseł wzorcowych w bazie danych, prowadzonej w systemie INNOPAC/MILLENNIUM, wyniosła 1 177 640 (w 2007 r. – 1 028 900), w tym rekordów haseł formalnych – osobowych, korporacyjnych, tytułów serii – 531 091, haseł przedmiotowych i określników zarejestrowanych w *Słowniku języka haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej* – 116 965 oraz 529 584 hasła przedmiotowe rozwinięte. Przyrost bazy w 2008 r. wyniósł 172 135 rekordów.

Liczba haseł w kartotekach wzorcowych w latach 2007–2008

Tempo wzrostu liczby rekordów ogółem i haseł wzorcowych w bazie INNOPAC/MILLENNIUM w latach 2004–2008

Język Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej (JHP BN)

W 2008 r. kontynuowano prace nad rozwojem słownictwa i metodyki JHP BN. Opracowano i zwalidowano w kartotece haseł wzorcowych 13 743 rekordy nowych haseł przedmiotowych (w 2007 r. – 13 695) i 58 819 rekordów haseł przedmiotowych rozwiniętych (w 2007 r. – 50 910), w tym rekordów utworzonych w Bibliotece Publicznej m.st. Warszawy – 11 824 (w 2007 r. – 12 427).

W ramach melioracji w bazie BN związanej ze zmianami w słownictwie i metodyce JHP zmodyfikowano około 16 000 rekordów haseł wzorcowych i około 35 000 rekordów opisu bibliograficznego.

Od listopada 2008 r. rozpoczęto organizowanie comiesięcznych spotkań Pracowni JHP BN ze wszystkimi osobami, które w BN opracowują przedmiotowo dokumenty. Celem zebrania jest przekazywanie na bieżąco informacji o pracach prowadzonych w Pracowni – nowych hasłach, melioracjach, propozycjach metodycznych, zwrócenie uwagi na pojawiające się problemy, możliwość ich zgłaszania i dyskusji nad nimi.

Nową wersję serwisu zawierającą informacje na temat JHP BN uruchomiono z końcem maja 2008 r. ([www.bn.org.pl/Dla bibliotekarzy>JHPBN](http://www.bn.org.pl/Dla_bibliotekarzy/JHPBN)), jest on stale aktualizowany i uzupełniany. W związku z zawieszeniem publikacji „Biuletyn JHP BN”, wszystkie dane i materiały metodyczne będą udostępniane w wersji elektronicznej i sukcesywnie zostaną tu przeniesione wskazówki metodyczne ogłaszane w „Biuletynie...” w ciągu ostatnich kilku lat.

Komisja Opracowania Rzeczowego Zbiorów przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w dniach 2–4 czerwca 2008 r. przy współpracy z Biblioteką Narodową oraz Instytutem Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego zorganizowała w BN X Ogólnopolskie Warsztaty „Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej – nowe słownictwo, najnowsze ustalenia metodyczne, stosowanie w katalogach bibliotek. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta – problemy metodyczne i propozycje tworzenia charakterystyk wyszukiwawczych”.

Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta (UKD)

W 2008 r. przygotowano i ogłoszono na stronie internetowej BN (zakładka-Dla Bibliotekarzy/UKD) 6 numerów elektronicznego „Biuletynu Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej”. Przygotowywano reguły pragmatyczne UKD. Opracowywano materiały robocze stanowiące podstawę kartoteki wzorcowej UKD i kolejnych wydań tablic skróconych.

W dniach 4–5 grudnia 2008 r. w Bibliotece Narodowej odbyło się spotkanie warsztatowe użytkowników UKD, w którym wzięli udział przedstawiciele największych bibliotek publicznych z dziewięciu województw. Spotkanie miało na celu poznanie opinii i potrzeb środowiska bibliotek publicznych, wykorzystujących UKD do porządkowania zbiorów.

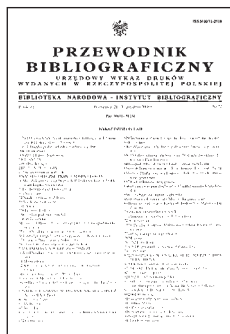
Bibliografia narodowa

Do statutowych obowiązków Biblioteki Narodowej – narodowej centrali bibliograficznej – należy opracowywanie i wydawanie bieżącej i retrospektywnej bibliografii narodowej. Składają się na nią:

„Przewodnik Bibliograficzny”

W 2008 r. opracowano 52 zeszyty bibliografii bieżącej wydawnictw zwartych i 5 zeszytów uzupełnień zawierających opisy książek wydanych przed 2006 r. Łącznie ogłoszono 31 234 tytuły (w 2005 r. – 22 120). Opracowano i opublikowano indeksy roczne: alfabetyczny i przedmiotowy za 2007 r.

Opracowano dane do bazy Index Translationum za rok 2007 – 5624 opisy książek tłumaczonych z innych języków opublikowanych w Polsce w 2007 r. Przygotowano CD-ROM z danymi „PB” za lata 1973–2007.

„Bibliografia Zawartości Czasopism”

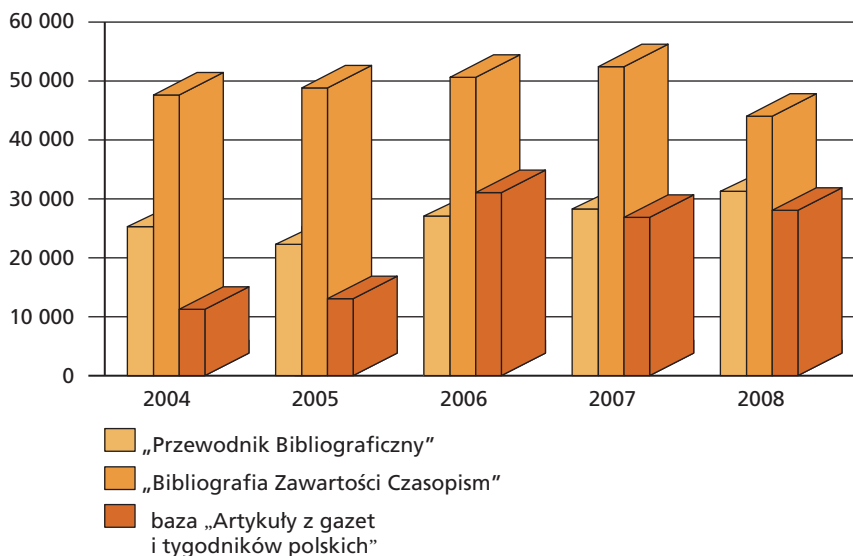
Opisy artykułów z czasopism, gazet i tygodników od stycznia 2005 r. są wprowadzane jedynie do baz danych; zaprzestano publikowania papierowej wersji „BZCz”. W 2008 r. zarejestrowano artykuły opublikowane w 2954 czasopismach, w tym 163 nowych. Od początku 2005 r. opisy bibliograficzne w „BZCz” opracowuje się w formacie MARC 21. Opisy artykułów z czasopism są dostępne dla użytkowników w czterech bazach.

Opisy artykułów są dostępne dla użytkowników w sieci wewnętrznej i Internecie w dwóch bazach: za lata 1996–2004 (MARC BN) – 395 318 opisów, za lata 2005–2008 (MARC 21) – 195 500 opisów. Łącznie baza „BZCz” w końcu 2008 r. liczyła 590 818 rekordów.

Do odrębnej bazy „Artykuły z gazet i tygodników polskich w latach 1996–2004” wprowadzono 104 699 opisów w formacie MARC BN. Od 1 stycznia 2006 r. baza jest prowadzona w formacie MARC 21 – wspólnie z jedenastoma bibliotekami publicznymi. Wspólna baza BN i bibliotek publicznych wynosi 256 902 rekordy.

Kontynuowano prace nad uzupełnieniem nieopublikowanych roczników „BZCz” za lata 1949–1950. W 2008 r. sporządzono 3761 opisów w formacie MARC 21. W końcu roku baza liczyła 17 441 opisów.

Liczba rekordów bieżącej bibliografii narodowej, opracowanych w latach 2004–2008

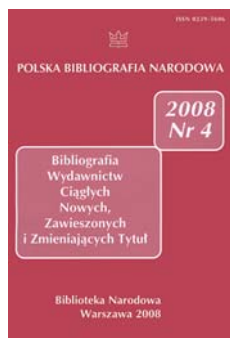
	„Przewodnik Bibliograficzny”	„Bibliografia Zawartości Czasopism”	„Artykuły z gazet i tygodników polskich”
2004	24 212	47 898	11 540
2005	22 120	48 225	12 482
2006	26 619	50 550	31 280
2007	27 539	52 015	26 243
2008	31 234	44 740	26 552

„Bibliografia Wydawnictw Ciągłych”

W 2008 r. zarejestrowano w bazach 76 158 tytułów wydawnictw ciągłych (w 2007 r. – 75 626).

„Bibliografia Wydawnictw Ciągłych Nowych, Zawieszonych i Zmieniających Tytuł”

Opracowano i opublikowano 4 numery kwartalnika – 976 poz. (w 2007 r. – 1151 poz.). Był to ostatni rok wydawania tej bibliografii w formie drukowanej. Od 2009 r. będzie się ukazywać w formie elektronicznej w formacie pdf.

„Bibliografia niezależnych wydawnictw ciągłych z lat 1976–1990”

W bazie uzupełnień do tomu I znajduje się 3241 tytułów (w 2007 r. – 2 910). W 2008 r. wprowadzono 331 opisów, zmodyfikowano 828 dokumentów i zrehabilitowano 1953 opisy.

„Polonica Zagraniczne”. Bibliografia”

Opublikowano rocznik 2004 (3243 opisy), przekazano do druku rocznik 2005 (3981 opisów). Trwały prace nad rocznikami: 2006 (zgromadzono 2612 opisów), 2007 (1768 opisów), 2008 (520 opisów). Baza danych poloników wydanych od 1993 r. liczyła na koniec 2008 r. 48 906 rekordów (w 2007 r. – 44 800).

„Literatura polska w przekładach”

Stan bazy „Przekłady literatury polskiej 1981–2008” na koniec 2008 r. wynosił 7968 opisów (w 2007 r. – 7686 opisów), bazy „Przekłady literatury polskiej 1971–1980” – 2895 opisów (w 2007 r. – 2694 opisów). Bazy literatury polskiej

w przekładach zostaną połączone w jedną „Literatura polska w przekładach 1971–2008” zawierającą 10 863 opisów. Przekazano do druku bibliografię „Literatura polska w przekładach 1971–1980”.

„Bibliografia Dokumentów Elektronicznych”

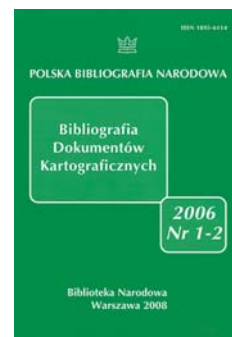
Opracowano dwa numery „Bibliografii Dokumentów Elektronicznych” („BDE”) dołączane do „Przewodnika Bibliograficznego”, zawierające opisy trzystu tytułów dokumentów elektronicznych o charakterze wydawnictwa zwarteo. Był to ostatni rok wydawania „BDE” w formie drukowanej, od 2009 r. będzie się ukazywać w formie elektronicznej w postaci pliku pdf i bazy komputerowej.

„Bibliografia Dokumentów Kartograficznych”

W 2008 r. ukazał się drukiem podwójny numer „Bibliografii Dokumentów Kartograficznych” („BDK”) 1–2 za 2006 r. Trwają prace nad podwójnym numerem „BDK” za rok 2007.

„Bibliografia Dokumentów Dźwiękowych”

W 2008 r. rozpoczęto prezentację bibliografii („BDD”) w postaci bazy komputerowej, licząc na razie około tysiąca opisów. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem równoległej wersji elektronicznej w formacie pdf.

Bibliografia polska 1901–1939

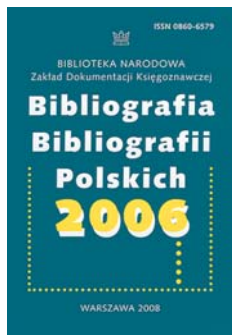
Bazy danych *Bibliografii polskiej 1901–1939* dostępne na stronie internetowej Biblioteki Narodowej:

- baza „Bibliografia polska 1901–1939” – 44 723 rekordy bibliograficzne (w 2007 r. – 36 200),
- wprowadzono 44 800 opisów bibliograficznych (w 2007 r. – 36 200),
- indeks do „Przeglądu Księgarskiego Gebethnera i Wolffa” – 30 246 rekordów (prace nad bazą zakończono w 2007 r.).

Na stronie cBN *Polona* zawieszono 9 zeskanowanych tomów *Bibliografii polskiej 1901–1939* w formacie pdf.

Daje to możliwość korzystania z tomów 1–6, których nie ma w bazie danych i są dostępne jedynie w wersji drukowanej.

Drukiem ukazał się dziewiąty tom, obejmujący litery Geg–Gor, zawierający 6426 opisów. Do druku przekazano dziesiąty tom Gos–Gż, liczący 6772 pozycje. Obecnie trwają prace nad czterema kolejnymi tomami *Bibliografii polskiej*.

Bibliologiczne bibliografie specjalne

W 2008 r. opracowano i wydano:

„Bibliografia Bibliografii Polskich”

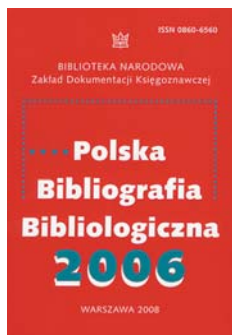
Opublikowano rocznik 2006 (5185 opisów), gromadzono materiały do rocznika 2007 (na koniec roku baza zawierała 4505 opisów), oraz rocznik 2008 (2860 opisów). Łączna baza „BBP” za lata 1995–2008 zawiera 48 386 opisów. Kontynuowano także prace nad bazą retrospektywną „BBP” 1986–1995.

„Polska Bibliografia Bibliologiczna”

Opublikowano rocznik 2006 (5795 opisów), gromadzono materiały do rocznika 2007 (na dzień 31.12.2008 r. baza zawierała 4405 opisów), oraz rocznik 2008 (2021 opisów). Łączna baza „PBB” za lata 1995–2008 zawiera 50 156 opisów.

„Bibliografia Analityczna Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. Piśmiennictwo Zagraniczne” (dodatek do „Przeglądu Bibliotecznego”)

Zredagowano i wydano zeszyty: 1–4/2008, przygotowano 334 analizy artykułów (w 2007 r. – 289). Baza danych „BABIN” z lat 1990–2008 zawiera 4704 opisy.

Wykaz polskich bibliografii nieopublikowanych

Wspólna baza „Wykaz” zawiera rekordy z siedmiu edycji oraz uaktualnione i nowe (na koniec 2008 r. – 2204 pozycje).

Bazy danych bibliografii bibliologicznych utrzymywane są w systemie MAK, w formacie MARC BN.

Funkcje centralne

Biblioteka Narodowa jako centralna biblioteka państwa pełni wiele funkcji o znaczeniu ogólnopolskim. Jest centralną biblioteką dziedziczną w zakresie

bibliotekoznawstwa i nauki o książce, informacji naukowej i archiwistyki, prowadzi katalogi centralne (w tym zagranicznych wydawnictw zwartych i ciągłych), odpowiada za statystykę wydawnictw i statystykę bibliotek publicznych, a także pełni ważną rolę w normalizacji bibliograficznej w skali kraju.

Biblioteka Narodowa jest odpowiedzialna także za prowadzenie Krajowego Biura ISBN (nadawanie numerów identyfikacyjnych wydawcom i przydzielenie im puli numerów dla wydawnictw zwartych), Narodowego Ośrodka ISSN (oznaczanie wydawnictw ciągłych międzynarodowymi numerami ISSN), Krajowego Biura ISMN (nadawanie numerów identyfikacyjnych wydawcom druków muzycznych i przydzielanie puli międzynarodowych znormalizowanych numerów dla druków muzycznych przez nich publikowanych) oraz za przekazywanie danych o polskim piśmiennictwie do międzynarodowych serwisów informacyjnych.

Krajowe Biuro ISBN

W 2008 r. nadało numery identyfikacyjne 2277 polskim wydawcom (w 2007 r. – 2124), w tym 1075 nowym (w 2007 r. – 1496) oraz przydzieliło im odpowiedniej wielkości pule numerów.

Przygotowano i przekazano do Międzynarodowego Biura ISBN w Berlinie pełną bazę zarejestrowanych polskich wydawców, która na dzień 31 grudnia 2008 r. zawierała dane o 28 424 wydawcach (w 2007 r. – 26 719).

Narodowy Ośrodek ISSN

Narodowy Ośrodek ISSN w 2008 r. nadał numery 1504 tytułom czasopism polskich (w 2007 r. – 1605 tytułom). Wprowadził bądź zmodyfikował 2699 opisów czasopism polskich do bazy danych w systemie MAK (w 2006 r. – 3165); baza liczy 32 000 rekordów.

Do bazy danych Międzynarodowego Ośrodka ISSN w Paryżu przekazano 1325 opisów tytułów czasopism polskich z nadanymi numerami ISSN (w 2007 r. – 1695 opisów).

Krajowe Biuro ISMN

Krajowe Biuro ISMN w 2008 r. zarejestrowało siedmiu nowych wydawców muzycznych oraz wydało 5 kontynuacji. Baza danych wydawców muzycznych prowadzona w Krajowym Biurze ISMN w końcu roku liczyła 89 rekordów.

Statystyka

Istotne znaczenie dla określania sytuacji książki i bibliotek w Polsce mają dwa opracowania statystyczne przygotowywane w Bibliotece Narodowej: urzędowa statystyka polskiej produkcji wydawniczej, tworzona na podstawie danych o publikacjach zarejestrowanych w bieżącej bibliografii narodowej, i ukazująca się jako rocznik „Ruch Wydawniczy w Liczbach”, oraz powstające również w cyklu rocznym „Biblioteki Publiczne w Liczbach” – statystyczny obraz bibliotekarstwa publicznego w Polsce.

W 2008 r. opublikowano dane o wydawnictwach w 53. roczniku „Ruchu Wydawniczego w Liczbach” za 2007 r. Opracowywano również dane za 2008 r. i uzupełniano informacje o wysokości nakładów książek i czasopism.

Biblioteka Narodowa przekazała ponadto dane statystyczne o produkcji wydawniczej w Polsce za rok 2007 do „Małego Rocznika Statystycznego” i „Rocznika Statystycznego RP”, rocznika „Kultura” oraz „Rocznika Statystycznego Województwa Mazowieckiego”, „Rocznika Statystycznego Województwa Śląskiego” i „Rocznika Statystycznego Województwa Wielkopolskiego”.

Prace normalizacyjne

W 2008 r. Biblioteka Narodowa prowadziła, na mocy umowy z Polskim Komitetem Normalizacyjnym, Sekretariat Komitetu Technicznego nr 242 ds. Informacji i Dokumentacji.

Udział w międzynarodowych serwisach informacyjnych

DO bazy Index Translationum przygotowano 5624 opisy książek tłumaczonych z innych języków opublikowanych w Polsce w 2007 r. (2006 r. – 4377 opisów).

W ramach współpracy z „Répertoire International des Sources Musicales” (RISM) sporządzono 456 opisów na kartach RISM.

Bazy danych katalogów centralnych

Według danych szacunkowych na koniec 2008 r. kartoteki kartkowe katalogów centralnych książek i czasopism zagranicznych oraz czasopism polskich gromadzonych w bibliotekach polskich zawierały ponad 6 822 039 kart. Liczba opisów zarejestrowanych w bazach danych, dostępnych w sieci lokalnej i Internecie, wyniosła 707 471.

Liczba rekordów w bazach danych

Nazwa bazy	Liczba rekordów
Centralny Katalog Książek Zagranicznych 1975–1986 (MARC 21)	373 176
Centralny Katalog Książek Zagranicznych 1987–2008 (MARC 21)	200 535
Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych 1975–1979 (ARKA)	30 000
Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych 1980–2003 (MARC 21)	40 038
Centralny Katalog Czasopism Zagranicznych 1980–2007 (ARKA)	59 108
Centralny Katalog Czasopism Polskich 1661–1950. Baza główna (MARC 21)	36 100
Centralny Katalog Czasopism Polskich 1661–1950. Sprawozdania (MARC 21)	6 973
Sigla Katalogu Centralnego	1 579

Bazy informacyjne

Realizując zapis Ustawy o bibliotekach, BN prowadzi w odrębnej bazie EWIDENCJA wykaz bibliotek naukowych oraz bibliotek należących do ogólnopolskiej sieci bibliotecznej, uwzględniając na koniec grudnia 2008 r. 3231 bibliotek tworzących ogólnokrajową sieć biblioteczną oraz 1381 bibliotek naukowych. Status biblioteki naukowej ma jednocześnie 30 bibliotek tworzących ogólnokrajową sieć biblioteczną. Baza jest dostępna tylko w sieci lokalnej BN. Biblioteka Narodowa prowadzi także informacyjną bazę BIBLIOS, która w końcu roku liczyła 9209 opisów bibliotek, uzupełnianych na podstawie rozsyłanych ankiet i z danych pobieranych z Internetu. Baza jest dostępna w sieci lokalnej i Internecie. Z bazy BIBLIOS usunięto 37 opisów, do nowo założonej bazy bibliotek zlikwidowanych BIBLIOSZ.

Doskonalenie zawodowe bibliotekarzy – Zakład Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej

Zakład Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej (ZEBID) został utworzony 1 września 2007 r. jako jednostka organizacyjna Biblioteki Narodowej. Zakład przejął zadania w zakresie doskonalenia i doskonalenia likwidowanego Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej im. Heleny Radlińskiej w Warszawie. Placówka prowadzi szeroką działalność w zakresie doskonalenia zawodowego bibliotekarzy oraz pracowników informacji naukowej oferując różnorodne kursy, warsztaty specjalistyczne, problemowe z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji

naukowej, obsługi komputerowych baz danych oraz informatycznych systemów bibliotecznych itp. Ogólnopolski zakres działalności ZEBID BN obliguje tę jednostkę organizacyjną do zapewnienia jakości kształcenia i doskonalenia w dwóch obszarach działania: wspieranie działań kadry kierowniczej bibliotek oraz zatrudnionych w niej pracowników oraz diagnozowanie i określanie potrzeb w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego bibliotekarzy i pracowników informacji związanych z obiegiem książki i dokumentów.

Cele ZEBID BN:

- Organizowanie i prowadzenie różnorodnych form doskonalenia bibliotekarzy i pracowników informacji (kursy specjalistyczne, problemowe, seminaria naukowe, warsztaty, konferencje metodyczne).
- Doskonalenie i kształcenie kierowniczej kadry bibliotek, ze szczególnym uwzględnieniem kadry bibliotek publicznych poprzez organizowanie szkoleń specjalistycznych dostosowanych do wymogów nowoczesnej biblioteki funkcjonującej w społeczeństwie informacyjnym.
- Przygotowywanie specjalistycznej oferty programów doskonalenia zawodowego dla kadry kierowniczej i pracowników bibliotek i ośrodków informacji.
- Opracowywanie materiałów edukacyjnych na potrzeby środowiska bibliotekarskiego.
- Diagnozowanie i określanie potrzeb w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego bibliotekarzy i pracowników informacji związanych z obiegiem książki i dokumentów.
- Rozwiązywanie bieżących problemów związanych z awansem zawodowym bibliotekarzy.

Zorganizowano kursy doskonalące w zakresie: katalogowania w języku haseł przedmiotowych BN, opracowania rzeczowych dokumentów z wykorzystaniem UKD, w zakresie MARC 21, Projektów digitalizacyjnych w instytucji kultury. W ramach programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, „Edukacja kulturalna i upowszechnianie kultury”. Priorytet 1: „Edukacja kulturalna i kształcenie kadr kultury”, zrealizowano zadanie pod nazwą „Cykl szkoleń *Bibliotekarz animatorem działań kulturalno-edukacyjnych w regionie*”.

Szkolenia zrealizowano w sześciu miastach: Warszawie, Białymstoku, Gdańsku, Poznaniu, Rzeszowie i Toruniu przy współpracy Wojewódzkich Bibliotek Publicznych. Łącznie zorganizowano 12 szkoleń, w których udział wzięło dwustu pięćdziesięciu dziewięciu pracowników bibliotek.

Kontynuowano prace nad koncepcją zmian w systemie kształcenia bibliotekarzy. Przygotowano propozycje zmian do Rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach oraz trybu stwierdzania tych kwalifikacji.

Opracowano projekt Porozumienia o współpracy między Biblioteką Narodową a Wojewódzkimi i Miejskimi Bibliotekami Publicznymi w zakresie doskonalenia zawodowego bibliotekarzy – organizacji kursów kwalifikacyjnych, doskonalących, problemowych, seminariów, konferencji metodycznych. Współpraca taka opierałaby się na wspólnych uzgodnieniach rocznych planów doksztalania i doskonalenia oraz warunków organizacji poszczególnych form dydaktycznych.

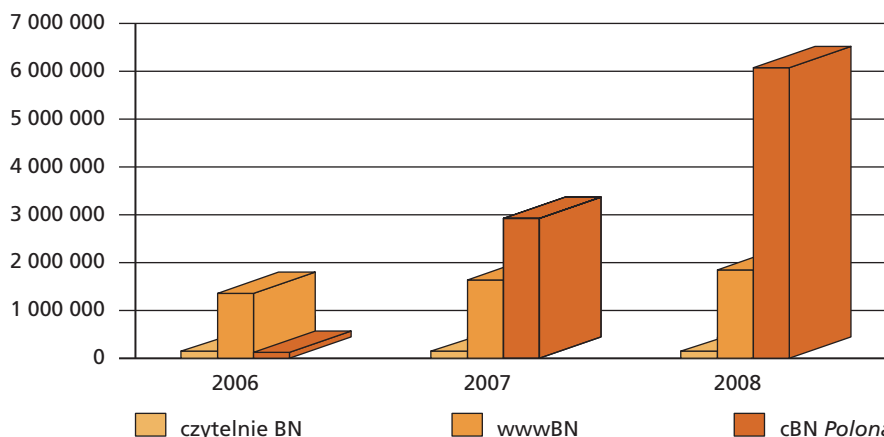
Przygotowano uwagi do projektu Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności odbywanych w toku postępowania o uznanie nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów bibliotekarskich oraz uzasadnienie dotyczące upoważnienia Biblioteki Narodowej do uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej lub państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych: bibliotekarza i pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Udostępnianie zbiorów

Biblioteka Narodowa jest wielką biblioteką publiczną, udostępniającą zbiory prezencyjnie – w czytelniach i w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych. Do dyspozycji czytelników jest 11 czytelń i Informatorium, gdzie można uzyskać wszelkie informacje na temat oferty BN. Dane z ostatnich lat pokazują, że następuje spadek liczby użytkowników Biblioteki Narodowej korzystających z jej zbiorów w sposób tradycyjny (tj. w czytelniach), natomiast wyraźnie wzrasta liczba użytkowników wirtualnych, korzystających z baz danych, katalogów internetowych i przede wszystkim z zasobów cyfrowej Biblioteki Narodowej cBN *Polona*.

Odwiedziny w czytelniach BN i witryn: głównej BN i cBN *Polona* w latach 2006–2008

W gmachu głównym mieszczą się: Czytelnia Ogólna, Czytelnia Czasopism, Czytelnia Humanistyczna, Czytelnia Bibliologiczna, Czytelnia

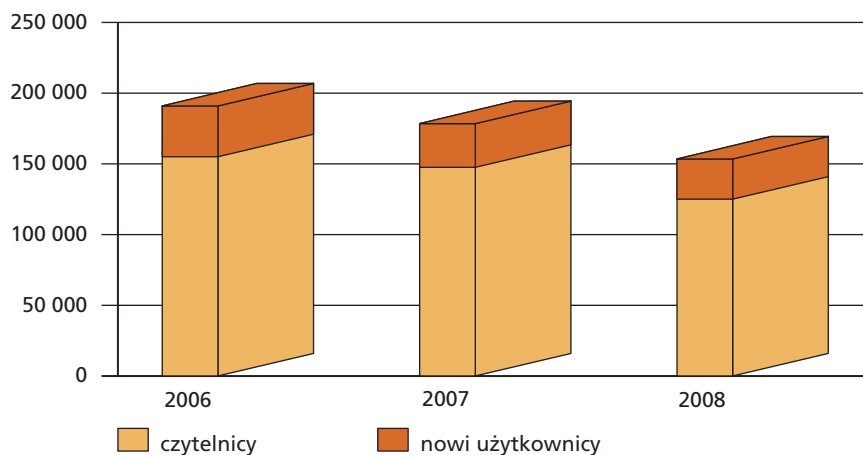
Dokumentów Życia Społecznego, Czytelnia Kartograficzna, Czytelnia Muzyczna, Czytelnia Dokumentów Dźwiękowych i Audiowizualnych, Czytelnia Mikroform oraz Informatorium.

W Pałacu Rzeczypospolitej znajdują się Czytelnia Zbiorów Specjalnych i Czytelnia Zbiorów Ikonograficznych.

W 2008 r. Narodową Książnicę odwiedziło blisko 154 216 czytelników (w 2007 r. – 166 589, w 2006 r. – 176 275 osób), którym w jedenastu czytelniach udostępniono łącznie ponad 600 500 wol./j. (w 2007 r. – 671 700 wol. /j., w 2006 r. – 742 271 wol. /j). W 2008 r. zarejestrowano 22 880 nowych czytelników (w 2007 r. – 24 728).

Biblioteka Narodowa prowadzi szeroką działalność informacyjną – na podstawie katalogów zbiorów własnych, katalogów centralnych, polskich i obcych źródeł informacyjnych. Udziela odpowiedzi na pytania czytelników w punktach informacyjnych i Informatorium, a także na kwerendy pisemne i telefoniczne, krajowe i zagraniczne. Łącznie w 2008 r. udzielono około 75 000 informacji (w 2007 – 95 541, w 2006 r. – 116 341).

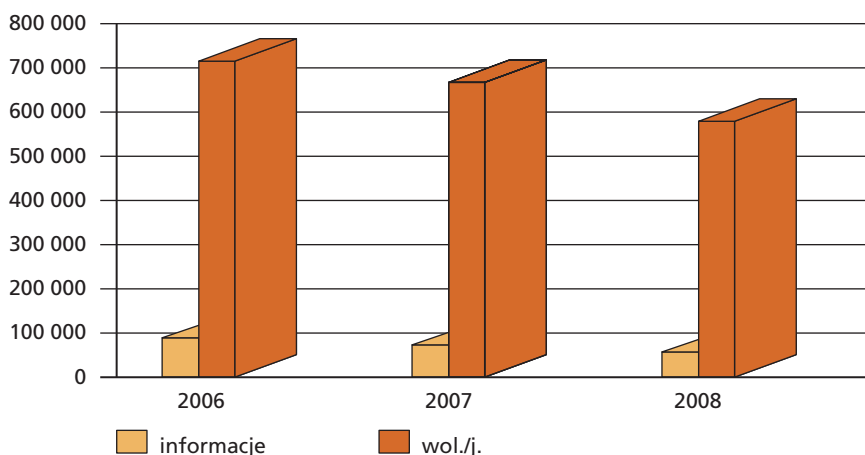
Liczba czytelników i nowych użytkowników w latach 2006–2008

Czytelnicy korzystali także z dokumentów zastępczych. Na ich zamówienie wykonano blisko 13 300 kopii papierowych (w 2007 r. – 60 000 kopii), w tym około 9000 kserokopii z oryginałów i około 4300 kserokopii z mikrofilmów, ponadto blisko 3500 metrów bieżących mikrofil-

mów pozytywowych, 12 500 klitek negatywów, 20 000 skanów z oryginałów, 10 000 skanów z mikrofilmów i 88 skanów z cBN *Polona*.

Udzielone informacje i liczba udostępnionych woluminów/jednostek w latach 2006–2008

W czytelnich Biblioteki Narodowej użytkownicy korzystali także ze zbiorów innych bibliotek. W 2008 r. do bibliotek krajowych i zagranicznych wysłano 1811 zamówień. Zamawiane pozycje otrzymano z 20 krajów. Ogółem wysłano rewersy do 124 bibliotek zagranicznych oraz 46 krajowych, w tym 14 warszawskich. Najwięcej wypożyczeń do Biblioteki Narodowej dokonały biblioteki niemieckie, szwajcarskie, rosyjskie i austriackie, a z bibliotek polskich: Biblioteka Jagiellońska, Biblioteki Uniwersyteckie w Warszawie i Poznaniu oraz Biblioteka Śląska.

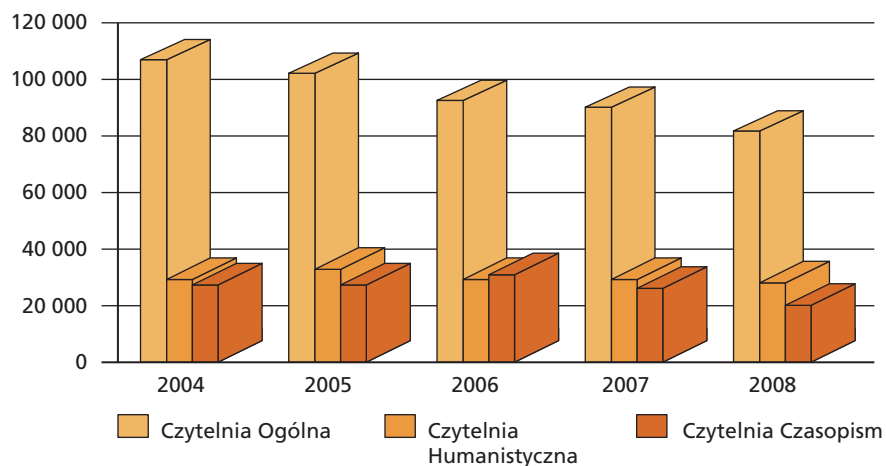
W 2008 r. ze zbiorów Biblioteki Narodowej wypożyczono do bibliotek krajowych i zagranicznych 26 550 wol./j. Z zagranicy do Biblioteki Narodowej wpłynęły rewersy ze 136 bibliotek z 30 krajów (najwięcej ze Stanów Zjednoczonych, Australii, Niemiec, Czech i Włoch). Zamówienia dotyczyły głównie publikacji z dziedziny nauk humanistycznych. W 2008 r. w BN konta miało 165 bibliotek warszawskich oraz 230 innych bibliotek krajowych. Najwięcej zamówień wpłynęło z: Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, Instytutu Pamięci Narodowej, Uniwersytetu Szczecińskiego, Chełmskiej Biblioteki Publicznej,

Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Książnicy Płockiej. Ponad jedną czwartą (28,4%) wszystkich zrealizowanych zamówień nadesłanych przez biblioteki krajowe stanowiły wypożyczenia mikrofilmów: wysłano 1611 szpul na 742 zamówienia.

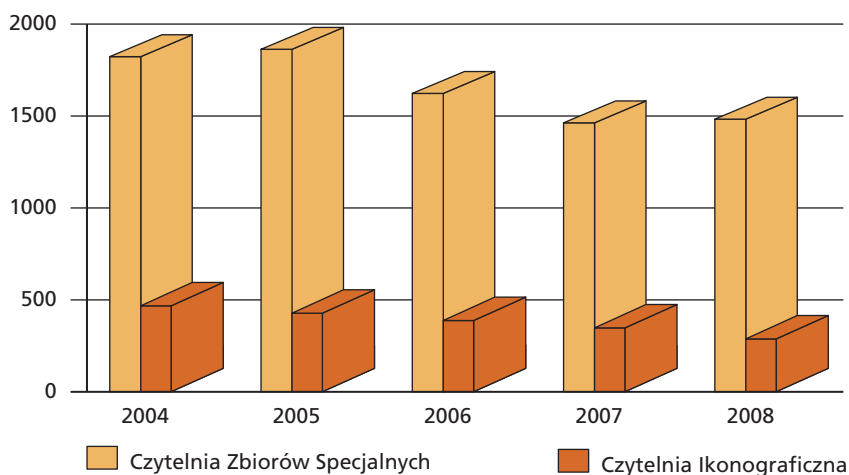
Odwiedziny w czytelniach Biblioteki Narodowej w latach 2004–2008

CZYTELNIE	2004	2005	2006	2007	2008
Ogólna	108 125	104 981	94 011	90 974	83 637
Humanistyczna	32 178	34 584	32 270	32 886	30 243
Czasopism	30 615	27 899	29 371	24 524	22 616
Bibliologiczna	4 212	3 745	4 072	3 342	2 982
Mikroform	10 815	10 485	11 585	10 370	10 264
Muzyczna	1 131	1 308	962	853	924
Dokumentów Dźwiękowych i Audiowizualnych	536	354	271	245	172
Zbiorów Specjalnych	1 822	1 854	1 622	1 478	1 537
Dokumentów Życia Społecznego	1 464	1 636	1 583	1 441	1 403
Ikonograficzna	527	463	407	315	256
Kartograficzna	200	144	121	161	182
OGÓŁEM	191 625	187 453	176 275	166 589	154 216

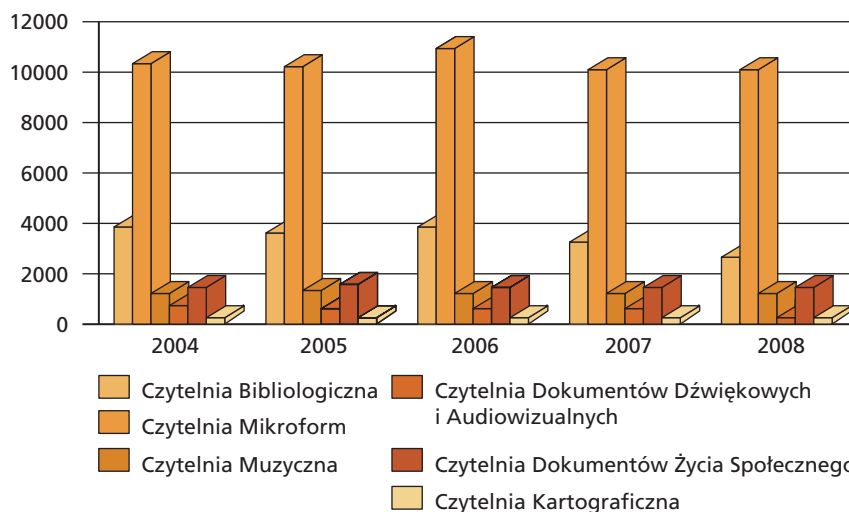
Liczba osób odwiedzających Czytelnie: Ogólną, Humanistyczną i Czasopism w latach 2004–2008

Liczba osób odwiedzających Czytelnię Zbiorów Specjalnych oraz Czytelnię Ikonograficzną w latach 2004–2008

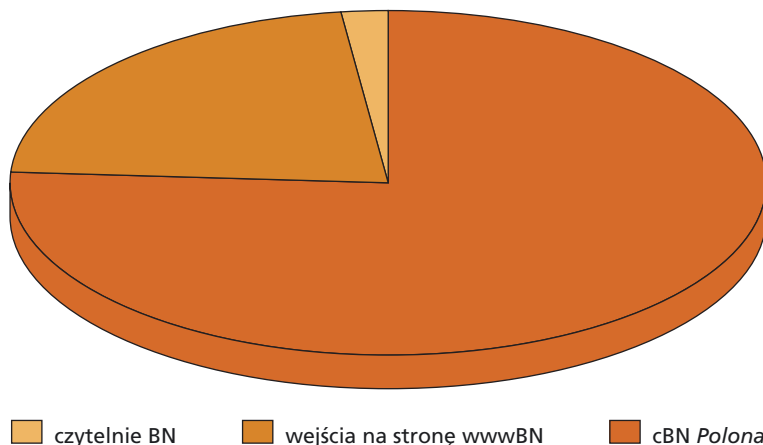

Liczba osób odwiedzających Czytelnie: Bibliologiczną, Mikroform, Muzyczną, Dokumentów Dźwiękowych i Audiowizualnych, Dokumentów Życia Społecznego i Kartograficzną w latach 2004–2008

Spadek liczby użytkowników odwiedzających BN w czytelniach związany jest z rekordowym wzrostem użytkowników wirtualnych, szczególnie w zakresie korzystania z funkcjonującej od września 2006 r. cyfrowej Biblioteki Narodowej cBN *Polona*. W 2008 r. cBN *Polona* zarejestrowała 6 325 000 odwiedzin, co stanowi wzrost o 53% w stosunku do 2007 r. (2 945 000 odwiedzin).

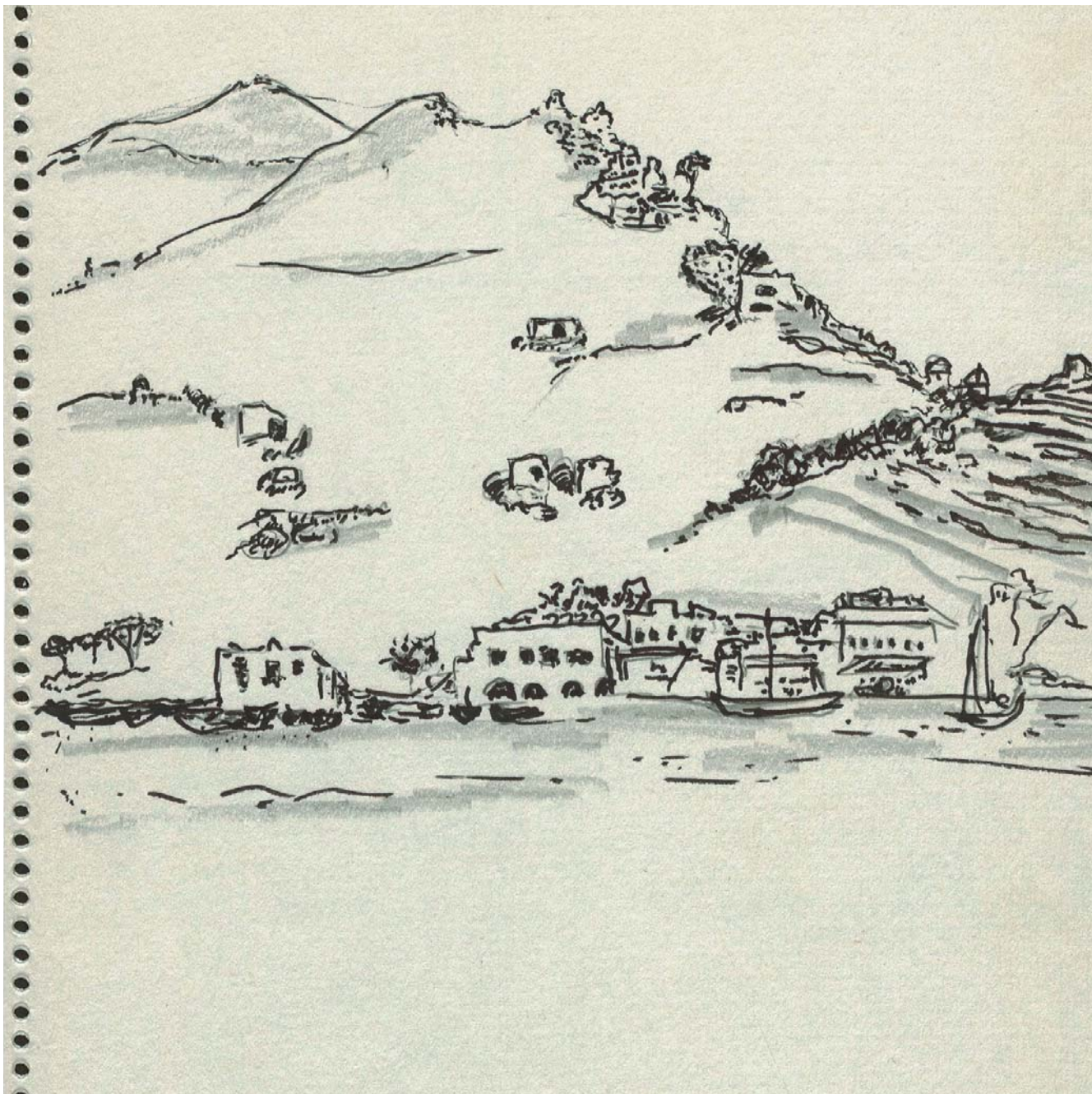
Odwiedziny w czytelniach BN i witryn: BN oraz cBN *Polona* w 2008 r.

Nastąpił także znaczący wzrost bezpośrednich wejść na stronę internetową BN www.bn.org.pl, których w 2008 r. było 1 868 777 (w 2007 r. – 1 720 000, w 2006 r. – 1 400 000).

Ponadto 78% ankieterowanych bibliotekarzy wskazało stronę internetową BN jako najczęściej odwiedzany portal bibliotekarski w Polsce. Dla porównania: strony internetowe bibliotek wojewódzkich odwiedza 70%, Elektroniczną Bibliotekę – platformę Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich (EBIB) – 52%, Bibliotekę w Szkole – 31%, Bibliotekę 2–13% badanych. Badania przeprowadziła w 2008 r. agencja Millward Brown na zlecenie Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. W badaniu wzięło udział 500 osób wylosowanych spośród grupy 9616 bibliotekarzy.

Nowoczesne technologie procesów bibliotecznych

Od 1997 r. Biblioteka Narodowa tworzy główny katalog swoich zbiorów w bazie danych zintegrowanego systemu bibliotecznego INNOPAC/MILLENNIUM. System MAK, opracowany na początku lat 90. XX w. w Bibliotece Narodowej, jest stosowany w Narodowej Książnicy do obsługi około dwustu pięćdziesięciu baz danych: zbiorów specjalnych nieopracowywanych w systemie INNOPAC/MILLENNIUM, bibliografii specjalnych, baz danych katalogów centralnych, informacyjnych baz danych, a także do przygotowywania publikacji bibliograficznych i katalogowych oraz przetwarzania danych bibliograficznych i katalogowych poza systemem INNOPAC/MILLENNIUM.

Zintegrowany system biblioteczny INNOPAC/MILLENNIUM

Podobnie jak w latach ubiegłych baza danych była regularnie monitorowana, m.in. pod względem poprawności wartości kodów wewnętrznych systemu INNOPAC/MILLENNIUM w rekordach wzorcowych, bibliograficznych i egzemplarza, poprawności wartości kodów pozycji znakowych pól 008 rekordów wzorcowych i bibliograficznych, dublowania się haseł wzorcowych. Uwalniano rekordy różnych typów zatrzymane przez system. Kontaktowano się z kierownikami komórek merytorycznych w celu wyeliminowania powtarzających się błędów a także przekazania najnowszych zaleceń dotyczących poprawności wprowadzania danych.

Kontynuowano inne prace porządkowe w bazie danych. W rekordach bibliograficznych uporządkowano wartości kodów w polu stałej długości – Liderze – oraz uporządkowano zgodnie z formatem zapis kodów języka w polu 008. Usunięto z pola 040 podpole „e”, które nie jest już stosowane w formacie MARC 21. Usunięto z rekordów pole lokalne 691 zawierające propozycje hasła przedmio-

towego, które pozostało w opisach, mimo że powstały już hasła przedmiotowe. Rozpoczęto weryfikację pól, które pozostały w bazie po współpracy z NUKAT, z rekordów bibliograficznych zostaną usunięte, pozostaną w rekordach wzorcowych haseł przedmiotowych (na początku 2009 r. weryfikacja ta zostanie ukończona). Rozpoczęto porządkowanie zapisu serii w rekordach wzorcowych i rekordach bibliograficznych.

Uporządkowano sposób zapisu daty w rekordach bibliograficznych i wzorcowych, dla uniknięcia niezgodności w przyszłości przygotowano dokument *Ustalenia dotyczące sposobu zapisu daty w rekordach wzorcowych formalnych i przedmiotowych oraz w polach haseł rekordów bibliograficznych*, dostępny na stronie pracowniczej w zakładce „Wiadomości bibliotekarza systemowego”.

Na zlecenie kierowników komórek merytorycznych dokonywano zmian globalnych przywracających poprawność opisów bibliograficznych oraz zastosowanych kodów. Wykonywano prace usługowe na rzecz poszczególnych zakładów, przygotowano m.in. wykaz cymeliów znajdujących się w bazie dla Zakładu Kontroli Zbiorów. Przeprowadzono szkolenia pracowników w zakresie pracy w systemie.

Regularnie sporządzane były kopie bezpieczeństwa bazy danych na taśmach magnetycznych streamera zainstalowanego na serwerze DEC Alpha.

W październiku została wdrożona funkcja AVS (zaawansowane wyszukiwanie). Rozpoczęto prace nad przygotowaniem do przejścia na nowe wersje MILLENNIUM – MILLENNIUM 2006, a następnie na 2007. Aktualizacje są planowane na styczeń 2009.

Podjęto zaawansowane prace nad polonizacją MILLENNIUM i OPAC oraz weryfikacją komend już przetłumaczonych. Zakończenie prac jest planowane na początek 2009 r.

Udostępnianie baz danych Biblioteki Narodowej i programu MAK

Biblioteka Narodowa udostępnia katalogowe i bibliograficzne bazy danych w Internecie oraz rozpowszechnia je na zamówienie w wersji elektronicznej. W 2008 r. w bazie prowadzonej przez Zakład Technologii Informatycznych rejestrowano 2916 użytkowników (w 2007 r. – 2765 użytkowników) korzystających z systemu MAK, MAKWWW, nabywców CD-ROM oraz danych

bieżących, wśród nich: 1670 to biblioteki publiczne, 136 – biblioteki kościelne, 222 – biblioteki szkolne, 69 – biblioteki pedagogiczne, 275 – biblioteki akademickie, 544 – inne instytucje.

Na koniec 2008 r. było zarejestrowanych 1996 użytkowników systemu MAK, wersję MAKWWW stosuje 259 klientów (w 2007 r. odpowiednio – 1786 i 223). W 2008 r. do 275 stałych odbiorców przesyłano dane na dyskietkach bądź pocztą elektroniczną. Sprzedano 112 płyt CD-ROM z danymi bibliografii narodowej, kartoteki haseł wzorcowych i UKD, 120 pakietów MAK, 63 aktualizacji MAK 4.3a, a także 36 programów MAKWWW i 25 jego nowej wersji. Zarejestrowane w Zakładzie Technologii Informatycznych wpływy z dystrybucji danych i programu MAK wyniosły w 2008 r. 431 534,27 zł.

Rozwój i wykorzystanie systemu MAK

Zakład Technologii Informatycznych BN prowadzi obsługę administracyjną i merytoryczną baz danych w systemie MAK umieszczonych na serwerach i na dyskach lokalnych. Do tych czynności należą regularne i okazjonalne dołączanie danych do baz, przeładowywanie danych z baz roboczych do docelowych, zmiana lub rozbudowa struktury baz, budowanie i zmiany makrooperacji, tworzenie zapytań do wyszukiwania i kluczy do sortowania, tworzenie kopii zapasowych i kopii roboczych, tworzenie nowych i zmiany w budowie starych indeksów, tworzenie nowych i zmiany w starych formatach wydruków z baz. W BN jest około 250 baz w systemie MAK.

Ponadto, prowadzono techniczną obsługę serwisu WWW BN w Internecie, w zakresie baz danych dostępnych przez MAKWWW. We wszystkich bazach Biblioteki Narodowej pokazywanych w Internecie zastosowano możliwość wyświetlania rekordów w postaci tabelki. Cyklicznie zastępowano stare bazy nowymi wersjami. Tworzono bazy odsyłaczy dla baz katalogów Centralnych (CKKZ i CKCZ). Dodawano nowe opisy baz i wprowadzano poprawki do opisów baz zgłoszone przez pracowników odpowiedzialnych merytorycznie za te bazy. W III kwartale 2008 r. udostępniono w Internecie bazę dokumentów dźwiękowych. W IV kwartale udostępniono w Internecie bazę dokumentów kartograficznych.

Opracowano windowsowe wersje programów: MAKV, RESV i MENUV, INIV, IMPEKV, COPV, SKOV, ELIKHWV, WYMKHWV, INIWV, INDV. Jest to

kontynuacja pracy z roku 2006, umożliwiająca rozszerzenie parametrów baz MAK (liczbę pól w strukturze zwiększono do 10 000, listę zaznaczonych dokumentów do 64 000) – programy udostępniono do testowania. W programie IMPEK dodano nowe funkcje – import XML oraz możliwość rozbijania na podpola pól 007 i 008 w zależności od typu dokumentu (funkcja niezbędna dla udostępnienia w Internecie jednolitej struktury bazy bibliograficznej). Opracowano i rozbudowywano strukturę pakietu MAKM wykorzystującego windowsową wersję pakietu TEX (pakiet MiKTEX).

Prowadzono prace nad przystosowaniem pakietu MAKM do pracy w systemie Windows-Vista, opracowano strukturę programu BIBLM, który będzie wykorzystywany w BN dla wydruków poprzez windowsowy TEX (pakiet MiKTEX). Ponadto trwały prace nad pakietem BIBR21M – windowsową wersją pakietu Bibliografii Regionalnej. Zadaptowano program konwersji formatu MARC BN na MARC 21 dla Poloników Zagranicznych. Aktualizowano w Internecie dokumentację programu MAK.

Opracowano i udostępniono użytkownikom funkcję zamawiania książek przez Internet – program MAKWWR.

W związku z zakończeniem pracy w BN informatyków zatrudnionych do opracowania wersji MAK5 (II kwartał) zawieszono prace nad tym programem. Odchodzący pracownicy przekazali oprogramowanie na CD-ROM oraz dokumentację modułów katalogującego i administratora oraz dokumentację serwera MAK5.

Sprzęt i oprogramowanie komputerowe. Sieć lokalna i dostęp do Internetu

W 2008 r. Zakład Technologii Informatycznych BN sprawował opiekę i prowadził serwis techniczny ponad 950 PC oraz zainstalował 84 nowe komputery. Obecnie w BN jest około czterdziestu serwerów aktualizowanych, rekonfigurowanych, zawierających cyklicznie aktualizowane oprogramowanie (w tym serwery sieci lokalnej w strukturze domeny Active Directory proza.bn.org.pl, serwer Alpha-UNIX dla bazy danych INNOPAC, serwer poczty elektronicznej, serwer WWW witryny elektronicznej BN: www.bn.org.pl, serwer Linux MAKWWW, serwer Systemu Zarządzania Zbiorów Zdigitalizowanych, serwer Cyfrowej Biblioteki Narodowej *Polona*, serwery Polskiej Biblioteki

Internetowej, FTP, serwer rozpoznawania pisma OCR, serwery DNS, serwery księgowo-kadrowe, serwer programu ProPublico, serwer dystrybucyjno-zarządzający systemem antywirusowego, itp.

Skonfigurowano na serwerze plików system zasobów udostępnionych do wymiany dokumentacji budżetowej poszczególnych jednostek organizacyjnych BN. System działa wykorzystując arkusze kalkulacyjne dostępne dla wybranych użytkowników (głównie kierownicy jednostek organizacyjnych) oraz udostępnione całościowo dla działu finansowego. Funkcjonalność ta (w postaci odpowiedniego zintegrowanego modułu) zostanie przejęta przez nowy system księgowy w momencie ostatecznego zakończenia procesu wdrożenia. Uruchomiono serwer WWW dla witryn tematycznych; www.commonwealth.pl oraz www.herbert2008.pl. W połowie roku, ze względu na wysokie wymagania wydajnościowe, witryny zostały przeniesione na serwery zewnętrznego dostawcy usług hostingowych.

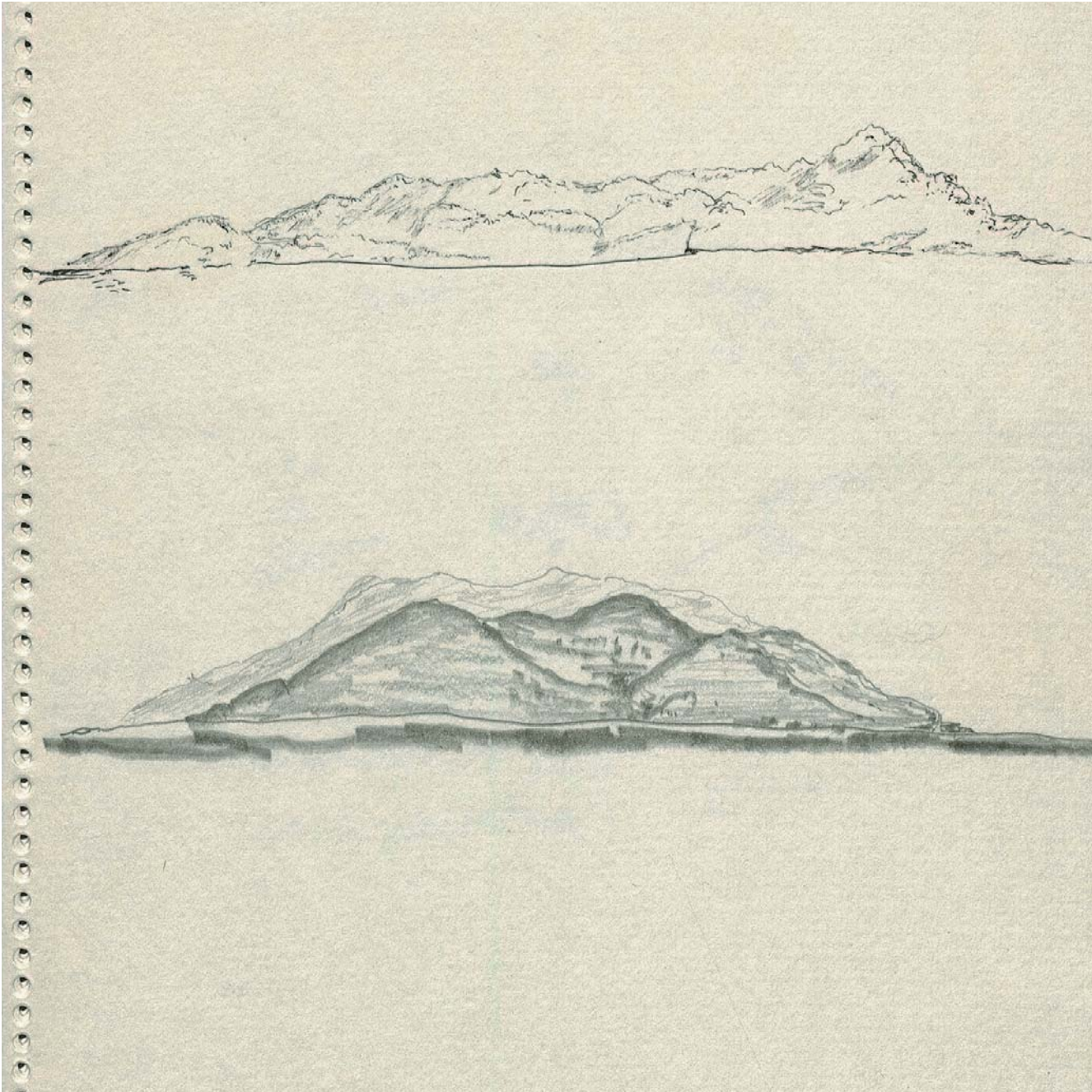
Uruchomiono komputer do zdalnego pobierania odczytów systemu RCP w Pałacu Rzeczypospolitej. Komputer ten, za pośrednictwem stałego tunelu VPN zestawionego pomiędzy siedzibą BN w al. Niepodległości a Pałacem Rzeczypospolitej, pozwala pobierać dane z czytników RCP zainstalowanych w Pałacu i przetwarzać je w oprogramowaniu kadrowym w głównej siedzibie BN.

W czerwcu 2008 r. wykonano prace związane z przejściem od MKiDN systemu PBI. Prace obejmowały: demontaż, przetransportowanie i ponowny montaż szafy serwerowej PBI oraz konserwację, rekonfigurację i uruchomienie urządzeń PBI.

W BN eksploatowana jest sieć komputerowa w technologii Ethernet o prędkościach 10, 100 i 1000 Mbps. Sieć szkieletowa oparta jest na połączeniach światłowodowych, a strukturalna na połączeniach UTP kategorii 5/5e. Dostęp do Internetu realizowany jest przez stałe łącze symetryczne o przepustowości 1 Mbps. Pozwala ono użytkownikom Internetu pobierać informacje z witryny elektronicznej BN i przeglądać katalogi BN w systemach INNOPAC i MAKWWW. Umożliwia także pracownikom Biblioteki oraz czytelnikom (na osobnych stanowiskach komputerowych w Informatorium) korzystanie z zasobów Internetu.

Od końca 2003 r. funkcjonuje w Pałacu Rzeczypospolitej łącze do Internetu w technologii ADSL o przepustowości 512/128 kb/s, dzięki usłudze Telekomunikacji Polskiej: DSL TP 512.

Ochrona i konserwacja zbiorów

Instalacja Bookkeeper do odkwaszania ksiązek

Szczególna rola, wyznaczona Bibliotece Narodowej jako placówce gromadzącej dla przyszłych pokoleń piśmienniczy dorobek minionych generacji, nakłada na nią zadania zapewnienia mu właściwych warunków przechowywania i ochrony, zgodnych z najnowszymi osiągnięciami sztuki konserwatorskiej, i technologicznych rozwiązań w tym zakresie. W ciągu ostatnich piętnastu lat w Narodowej Książnicy rozbudowano konserwatorskie – kadrowe i materialne – zaplecze, zakupiono i zmodernizowano sprzęt do mikrofilmowania, dezynfekcji i laminowania papieru. Fundusze otrzymane z Wieloletniego Programu Rządowego (dalej WPR) „Kwaśny papier” pozwoliły na uruchomienie najnowocześniejszych technologii masowego odkwaszania papieru: arkuszy i książek. Doświadczenia zdobywane w trakcie prowadzonych w BN działań profilaktycznych i konserwatorskich służą całemu środowisku bibliotekarskiemu. Dzięki publikowanym, przede wszystkim na łamach „Notesu Konserwatorskiego”, wynikom badań nad metodami konserwacji, technologiami ochrony zbiorów oraz stanem zachowania zbiorów, konserwatorzy Biblioteki Narodowej wspierają działania innych bibliotek, zwłaszcza tworzących Narodowy Zasób Biblioteczny (dalej NZB).

Profilaktyka i konserwacja tradycyjna

Największe znaczenie, wśród stosowanych metod ochrony – zarówno cennych obiektów, jak i całości zasobów – przypisuje się profilaktyce, przede wszystkim na bieżąco nadzorując warunki klimatyczne w magazynach zbiorów i salach wystawowych.

Obiekty bardzo zniszczone, których stan zachowania uniemożliwia korzystanie z nich, a destrukcja pogłębia się, są poddawane zabiegom konserwatorsko-restauratorskim. Tradycyjną konserwacją objęte są zabytkowe obiekty ze

zbiorów specjalnych Biblioteki Narodowej. W 2008 r. pełnym pracom konserwatorskim poddano 7 rękopisów (1208 kart) oraz 1 dokument pergaminowy, 40 starych druków (1638 kart), 302 j. ikonograficzne (grafiki, rysunki, albumy), 11 map i 1 atlas, 5 druków muzycznych, 57 fotografii oraz 1 druk-cymelium. W Pomocniczej Pracowni Konserwatorskiej w Pałacu Rzeczypospolitej zabiegom konserwatorskim poddano 341 obiektów.

Przygotowano 37 ekspertyz konserwatorskich dotyczących stanu zachowania 518 obiektów ze zbiorów Biblioteki Narodowej, wypożyczonych na wystawy do instytucji w kraju i za granicą, a także 123 dokumentacje konserwatorskie. Z Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe” Priorytet 3: „Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju” sfinansowano wyjazdy specjalistów BN do Paryża i Londynu w celu przygotowania ekspertyzy konserwatorskiej i ustalenia harmonogramu prac konserwatorskich zbiorów tamtejszych Bibliotek Polskich. Ekspertyzy zostały przekazane do MKiDN.

W celu zabezpieczenia zbiorów zreperowano i oprawiono w Intrologatorni Specjalistycznej 6970 książek, czasopism, broszur starodrukowych, a także wykonano, między innymi, 6225 teczek przewlekanych na czasopisma, 4950 pudeł na mikrofilmy, 1790 teczek na rękopisy.

Konserwacja masowa. Odkwaszanie

Zbiory XIX- i XX-wieczne stanowią przeważającą część zasobu Biblioteki Narodowej, ale także innych bibliotek i archiwów. Wprowadzenie w XIX w. do masy papierowej takich produktów jak klej żywiczny i siarczany glinowy oraz ścier drzewny spowodowało, że papier był kwaśny już w chwili jego produkowania, a z upływem lat stawał się coraz bardziej kruchy. Dokumenty sporządzone na kwaśnym papierze, ze względu na właściwości fizykochemiczne nośnika, są bardziej podatne na wszystkie zagrożenia zewnętrzne. Liczba zbiorów XIX- i XX-wiecznych jest zbyt duża, by można je było uratować metodami konserwacji tradycyjnej. Ratunek tym zbiorom może zapewnić tylko masowa profilaktyka i konserwacja – ratowanie zasobów bibliotecznych i archiwalnych w przeznaczonych do tego celu wyspecjalizowanych, nowoczesnych urządzeniach lub instalacjach, w procesach dezynfekcji, odkwaszania i wzmacniania papieru poprzez laminację.

Dzięki funduszom przyznanych na realizację WPR „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych” w Bibliotece Narodowej z początkiem 2005 r. wdrożono technologię masowego odkwaszania arkuszy w urządzeniu C 900 Neschen, a na początku 2007 r. rozpoczęto masowe odkwaszanie książek metodą Bookkeeper. W ramach programu odkwaszaniem objęto zarówno zbiory Biblioteki Narodowej, jak również innych bibliotek i instytucji kultury podległych MKiDN.

W 2008 r. ze zbiorów Biblioteki Narodowej odkwaszono 254 671 kart różnego formatu (381 350,4 kart formatu A4), a z zasobów innych instytucji 55 597 kart (95 357,93 karty formatu A4). Łącznie odkwaszono 476 708,3 kart formatu A4. Od wdrożenia technologii (w 2005 r.) łącznie odkwaszono około 1 000 500 arkuszy A4.

W 2008 r. w nowo uruchomionej linii odkwaszania książek procesowi temu poddano 73 089 woluminów i 1684 teki archiwalne (ok. 621 000 kart rękopiśmiennych dokumentów kartkowych i broszurowych). W tej liczbie dla Biblioteki Narodowej odkwaszono 47 653 woluminy i 7 tek archiwalnych (ok. 2000 dokumentów). Na podkreślenie zasługuje fakt, że bezpiecznemu odkwaszaniu w technologii Bookkeeper zaczęto poddawać obiekty ważne dla polskiego dziedzictwa, pochodzące ze skarbca BN rękopisy Cypriana Norwida czy w ramach programu „Archiwum literackie Jarosława Iwaszkiewicza z Muzeum w Stawisku”. W 2008 r. współpracowano też z zakładami BN gromadzącymi zbiory specjalne; kartografię, muzykalia i rękopisy.

Instytucje, których zbiory odkwaszano w ramach WPR „Kwaśny papier”:

Narodowy Instytut Fryderyka Chopina

Żydowski Instytut Historyczny

Muzeum Narodowe (Archiwum, Biblioteka, Muzeum Plakatu)

Archiwum Główne Akt Dawnych

Zamek Królewski w Warszawie (Biblioteka, Archiwum)

Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków

Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza

Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego

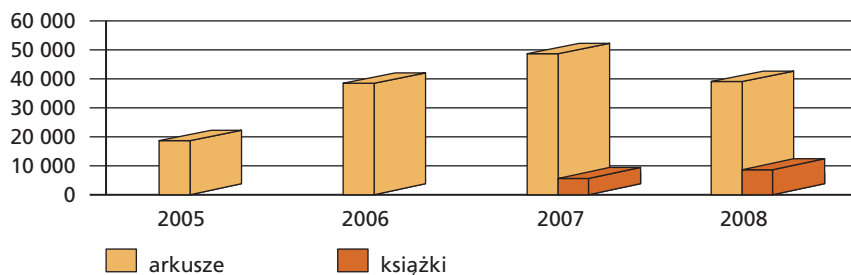
Muzeum Ziemi PAN

Muzeum im. Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów w Stawisku

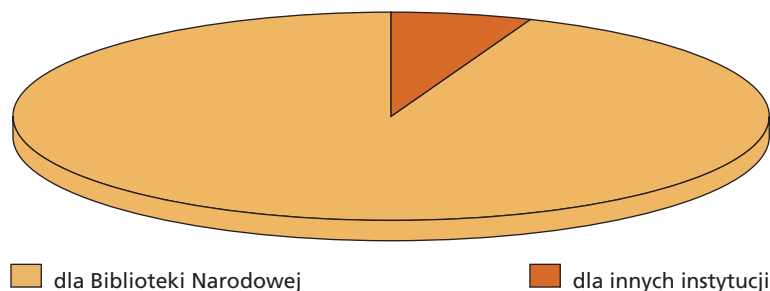
Laboratorium Chemiczno-Mikrobiologiczne wykonało badania czystości mikrobiologicznej 491 obiektów oraz 1715 pomiarów pH na blisko 338 obiektach.

W komorze dezynfekcyjnej przeprowadzono dezynfekcję zbiorów (85 wsadów), w tym materiały z dziesięciu Zakładów BN 35,5 wsadu oraz materiały od osiemnastu zleceniodawców zewnętrznych (49,5 wsadu).

Liczba arkuszy i książek odkwaszonych w latach 2005–2008 ze zbiorów BN i innych bibliotek

Liczba odkwaszonych arkuszy/woluminów w latach 2005–2008 dla BN i innych instytucji

Wytwarzanie dokumentów zastępczych. Mikrofilmowanie i digitalizacja zbiorów

Jednym ze sposobów ochrony zbiorów jest tworzenie, poprzez mikrofilmowanie i digitalizację, dokumentów zastępczych. Program mikrofilmowania zbiorów w Bibliotece Narodowej jest realizowany od roku 1950, kiedy to utworzono stację mikrofilmową i rozpoczęto mikrofilmowanie najcenniejszych dokumentów ze zbiorów polskich bibliotek.

Dziś zasób mikrofilmów Biblioteki Narodowej liczy prawie 280 000 jednostek. Zawiera dokumenty z polskich i zagranicznych księżnic, na który składają się mikrofilmowe kopie rękopisów, starych druków, muzykaliów, druków nowszych i czasopism.

W 2008 r. wykonano 379 893 klatki mikrofilmowe, w tym 82 818 dla czytelników (w 2007 r. odpowiednio: 357 000 i 13 100 klatek). Do najciekawszych obiektów zmikrofilmowanych w roku 2008 należą: Stanisława Konarskiego *O skutecznym rad sposobie...*, Daniela Defoe *Przypadki Robinsona Crusoe* czy *Psalmy Dawidowe* z Ewangelią.

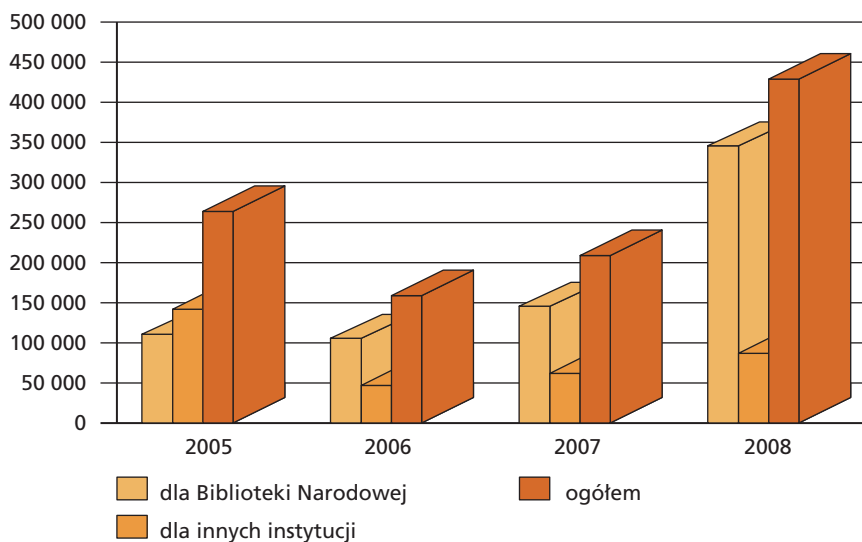
W związku z zainstalowaniem dwóch systemów hybrydowych powstały nowe możliwości archiwizacji materiałów bibliotecznych (w wersji cyfrowej i mikrofilmowej). W okresie sprawozdawczym wykonano do zbiorów 83 000 klatek mikrofilmu i tyle samo skanów.

Nowe perspektywy ochrony unikatowych obiektów i jednocześnie masowego ich udostępniania – każdemu i o każdej porze – stwarza digitalizacja. Przenoszenie dokumentów bibliotecznych do postaci cyfrowej i budowanie biblioteki cyfrowej wyznacza kierunki działalności Narodowej Książnicy na najbliższe lata w dziedzinie ochrony zbiorów i zapewnienia powszechnego do nich dostępu. Z roku na rok w BN wzrasta liczba zabezpieczonych w ten sposób dokumentów. Już w końcu 2007 r. zaobserwowano spadek zainteresowania tradycyjną fotografią. Dlatego też we wrześniu 2008 r. podjęto decyzję o likwidacji tej formy usługi dla czytelników i likwidacji w Pałacu Rzeczypospolitej pracowni fotografii tradycyjnej i otwarciu tam pracowni digitalizacyjnej, w której obecnie są

digitalizowane zbiory Zbigniewa Herberta – do końca 2008 r. wykonano ponad 8300 skanów.

W otwartej w 2004 r. Pracowni Digitalizacji Zbiorów, wyposażonej w nowoczesne skanery do oryginałów: DigiBook 6002 RGB, Zeuschel OS 10000, 3 skanery Zeutschel 12000, 1 skaner Zeutschel 14000 (zakupione w 2008 r.) oraz 2 skanery Canon MS 800 do mikrofilmów, w 2008 r. wykonano 433 743 skany a więc ponad 227 000 skanów więcej niż w roku ubiegłym, w tym do zbiorów BN 347 192 skany (w 2007 r. – 148 900), 294 508 skanów z oryginału i 139 235 skanów z mikrofilmu. (67 000 skanów z mikrofilmu dla Biblioteki Polskiej w Paryżu w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego). Wśród najcenniejszych obiektów zdigitalizowanych w 2008 r. były: albumy i slajdy pochodzące ze zbiorów hrabiów Tarnowskich z Dzikowa jako materiał wyjściowy do planowanej wystawy „Ex Collectione Dzikoviana” oraz *Historia Alexandra Wielkiego króla macedońskiego (baiecznie opisana)*.

Liczba skanów wykonanych w latach 2005–2008

Bezpieczeństwo zbiorów Biblioteki Narodowej

W ramach prac nad zwiększeniem bezpieczeństwa budynków i zbiorów w 2008 r. opracowano i zatwierdzono Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego dla gmachu głównego BN i Pałacu Rzeczypospolitej. Przeprowadzono 97 kontroli

stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego w budynkach BN oraz kompleksowy przegląd stany technicznego gaśnic, agregatów i hydrantów pożarowych. Zainstalowano SUG (Stałe Urządzenie Gaśnicze) w pomieszczeniu specjalnym w budynku „C” na poziomie P-1.

W zakresie technicznego i elektronicznego zabezpieczenia obiektów BN w 2008 r. w siedzibie głównej na Polu Mokotowskim wymieniono 4 kamery w sali wystawowej, zmodernizowano system antywłamaniowy w budynku „C” na poziomie P-1, zainstalowano 2 nowe bramki antykradzieżowe na wejściach służbowych. Zakupiono i zainstalowano 2 kamery wewnętrzne, 1 obrotową zewnętrzną, 6 monitorów, 3 multiplexery z możliwością cyfrowego zapisu obrazu z kamer systemu CCTV.

W Pałacu Rzeczypospolitej zamontowano nowy radiowy system sygnalizacji włamania i napadu, zmieniono system czujek na zewnętrznej fasadzie.

Zgodnie z podjętymi decyzjami o kontynuowaniu ochrony zbiorów za pomocą pasków magnetycznych wklejanych do książek, w 2008 r. oznaczono nimi prawie 297 800 woluminów. Przeprowadzone w ostatnich kilku latach kontrolne skontra księgozbiorów podręcznych w dużych czytelniach i Informatorium nie wykazują braków w zbiorach, co potwierdza skuteczność zastosowanej metody.

Ośrodek Ochrony Dóbr Kultury

Zgodnie z Ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz Rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie wywozu zabytków i przedmiotów o cechach zabytków za granicę Biblioteka Narodowa prowadzi Ośrodek Ochrony Dóbr Kultury opiniujący wnioski i wydający zezwolenia na wywóz za granicę materiałów bibliotecznych powstałych przed 1 stycznia 1949 r.

Wydano 10 zezwoleń czasowych dla sześciu instytucji na wywóz 173 materiałów bibliotecznych na wystawy za granicę.

Odbyło się 36 posiedzeń oraz wydano zezwolenie na wywóz 1004 jednostek polskich materiałów bibliotecznych (w tym 3 stare druki, 23 rękopisy) oraz 217 jednostek obcych materiałów bibliotecznych. Zastrzeżono 8 jednostek polskich materiałów bibliotecznych oraz 6 jednostek obcych materiałów bibliotecznych. Łącznie zezwolenia uzyskało 1221 jednostek, zastrzeżono 14.

WPR na lata 2000–2008: „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych”

Program ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 17 listopada 1999 r., stosownie do treści pkt 11 Protokołu Ustaleń nr 46/99 z Posiedzenia Rady Ministrów. Przyjęcie programu przez Radę Ministrów było poprzedzone podpisaniem w dniu 19 czerwca 1999 r. porozumienia o jego realizacji pomiędzy ówczesnymi Ministrami: Kultury i Sztuki, Edukacji Narodowej, Gospodarki oraz Przewodniczącym Komitetu Badań Naukowych. W Porozumieniu ustalono harmonogram realizacji WPR „Kwaśny papier” oraz określono zakres odpowiedzialności poszczególnych ministerstw za zapewnienie środków finansowych niezbędnych do jego realizacji, wykorzystując środki przewidziane na ten cel w ustawie budżetowej.

Na podstawie wyników realizacji programu, oceny przeprowadzonych badań oraz nowych technologii dokonano weryfikacji pierwotnych założeń programu i przeprowadzono jego aktualizację. Dnia 24 lipca 2007 r. Rada Ministrów zaakceptowała WPR na lata 2000–2008: „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych. Aktualizacja Programu na lata 2007–2008”.

Głównym organem w realizacji WPR „Kwaśny papier” było Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Koordynatorem programu ustanowiono Bibliotekę Narodową, z którą współpracowały: Biblioteka Jagiellońska, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych (NDAP), Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu i Instytut Celulozowo-Papierniczy w Łodzi.

Celem programu było zapobieganie degradacji, a w konsekwencji utracie dokumentów wytworzonych w XIX i XX w. na papierze o niskiej jakości (tzw. kwaśnym) poprzez wdrożenie procesu masowego odkwaszania zbiorów bibliotecznych i archiwalnych. Dzięki temu proces degradacji papieru zostaje zatrzymany, przedłuża się żywotność papieru, na którym zapisany został dorobek intelektualny dwu ostatnich wieków, stanowiący kulturowe dziedzictwo narodowe.

WPR „Kwaśny papier”, określał zadania konieczne do pełnego zdefiniowania zagrożeń, wskazywał właściwe technologie do ograniczenia destrukcji najważniejszych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych oraz środki finansowe niezbędne do jego realizacji.

Realizacja ważniejszych zadań programu

Realizacja programu w 2008 r. koncentrowała się przede wszystkim na odkwaszaniu i kopiowaniu dokumentów wytworzonych na podłożu papierowym. W minionym roku w Polsce funkcjonowało osiem instalacji do masowego odkwaszania zbiorów bibliotecznych i archiwalnych. W Bibliotece Narodowej oraz w Bibliotece Jagiellońskiej działają dwie unikatowe instalacje Bookkeeper do odkwaszania druków zwartych, a ponadto w obydwu Bibliotekach oraz w czterech archiwach funkcjonują instalacje Neschen do odkwaszania dokumentów arkuszowych. Te wysoce specjalistyczne urządzenia obsługuje wyszkolona kadra pracowników.

W grudniu 2008 r. przy procesie masowego odkwaszania zatrudnionych było: w Bibliotece Narodowej 21 osób, Bibliotece Jagiellońskiej – 11 osób, archiwach państwowych – 37 osób.

W celu uzyskania jak najlepszych efektów pod względem ilości odkwaszonych i zabezpieczonych zbiorów w większości pracowni wprowadzono system pracy dwuzmianowej.

W NDAP realizowano również zadania związane z mikrofilmowaniem i skanowaniem materiałów archiwalnych. W 2008 r. w programie wzięły udział 23 archiwa państwowe, co było znaczącym wzrostem w stosunku do poprzednich lat, gdy w programie uczestniczyło 11 archiwów.

Odkwaszanie książek (zadanie C-2-7)

Odkwaszanie książek w Polsce odbywa się w dwu instalacjach Bookkeeper, których dostawcą jest amerykańska firma Preservation Technologies Limited Partnership (PTLP). Jedno urządzenie znajduje się w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie (Klinika Papieru) – zostało uruchomione na przełomie lat 2005/2006. Drugie urządzenie uruchomiono w 2007 r. w Bibliotece Narodowej w Warszawie w Zakładzie Konserwacji Masowej Zbiorów Bibliotecznych. W instalacji Bookkeeper w Bibliotece Jagiellońskiej w 2008 r. odkwaszono 32,4 tony druków (24 638 wol. książek, 4505 wol. czasopism), tj. o 16,8 tony więcej niż w roku poprzednim. Od uruchomienia instalacji Bookkeeper w grudniu 2005 r. w Bibliotece Jagiellońskiej odkwaszono 66,5 tony druków zwartych.

W 2008 r. w Bibliotece Narodowej w Sekcji Odkwaszania Książek odkwaszono 34,9 tony druków zwartych (73 089 wol. i 1684 teki archiwalne), w tym 47 653

wol. i 7 tek (ok. 2000 dokumentów) ze zbiorów BN. W roku sprawozdawczym odkwaszono nie tylko zbiory nowsze, ale również współpracowano z zakładami BN gromadzącymi zbiory specjalne: kartografię, muzykalia i rękopisy. Na podkreślenie zasługuje fakt, że bezpiecznemu odkwaszaniu w technologii Bookkeeper zaczęto poddawać obiekty ważne dla polskiego dziedzictwa kulturowego, pochodzące ze skarbca BN.

Odkwaszanie arkuszy (zadania C-2-7 i C-2-9)

Do odkwaszania arkuszy w polskich bibliotekach i archiwach stosowana jest technologia C 900 opracowana przez firmę Neschen. W Bibliotece Narodowej odkwaszanie pojedynczych arkuszy przeprowadza się w Sekcji Odkwaszania i Konserwacji Arkuszy. Roztwór stosowany w maszynie wykorzystywany jest również do ręcznego odkwaszania arkuszy o dużym stopniu degradacji papieru. Arkusze poddawane odkwaszaniu w BN są suszone metodami konserwatorskimi oraz naprawiane i przekazywane do magazynu w opakowaniach bezkwasowych. W 2008 r. odkwaszono 476 708 kart w przeliczeniu na format A4. Odkwaszono karty głównie z własnych zasobów – 381 350 arkuszy A4. Z innych jednostek z obszaru Warszawy: Żydowskiego Instytutu Historycznego, Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina, Muzeum Narodowego, Muzeum Historii Ruchu Ludowego – odkwaszono łącznie 95 358 arkuszy A4. Od uruchomienia w 2005 r. urządzenia C 900 w BN odkwaszono łącznie 1 496 399 kart A4.

Mikrofilmowanie (zadania objęte celem C-1)

Zadania objęte celem C-1 realizowane są głównie przez archiwa państwowe, nadzór nad ich realizacją pełni NDAP. Wyjątkiem jest zadanie C-1-6 (Zakup urządzeń hybrydowych – kolorowych) do mikrofilmowania i skanowania, realizowane przez Bibliotekę Narodową.

W 2008 r. wykonano 3 343 644 kopie materiałów archiwalnych, w tym 1 721 861 klatek mikrofilmu i 1 621 783 skany.

Poziom finansowania zadań związanych z kopiowaniem archiwaliów w ostatnich dwóch latach realizacji programu był porównywalny, jednak w 2008 r. wykonano większą liczbę kopii materiałów archiwalnych. Było to łącznie ponad 3 300 000 kopii (w 2007 r. – ponad 1 800 000). O ile liczba klatek mikrofilmu utrzymała się na podobnym poziomie (1 700 000 w 2008 r. – 1 500 000 w 2007 r.), to w 2008 r. wyraźnie wzrosła liczba skanów, których wykonano

ponad 1600 000 (w 2007 r. niespełna 400 000). Wzrost ten był możliwy dzięki zwiększeniu z jedenastu do dwudziestu trzech liczby archiwów państwowych uczestniczących w programie.

W Bibliotece Narodowej w 2008 r. w ramach zadania C-1-6 zakupiono 4 skanery dzielowe firmy Zeutschel: skaner dzielowy OS 12 000 CA z wyposażeniem informatycznym – 3 sztuki, skaner dzielowy OS 14 000 TT z wyposażeniem informatycznym – 1 sztuka.

Popularyzacja tematyki WPR „Kwaśny papier”

W Bibliotece Narodowej przygotowano wystawę związaną z WPR „Kwaśny papier” i jego realizacją w BN. Wystawa była prezentowana podczas konferencji „Przeszłość dla przyszłości. Masowe zabezpieczanie zasobów bibliotek i archiwów”, która odbyła się w Krakowie oraz w Bibliotece Narodowej. Przygotowano kalendarz jednoplanszowy na rok 2009, popularyzujący tematykę WPR „Kwaśny papier”. Przygotowano i opublikowano dwie książki o charakterze informacyjnym: *Masowe odkwaszanie zbiorów w Polsce. Podsumowanie* – praca zbiorowa prezentująca efekty realizacji WPR „Kwaśny papier” oraz *Zasady ekspozowania obiektów archiwalnych* – tłumaczenie materiałów ICA.

Osiągnięcia w realizacji WPR „Kwaśny papier” w latach 2000–2008

W toku dotychczasowej realizacji programu osiągnięto ważne dla ochrony polskiego dziedzictwa narodowego rezultaty. Najważniejszym z nich jest zapoczątkowanie w Polsce masowego odkwaszania zagrożonych zasobów bibliotecznych z XIX i XX w., które – jako metoda – do czasu rozpoczęcia programu znane było w Polsce tylko z literatury. Rozpoczynając masową konserwację zasobów bibliotecznych i archiwalnych, Polska dołączyła do przodujących w tym zakresie państw w świecie, tj. Niemiec, Holandii, Szwajcarii, Hiszpanii, Stanów Zjednoczonych i Kanady. Nasz kraj stał się liczącym w świecie ośrodkiem masowej konserwacji zbiorów z XIX i XX w. oraz – co wymaga szczególnego podkreślenia – **jedynym**, w którym biblioteki i archiwa stały się właścicielami licencjonowanych, nowoczesnych urządzeń do odkwaszania zbiorów.

Konserwacja masowa zbiorów

Realizując WPR „Kwaśny papier” w latach 2003–2008 zakupiono, uruchomiono i rozpoczęto eksploatację łącznie ośmiu instalacji do masowego odkwasza-

nia zasobów – w bibliotekach: **dwie instalacje Bookkeeper do odkwaszania druków zwartych**, w Bibliotece Jagiellońskiej (od 2005 r.) oraz w Bibliotece Narodowej (od 2007 r.), a także **dwie instalacje Neschen do odkwaszania arkuszy**, BJ – od 2003 r., BN od 2005 r.; w archiwach państwowych: **cztery instalacje Neschen do odkwaszania arkuszy**. Zgodnie z założeniami WPR „Kwaśny papier” znajdują się one w różnych rejonach Polski: w Warszawie, Gdyni, Katowicach oraz Milanówku koło Warszawy. W Bibliotece Narodowej i archiwach państwowych pracownie konserwacji masowej, oprócz instalacji Neschen, zainstalowano linie technologiczne, umożliwiające, oprócz odkwaszenia, konserwację kart uszkodzonych bądź nadmiernie osłabionych (wzmacnianie, podklejenia, laminacja i inne). Uruchomienie, instalacji odkwaszających wymagało zarówno w bibliotekach, jak i w archiwach wykonania prac budowlano-adaptacyjnych pomieszczeń, zakupu instalacji i wyposażenia pracowni w specjalistyczne urządzenia i meble laboratoryjne. Wyszkolono także kadrę pracowników, która obsługuje te wysoce specjalistyczne urządzenia oraz kieruje procesem masowej konserwacji w archiwach i bibliotekach. Wspecjalizowani pracownicy, pozyskani w ostatnich latach realizacji programu, obsługujący urządzenia w archiwach i bibliotekach to kapitał ludzki, który również powiększa wartość stworzonej infrastruktury.

Mikrofilmowanie i skanowanie materiałów archiwalnych i bibliotecznych

Pozyskane środki finansowe przyczyniły się do skopiowania (zmikrofilmowania i zeskanowania) kilku milionów dokumentów pochodzących z XIX i XX w. Zakupione urządzenia do kopiowania materiałów archiwalnych i bibliotecznych będą wykorzystywane do tych celów także w latach następnych, już po zakończeniu programu.

Inne efekty programu

W latach 2003–2006 Biblioteka Narodowa przeprowadziła wszechstronne badania stanu zachowania zbiorów w bibliotekach i archiwach, potwierdzając silne zakwaszenie zasobów z XIX i XX w. Ustalono, że na odkwaszenie w Polsce oczekuje co najmniej 43 000 000 woluminów oraz 220 000 m.b. archiwaliów. Również w latach 2003–2006 na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu przeprowadzono badania związane z biologiczną ochroną zbiorów oraz bada-

nia porównawcze wybranych metod masowego odkwaszania, a w Instytucie Celulozowo-Papierniczym w Łodzi badania dotyczące trwałości papierów. Na Wydziale Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego utworzono i wyposażono Pracownię Badań nad Trwałością i Degradacją Papieru, która w krótkim czasie stała się liczącym się w świecie ośrodkiem o tym profilu badawczym. W Państwowej Wytwórni Papierów Wartościowych w Warszawie przeprowadzono badania przemysłowe (próby technologiczne) dotyczące papierów archiwalnych. W szeroko rozumianej perspektywie realizacja WPR „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych” stworzyła szansę na zachowanie dla przyszłych pokoleń dorobku zapisanego w XIX i XX w. na tzw. kwaśnym papierze. Dlatego też kontynuowanie, a nawet zintensyfikowanie w Polsce masowego odkwaszania zbiorów bibliotecznych i archiwalnych po roku 2008 jest niezbędne.

Priorytetem jest zapewnienie stałej eksploatacji wszystkich instalacji odkwaszających, które zostały w Polsce uruchomione w latach 2003–2008, a także zapewnienie funkcjonowania pracowni mikrofilmowo-cyfrowych.

Punkt Kontaktowo-Informacyjny Błękitnej Tarczy

Straty powstałe w dobrach kultury w wyniku konfliktów zbrojnych, jak również podczas katastrof naturalnych, spowodowały, że w 1996 r. w Paryżu powstał Międzynarodowy Komitet Błękitnej Tarczy (The International Committee of the Blue Shield – ICBS) – odpowiednik Czerwonego Krzyża w zakresie ochrony dóbr kultury na wypadek szczególnych zagrożeń czasu wojny i pokoju, interdyscyplinarna organizacja gromadząca wiedzę i doświadczenia czterech międzynarodowych organizacji pozarządowych: Międzynarodowej Rady Archiwów (ICA), Międzynarodowej Rady Muzeów (ICOM), Międzynarodowej Rady Pomników, Budynków i Budowli (ICOMOS) oraz Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (IFLA).

W 2002 r. Biblioteka Narodowa wraz z polskimi organizacjami pozarządowymi (SBP, Stowarzyszeniem Archiwistów Polskich, Polskim Komitetem Narodowym ICOM, Polskim Komitetem Narodowym ICOMOS oraz Stowarzyszeniem Konserwatorów Zabytków) podjęła inicjatywę Biura Spraw Obronnych Ministerstwa Kultury powołania Polskiej Organizacji Błękitnej Tarczy.

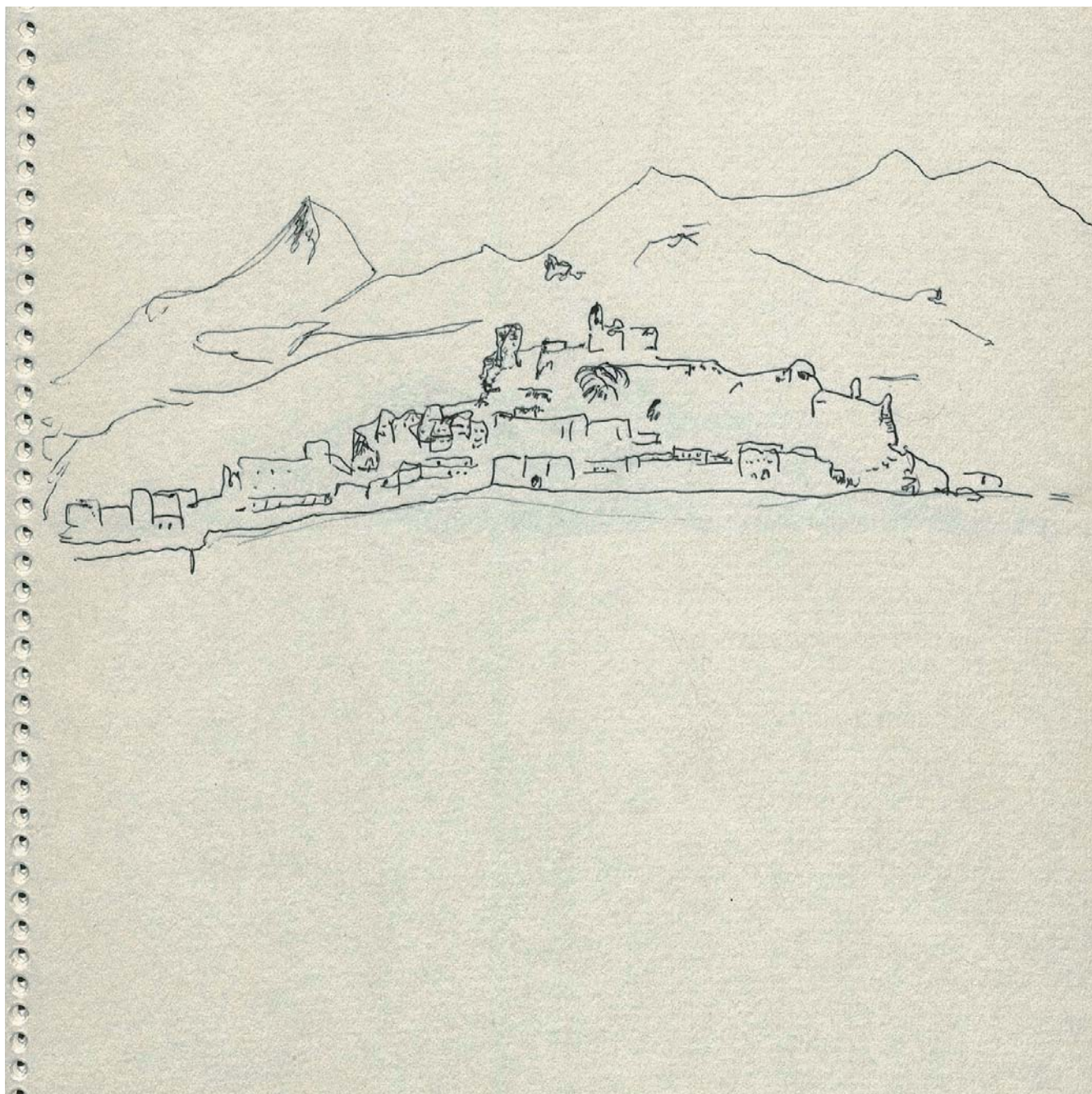
W czerwcu tego samego roku uruchomiono punkty kontaktowo-informacyjne w trzech ośrodkach regionalnych: w Krakowie, Toruniu i Warszawie (w Bibliotece Narodowej).

Punkt Kontaktowo-Informacyjny Błękitnej Tarczy w BN, w czasie klęski żywiołowej czy katastrofy, spełni funkcję pogotowia informacyjnego służącego doradztwem metodycznym, niezbędnymi adresami, telefonami służb udzielających pomocy oraz praktycznymi wskazówkami mającymi na celu zminimalizowanie strat. W 2002 r. w witrynie internetowej BN uruchomiono aktywną stronę, propagującą wiedzę o założeniach programu „Błękitna Tarcza” oraz sposobach ochrony zbiorów bibliotecznych przed zagrożeniami zarówno w czasie pokoju, jak i na wypadek katastrof i konfliktów zbrojnych – www.bn.org.pl/index.php?id=8&bt.

W ramach bieżących zadań Punkt Kontaktowo-Informacyjny Błękitnej Tarczy udziela bibliotekom porad dotyczących warunków przechowywania zbiorów, sposobów postępowania z zalanymi zbiorami bibliotecznymi, przekazuje adresy firm osuszających i dezynfekujących zbiory oraz orientacyjne ceny takich usług.

W dniu 28 kwietnia 2008 r. Archiwum Polskiej Akademii Nauk i Polskie Towarzystwo Archiwalne zorganizowało I Krajowe Seminarium Problemowe „Problemy bezpieczeństwa zbiorów – zagrożenia i metody zabezpieczeń”, na którym Bartosz Szymański z ZKZB BN wygłosił referat oraz przedstawił prezentację multimedialną „Błękitna Tarcza – kierunki działania i organizacja”. W odczycie przedstawiono główne działania Błękitnej Tarczy, współpracę z BN oraz nowoczesne systemy ochrony zbiorów za pomocą digitalizacji na przykładzie BN. Do punktu Kontaktowo-Informacyjnego Błękitnej Tarczy w BN nikt w 2008 r. się nie zgłosił.

Biblioteki cyfrowe

Strona internetowa cBN Polona

The screenshot shows the website interface for the National Digital Library (cBN Polona). The browser window title is "cBN Polona - Program Windows Internet Explorer dostarczony przez ITI". The address bar shows "http://www.polona.pl/cbna". The page header includes the title "CYFROWA BIBLIOTEKA NARODOWA" and navigation links: "Strona główna", "Kolekcje tematyczne", "Podział formalny", "cBN", "BN", and "Kontakt". Below the header is a search bar with the text "Opis publikacji" and a checkbox for "Przeszukaj inne biblioteki Wyżukiwanie zaawansowane". A section titled "Jedną z ciekawych publikacji..." displays a thumbnail of an open book. The page is divided into two main columns. The left column, titled "Podział formalny", lists "Czasopiisma", "Grafiki, rysunki, fotografie", and "Książki". The right column, titled "Biblioteka cyfrowa dla Ciebie - ankieta", lists "Lista najczęściej oglądanych publikacji:" with 10 numbered items. The Windows taskbar at the bottom shows the Start button, several open applications, and the system tray with the date and time "13:19".

CYFROWA BIBLIOTEKA NARODOWA

Strona główna Kolekcje tematyczne Podział formalny cBN BN Kontakt

Opis publikacji Przeszukaj inne biblioteki
Wyżukiwanie zaawansowane

Jedną z ciekawych publikacji ...

Podział formalny

- Czasopiisma
- Grafiki, rysunki, fotografie
- Książki

Biblioteka cyfrowa dla Ciebie - ankieta

Lista najczęściej oglądanych publikacji:

1. Psalterz florideki [16750]
2. Cosmographia Claudi Ptołomaei Alexandrina [12945]
3. Kazania świętokrzyskie [9429]
4. Polesie (1928) [8395]
5. Karbi z pamiętników [0083]
6. Konrad Wallenrod : powieść historyczna z dziejów litewskich i prusoch [5910]
7. Korona polska przy złotey wolności starożytnymi rycerstwa polskiego y Wielkiego Xięstwa Litewskiego Mleymotami ... ozdobiona ... podana przez X. Kaspra Niesieckiego ... T. 3 [5086]
8. Sonety Adama Mickiewicza [5860]
9. Catalogus archiepiscoporum Gnesnensium : Vitae episcoporum Cracoviensium [5314]
10. Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego [3328]

Kolekcje tematyczne

- "Demony" Grzegorza Morycińskiego
- Adam Mickiewicz
- Archiwum Zbigniewa Herberta

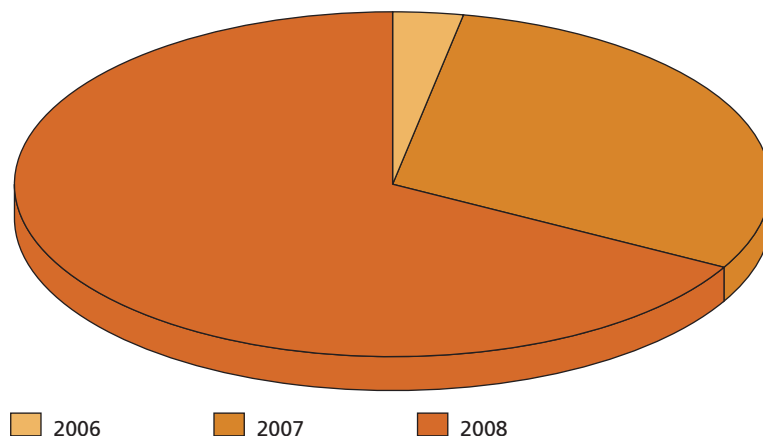
Cyfrowa Biblioteka Narodowa *Polona*

Cyfrowa Biblioteka Narodowa *Polona* udostępnia w postaci cyfrowej najważniejsze wydania tekstów literackich i naukowych, dokumenty historyczne, czasopisma, grafikę, fotografię, nuty oraz mapy pochodzące ze zbiorów własnych Biblioteki Narodowej. Czytelnicy Biblioteki Narodowej mogą przeszukiwać zasoby Cyfrowej Biblioteki Narodowej *Polona* od października 2006 r. pod adresem: www.polona.pl oraz z witryny BN – www.bn.org.pl. W 2008 r. realizowano poszczególne elementy polityki digitalizacyjnej Biblioteki Narodowej, ze szczególnym uwzględnieniem systematycznego zwiększania zasobu cyfrowego BN oraz tworzenia i rozbudowy kolekcji tematycznych cBN *Polona*. Zakład cBN *Polona* prowadził współpracę krajową i zagraniczną w zakresie tworzenia zasobów cyfrowych, a także podejmował liczne działania mające na celu promocję Cyfrowej Biblioteki Narodowej *Polona*. Joanna Potęga, kierownik Zakładu, w maju 2008 r. na Krajowej Konferencji Nauczycieli Bibliotekarzy wygłosiła referat „Cyfrowa Biblioteka Narodowa *Polona* ” stare księgi w nowy sposób”, a pani Agnieszka Lissowska zaprezentowała cBN *Polona* na konferencji „Promocja europejskiego dziedzictwa kulturowego w świecie”. Cyfrowa Biblioteka Narodowa *Polona* została zaprezentowana również bibliotekarskiemu środowisku międzynarodowemu podczas IV Międzynarodowej Konferencji Bibliologicznej „New Technologies for Documentary Heritage Preservation”, która odbyła się w listopadzie 2008 r. w Białoruskiej Bibliotece Narodowej w Mińsku, gdzie referat wygłosiła Joanna Potęga.

W końcu 2008 r. cBN *Polona* liczyła 14 659 dokumentów cyfrowych (w 2007 r. – 7199), w tym 487 stare druki, 102 rękopisy, 6142 książki ze zbiorów nowszych, 706 obiektów ze zbioru dokumentów życia społecznego, 6927 grafik oraz 290 druków muzycznych. Kontynuowano rozpoczęte w grudniu 2007 r. udostępnianie, wyłącznie w czytelniach Biblioteki Narodowej, publikacji objętych ochroną prawnoautorską. W 2008 r. zanotowano ponad 6 325 000 odwiedzin strony cBN *Polona*.

Liczba odwiedzin strony cBN *Polona* w latach 2006–2008

Współpraca krajowa

Przedstawiciele Narodowej Książnicy weszli w skład Zespołu do spraw Digitalizacji powołanego w kwietniu 2006 r. przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w celu planowania i koordynowania procesów digitalizacji oraz udostępniania zasobów dziedzictwa kulturowego i naukowego za pośrednictwem Internetu (dr Tomasz Makowski, dyrektor BN, jako przewodniczący Zespołu, oraz Ewa Potrzebnicka – wicedyrektor BN ds. ochrony i udostępniania zbiorów). W roku 2008 odbyły się dwa posiedzenia Zespołu, podczas których opracowano odpowiedzi na pytania zadane w Zielonej Księdze (prawa autorskie w gospodarce opartej na wiedzy) oraz omówiono stanowisko Zespołu w kwestii Memorandum Unii Europejskiej w sprawie dzieł osieroconych. Przyjęto także dokument *Opracowanie standardów technicznych dla obiektów cyfrowych tworzonych przy digitalizacji dziedzictwa kul-*

turowego, opracowany przez dr. Grzegorza Płoszajskiego i członków zespołu roboczego. Omówiono również zagadnienia związane z prawem autorskim oraz stworzeniem krajowego repozytorium.

Wolne Lektury

Cyfrowa Biblioteka Narodowa *Polona* w 2008 r. kontynuowała współpracę z Fundacją „Nowoczesna Polska” przy portalu Wolne Lektury, zawierającym teksty lektur szkolnych, które są wolne od zastrzeżeń prawa autorskiego.

W Cyfrowej Bibliotece Narodowej *Polona* znajdują się cyfrowe kopie tekstów lektur, natomiast w portalu www.wolnelektury.pl poszczególne pozycje z listy lektur są dostępne w kilku formatach do wyboru i opatrzone komentarzami, można je nie tylko przeglądać online, lecz również ściągać na twardego dysku własnego komputera.

Z początkiem stycznia 2008 r. dzieła Bolesława Leśmiana oraz wszystkich innych twórców zmarłych w 1937 r. znalazły się w domenie publicznej. Pozwoliło to na ich umieszczenie w cBN *Polona* i w portalu Wolne Lektury. Stało się to okazją do zorganizowania konferencji „Dzień radości Wolnych Lektur”, promującej dostępność w Internecie lektur szkolnych i innych dzieł ważnych dla nauki i kultury. Gospodarzem konferencji, przygotowanej przez Fundację „Nowoczesna Polska”, była Biblioteka Narodowa.

Elektroniczne Archiwum Zabytków Piśmiennictwa Polskiego

Biblioteka Narodowa wraz z Instytutem Historii Polskiej Akademii Nauk, Instytutem Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, Naczelną Dyрекcją Archiwów Państwowych oraz Naukową Akademicką Siecią Komputerową, działając w ramach Konsorcjum Naukowego rozpoczęła na początku 2008 r. realizację trzyletniego projektu badawczego zamawianego Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pt. „Elektroniczne Archiwum Zabytków Piśmiennictwa Polskiego” (EAZPP), na podstawie decyzji Ministra Nr K144/H03/2007 z dnia 29 czerwca 2007 r., zmienionej decyzją Nr ODW-144/H03/2007 z dnia 21 września 2007 r.

Celem projektu EAZPP jest opracowanie koncepcji digitalizacji najcenniejszych zabytków piśmiennictwa polskiego powstałych do roku 1600 oraz określenie kanonu zabytków, którego zakres ulegałby powiększeniu w miarę rozwoju technologii informatycznych i wskazań środowiska humanistów.

W roku 2008 r. przeprowadzono lub rozpoczęto następujące zadania:

- poddano analizie dotychczasowe doświadczenia w zakresie procedur digitalizacji oraz występujących problemów technicznych,
- poddano analizie dotychczasowe dokonania w zakresie tworzenia i korzystania z bibliotek internetowych,
- poddano opracowaniu procedury obejmujące proces digitalizacji w bibliotekach i archiwach z uwzględnieniem aspektu bezpieczeństwa zabytków piśmiennictwa polskiego,
- opracowano i poddano recenzji zbiór definicji i założeń stanowiących podstawę metody szukania kryteriów reprezentatywnego wyboru najcenniejszych zabytków tekstowych,
- poddano opracowaniu standardy techniczne procesu digitalizacji,
- poddano opracowaniu funkcjonalność programu informatycznego mającego zapewnić techniczną obsługę procesu digitalizacji,
- rozpoczęto inwentaryzację zasobów piśmiennictwa polskiego powstałych do roku 1600,
- rozpoczęto opracowanie architektury systemu informatycznego mającego służyć do obsługi procesu digitalizacji,
- rozpoczęto opracowanie oraz weryfikację funkcjonalności oraz efektywności jakościowej i ilościowej wypracowanej metody digitalizacji,
- rozpoczęto prace nad wyłonieniem kanonu zabytków piśmiennictwa polskiego powstałych do roku 1600.

Polska Biblioteka Internetowa

W czerwcu 2008 r. nadzór nad Polską Biblioteką Internetową (PBI) został przekazany z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Na zlecenie MKiDN prace nad rozbudową PBI prowadzi Biblioteka Narodowa.

Polska Biblioteka Internetowa została przejęta w całości, z oprogramowaniem i zasobami cyfrowymi, tworzonymi w latach 2003–2007. Jakość zasobów cyfrowych PBI, a w szczególności błędy w elektronicznie przetwarzanych tekstach, braki stron oraz brak opisów katalogowych dokumentów, na podstawie których je tworzone, była wielokrotnie przedmiotem krytyki ze strony użytkowników. Biblioteka Narodowa prowadzi prace nad sukcesywną poprawą jakości zasobów cyfrowych PBI, których celem jest prezentacja

zgodnie z obowiązującymi standardami możliwie jak największej części jej zasobów oraz włączenie ich do portalu Europeana.

Projekty europejskie

Europeana

W pierwszych latach XXI w. na terenie wielu krajów europejskich nastąpił dynamiczny rozwój bibliotek cyfrowych, prezentujących zdigitalizowane zasoby dokumentujące historię i kulturę poszczególnych krajów. Rozproszenie zasobów cyfrowych i ogromna różnorodność używanych standardów stanowiły podstawową trudność w dostępie do cyfrowych wersji zasobów europejskich bibliotek. Dlatego też 1 czerwca 2005 r. przyjęto inicjatywę „i2010: Europejskie Społeczeństwo Informacyjne w roku 2010”, w ramach której Komisja Europejska ogłosiła plany budowy Europejskiej Biblioteki Cyfrowej, która do końca 2006 r. objęła biblioteki narodowe krajów europejskich. Plany dotyczyły zbudowania platformy, która w roku 2008 r. miała zawierać co najmniej 2 000 000 dokumentów cyfrowych z europejskich bibliotek, archiwów i muzeów, a do końca 2010 ma liczyć przynajmniej 6 000 000 obiektów zdigitalizowanych.

Realizacja postulatów Komisji Europejskiej została powierzona Bibliotece Europejskiej, która powstała w latach 2001–2004 pod auspicjami Konferencji Dyrektorów Europejskich Bibliotek Narodowych (Conference of European National Librarians – CENL). Biblioteka Europejska od 2006 r. dawała możliwość zintegrowanego przeszukiwania katalogów bibliotecznych i umożliwiała dostęp do cyfrowej postaci książek, czasopism, zbiorów graficznych i audiowizualnych, przygotowując się w ten sposób do zbudowania portalu obejmującego dokumenty cyfrowe z różnego rodzaju instytucji kultury i dającego możliwość jednoczesnego przeszukiwania zasobów europejskiego dziedzictwa kulturowego. Stała się ona fundamentem tworzonej w ramach projektu EDLnet: Thematic Networks Europejskiej Biblioteki Cyfrowej (European Digital Library – EDL), która miała umożliwić zintegrowany dostęp do cyfrowych zbiorów nie tylko najbardziej zasobnych bibliotek Europy, lecz również jej archiwów i muzeów. Od września 2007 r. Biblioteka Narodowa została partnerem projektu EDLnet.

Uczestnicy projektu intensywnie pracowali nad wypracowaniem takiego sposobu przedstawienia zasobów, który zaakceptowałyby wszystkie typy instytucji

kultury w Europie: biblioteki, archiwa i muzea. Ponieważ nazwa Europejska Biblioteka Cyfrowa budziła sprzeciw archiwów i muzeów, w styczniu 2007 r. na konferencji we Frankfurcie nad Menem prezentującej makietę platformy oficjalnie przyjęto dla portalu europejskich zasobów kultury nazwę *Europeana*. W dniach 31 stycznia – 1 lutego 2008 r. w siedzibie Deutsche Nationalbibliothek we Frankfurcie nad Menem odbyła się konferencja „One more step towards the European Digital Library” (Kolejny krok w kierunku Europejskiej Biblioteki Cyfrowej). Celem konferencji, która zgromadziła ponad dwustu uczestników z czterdziestu krajów Europy, była prezentacja makiety Europejskiej Biblioteki Cyfrowej *Europeana* oraz dyskusja nad jej funkcjonalnością oraz przyszłymi zasobami. W dniach 23–24 czerwca 2008 r. w Bibliotece Królewskiej w Hadze odbyła się konferencja, podczas której zaprezentowano prototyp *Europeany*. Spotkanie w Hadze miało również na celu zebranie opinii i uwag dotyczących funkcjonalności, założeń i architektury systemu oraz szczegółowych rozwiązań zastosowanych przy tworzeniu tego portalu. W obu konferencjach wzięli udział pracownicy Biblioteki Narodowej, którzy pracują w projekcie EDLnet w grupach roboczych dotyczących funkcjonalności oraz metadanych opisowych. Prototyp portalu *Europeana* został oficjalnie uruchomiony 20 listopada 2008 r. i następnego dnia zamknięty ze względu na przekraczającą wszelkie oczekiwania zespołu informatycznego liczbę użytkowników. Portal *Europeany* nie był przygotowany na niemal 10 000 000 wejść w ciągu godziny i tak ogromny ruch zablokował portal. Ponownie uruchomiono go 19 grudnia, z nieco okrojoną funkcjonalnością, która będzie systematycznie rozbudowywana aż do uruchomienia pełnej wersji 1.0 w końcu 2010 r. Plany na przyszłość obejmują nie tylko rozbudowę i doskonalenie funkcjonalności portalu, lecz również rozbudowę jego zawartości cyfrowej. W 2008 r. Biblioteka Narodowa była jedyną polską instytucją udostępniającą swoje zasoby cyfrowe w portalu *Europeana*. *Europeana* prezentuje około 3 000 000 obiektów cyfrowych.

Spotkanie grupy ekspertów państw członkowskich Unii Europejskiej na temat digitalizacji

Dnia 19 czerwca 2008 r. w siedzibie Departamentu Mediów Komisji Europejskiej w Luksemburgu odbyło się trzecie spotkanie grupy roboczej ekspertów państw członkowskich Unii Europejskiej poświęcone problemom digitalizacji i przechowywania danych cyfrowych (Member States' Expert Group

on digitisation and digital preservation). Wzięli w nim udział przedstawiciele krajów UE, reprezentujący przede wszystkim ministerstwa kultury oraz biblioteki narodowe, również obserwatorzy z Norwegii, Szwajcarii i Liechtensteinu. Polskę reprezentowała Katarzyna Ślaska, zastępca dyrektora BN ds. rozwoju. Spotkanie składało się z dwóch części – pierwsza poświęcona była przedstawieniu raportu Komisji Europejskiej na temat digitalizacji oraz prezentacji raportów wybranych krajów (m.in. Irlandii, Słowacji, Cypru i Włoch). Drugą część spotkania zajęła dyskusja na temat problematyki prawa autorskiego w kontekście tworzenia i udostępniania w Internecie bibliotek cyfrowych. Uczestnicy spotkania dzielili się doświadczeniami i pomysłami z zakresu udostępniania zasobów cyfrowych objętych ochroną prawa autorskiego. Kraje unijne najczęściej stosują trzy rozwiązania problemu dostępu do dziedzictwa cyfrowego XX w.: pozyskiwanie od właścicieli praw licencji niewyłącznych na publikacje cyfrowe, udostępnianie zbiorów w Intranecie oraz dostęp płatny. W Polsce stosowane są, na razie na niewielką skalę, dwa pierwsze rozwiązania.

Zarówno przedstawiciele Departamentu Mediów Komisji Europejskiej, jak i uczestnicy spotkania podkreślali zbyt wolne tempo digitalizacji europejskiego dziedzictwa kulturowego oraz brak funduszy na zintensyfikowanie prac.

Biblioteka Narodowa partnerem projektu TELplus

W październiku 2007 r. Biblioteka Narodowa została partnerem projektu TELplus – www.theeuropeanlibrary.org/telplus/. Jego celem jest dalsza wielokierunkowa rozbudowa Biblioteki Europejskiej. Projekt jest finansowany w ramach unijnego programu *eContentplus*. Wspierany jest przez Konferencję Bibliotekarzy Europejskich Bibliotek Narodowych. Jego koordynację powierzono Bibliotece Narodowej Estonii oraz Eremo s.r.l.

Celem projektu jest rozbudowa i usprawnienie usług świadczonych przez Bibliotekę Europejską (The European Library), bezpłatnego portalu umożliwiającego dostęp do zasobów cyfrowych czterdziestu ośmiu bibliotek narodowych w ponad dwudziestu językach. W projekcie uczestniczą biblioteki narodowe, uniwersyteckie i instytuty badawcze dwudziestu dwóch państw: Austrii, Bułgarii, Czech, Estonii, Francji, Islandii, Hiszpanii, Holandii, Litwy, Łotwy, Niemiec, Norwegii, Polski, Portugalii, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Szwecji, Włoch oraz Węgier, ponadto Instytut Maxa Plancka, Uniwersytet

w Padwie, Austriackie Centrum Badawcze, Wolny Uniwersytet w Amsterdamie i Politechnika w Lizbonie. Realizacja projektu jest przewidziana w latach 2007–2009.

Główne zadania realizowane w ramach tego projektu to:

- usprawnienie dostępu do zbiorów bibliotek narodowych poprzez wprowadzenie protokołu wyszukiwawczego OAI-PMH,
- przygotowanie wersji pełnotekstowych (OCR) ponad 20 000 000 stron ze zbiorów współpracujących przy projekcie bibliotek,
- zbudowanie narzędzi, które umożliwią wielojęzyczny dostęp do zdigitalizowanych obiektów.

Projekt skierowany jest do wykładowców akademickich, studentów, naukowców i badaczy, wydawców oraz członków szeroko rozumianego „społeczeństwa informacyjnego”.

Dla sprawnej realizacji założonych celów powołano osiem grup/pakietów projektowych (Work Packages – WP), które odpowiadają za:

- poddanie procesowi OCR uprzednio zdigitalizowanych dokumentów tekstowych (WP1),
- poprawę dostępu do zbiorów poprzez wprowadzenie protokołu wyszukiwawczego OAI-PMH (WP2),
- poprawę dostępu do zbiorów poprzez wprowadzenie możliwości indeksowania wersji pełnotekstowych przez system (WP3),
- integrację serwisów partnerów projektu z portalem Biblioteki Europejskiej. Grupa ta jest odpowiedzialna także za przetłumaczenie opisów kolekcji na 26 języków narodowych (WP4),
- dostosowanie usług portalu do wymagań i oczekiwań użytkowników przy pełnej z nimi współpracy (WP5),
- wprowadzenie do projektu nowych członków – bibliotek narodowych Bułgarii i Rumunii (WP6),
- zbudowanie strony internetowej i kanałów komunikacji dla projektu (WP7),
- koordynację i ocenę realizacji projektu (WP8).

Biblioteka Narodowa jako uczestnik pakietów WP1 i WP2 do końca września 2009 r. jest zobowiązana poddać procesowi OCR i wystawić do indeksowania systemowi obsługującemu portal Biblioteki Europejskiej 420 000 stron.

Wykonaniem zadania zajmuje się zespół Cyfrowej Biblioteki Narodowej *Polona* przy współpracy Zakładu Technologii Informatycznych.

Do realizacji projektu wybierane są zarówno materiały o dużej wartości historycznej, kulturowej i informacyjnej, jak i powieści, literatura dziecięca, przewodniki i opracowania wyłączone spod ograniczeń prawa autorskiego. Wytworzone wersje pełnotekstowe poddawane są jednokrotnej korekcie i udostępniane systemowi indeksującemu TELplusa oraz użytkownikom cBN *Polona* w formatach txt oraz pdf z ukrytą warstwą tekstową. W 2008 r. Biblioteka Narodowa przygotowała wersję tekstową 200 000 stronik książek ze swoich zasobów.

W dniach 28–29 stycznia 2008 r. w Bibliothèque nationale de France w Paryżu odbyło się robocze spotkanie przedstawicieli bibliotek-uczestników programu TELplus. Bibliotekę Narodową reprezentowali: Jakub Kostynowicz, Agnieszka Leszyńska, Joanna Potęga. Jakub Kostynowicz z Zakładu Technologii Informatycznych uczestniczył również w warsztatach TELplus, które odbyły się w Hadze 26 i 27 marca 2008 r., oraz w spotkaniu technicznej grupy roboczej TEL, które miało miejsce w Lizbonie w dniach 6–9 października 2008 r.

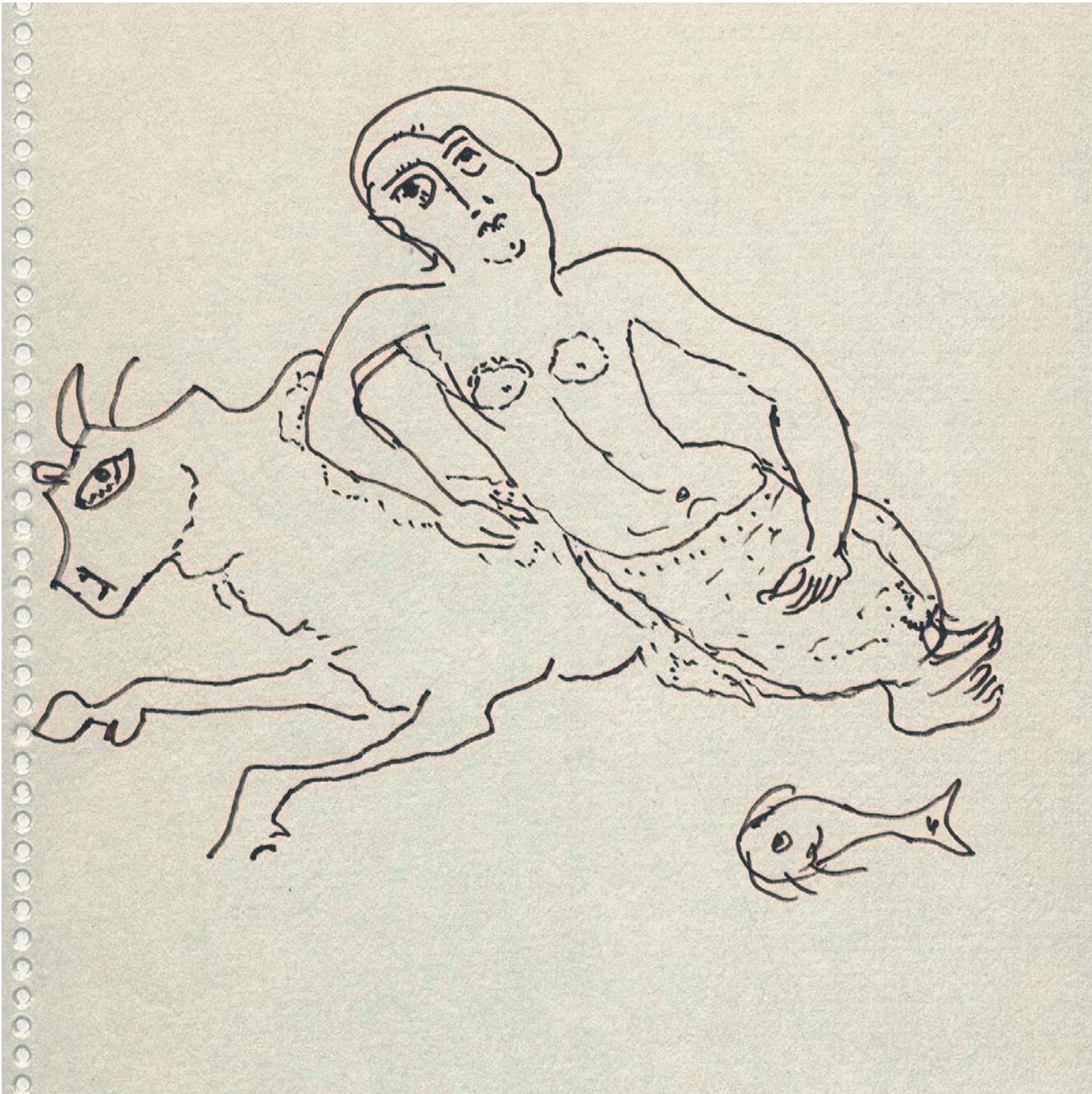
International Internet Preservation Consortium

Z początkiem 2008 r. Biblioteka Narodowa została członkiem międzynarodowego stowarzyszenia International Internet Preservation Consortium (IIPC), którego celem jest archiwizacja zasobów światowego Internetu oraz popularyzacja narzędzi i standardów archiwizacyjnych w tym zakresie. Do IIPC należy ponad 40 bibliotek narodowych oraz archiwów z Europy, Ameryki Północnej, Azji oraz Australii.

W 2008 r. Biblioteka Narodowa zaimplementowała przygotowane przez konsorcjum IIPC oprogramowanie Heritrix, służące do archiwizacji stron internetowych, oraz wykonała pierwsze testowe zapisy archiwalne.

W pracach IIPC w 2008 r. brali udział pracownicy Zakładu Technologii Informatycznych. Dariusz Paradowski uczestniczył w Zgromadzeniu Generalnym IIPC, które odbyło się w kwietniu w Canberze (Australia). Jakub Kostynowicz wziął udział w warsztatach informatycznych w bibliotece uniwersyteckiej w Aarhus w Danii, zorganizowanych przez IIPC we wrześniu.

Działalność naukowa

Na posiedzeniu Rady Naukowej BN 21 stycznia 2008 r. przedstawiono ocenę dorobku pracowników naukowych BN, która została dokonana przez Zespół oceniający, powołany uchwałami Rady Naukowej. Przegląd objął czterdzieści trzech pracowników naukowych Biblioteki, w tym 33 osoby zatrudnione na etatach naukowo-badawczych, 8 zatrudnionych na etatach bibliotekarzy dyplomowanych oraz 2 zatrudnione na ¼ etatu jako doradcy dyrektora. Zespół przyjął czterostopniową skalę ocen: A – wyróżniająca, B – bardzo dobra, C – standardowa, D – poniżej standardu. Pracownicy poddani okresowemu przeglądowi zostali ocenieni pozytywnie. Ocenę wyróżniającą otrzymało 20 osób, ocenę bardzo dobrą – 11 osób, ocenę standardową – 11 osób. W jednym przypadku zespół powstrzymał się od oceny – przyczyną był zbyt krótki okres zatrudnienia w Bibliotece Narodowej. Profesor Barbara Sosińska-Kalata, przewodnicząca Zespołu oceniającego, poinformowała, że sprawozdania pracowników naukowych dowodzą ich dużej aktywności naukowej, dydaktycznej oraz organizacyjnej. Zaznaczyła, że największy potencjał naukowy i dorobek mają osoby zatrudnione w Instytucie Książki i Czytelnictwa, realizujący program badań i publikacji z zakresu współczesnego bibliotekarstwa, czytelnictwa oraz dziejów kultury czytelniczej.

Opracowania naukowe pracowników BN są przedstawiane na łamach krajowych czasopism naukowych lub ogłaszane w „Roczniku Biblioteki Narodowej” i „Notiesie Konserwatorskim” wydawanych przez BN. Publikacje stanowią główną, ale nie jedyną formę upowszechniania efektów działalności naukowej; są one prezentowane na otwartych zebraniach naukowych w siedzibie BN, a także na międzynarodowych, krajowych i środowiskowych konferencjach naukowych oraz spotkaniach warsztatowych. Przygotowywane są pokazy, wystawy monograficzne i tematyczne, które prezentują zbiory i dorobek

naukowy Narodowej Książnicy. Spośród pracowników naukowych rekrutowani są eksperci do opiniowania wielu kwestii związanych z książką, bibliotekami i ruchem wydawniczym.

Rada Naukowa Biblioteki Narodowej

W 2008 r. Biblioteka Narodowa pożegnała dwóch wybitnych uczonych, wieloletnich członków Rady Naukowej: prof. dr. hab. Stanisława Makowskiego, członka Rady Naukowej obecnej kadencji, wybitnego historyka literatury, oraz prof. dr. hab. Andrzeja Wyczańskiego, wybitnego historyka, pracownika Biblioteki Narodowej w latach 1949–1959 oraz 1969–1975, od 1966 r. członka Rady Naukowej, a następnie Przewodniczącego Rady w latach 1977–1992. Profesor Andrzej Wyczański szczególnie zasłużył się jako inicjator i twórca Stacji Mikrofilmowej dla ogólnopolskiego programu mikrofilmowania zbiorów bibliotecznych.

W związku ze zmianami w składzie Rady Naukowej BN, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dniem 8 października 2008 r. powołał w skład Rady Naukowej BN kadencji 2005–2010 prof. dr. hab. Zofię Zelińską (Instytut Historyczny UW) oraz prof. dr. hab. Włodzimierza Boleckiego (Instytut Badań Literackich PAN).

Rada Naukowa BN jest organem opiniodawczym i doradczym dyrektora Biblioteki Narodowej, ze szczególnym uwzględnieniem działalności naukowej oraz spraw związanych z rozwojem kadry naukowo-badawczej. Rada Naukowa na kadencję 2005–2010 została powołana w składzie:

- Przewodniczący
prof. dr. hab. Jerzy Zdrada
- Wiceprzewodniczący
prof. dr. hab. Jan Malicki
prof. dr. hab. Krzysztof Migoń
- Sekretarz
prof. dr. hab. Oskar S. Czarnik
- Członkowie
prof. dr. hab. Paulina Buchwald-Pelcowa
prof. dr. hab. Włodzimierz Bolecki

prof. dr hab. Jerzy Jedlicki
mgr Ewa Kobierska-Maciuszko
prof. dr hab. Jadwiga Kołodziejska
prof. dr hab. Ryszard Legutko
dr hab. Daria Nałęcz
dr Artur Paszko
prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk
dr Dobrosława Platt
prof. dr hab. Stanisław Sierpowski
prof. dr hab. Barbara Sosińska-Kalata
prof. dr hab. Janusz Tazbir
mgr Andrzej Tyws
prof. dr hab. Zofia Zielińska
prof. dr hab. Marek Ziółkowski

Przedmiotem trzech spotkań Rady Naukowej w 2008 r. (21 stycznia, 16 czerwca i 20 października) były sprawy bieżące Biblioteki Narodowej, okresowa ocena dorobku pracowników naukowych BN, sprawozdanie z funkcjonowania i perspektywy rozwoju Instytutu Bibliograficznego BN oraz stan i perspektywy bibliografii „Polonica Zagraniczne” w setną rocznicę śmierci Karola Estreichera.

Konferencje naukowe, seminaria i warsztaty

Seminarium „W stulecie wydania *Atlasu geograficznego* Eugeniusza Romera 1908–2008” (9 maja)

Seminarium zostało zorganizowane przez Katedrę Kartografii Uniwersytetu Warszawskiego we współpracy z Zakładem Zbiorów Kartograficznych BN oraz Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii oraz Stowarzyszeniem Kartografów Polskich. Podczas seminarium zaprezentowano referaty poświęcone m.in. źródłom inspiracji dla prac Romera nad atlasem, koncepcji dydaktycznej jego podręcznika i atlasu, wkładowi Romera i jego szkoły w rozwój polskiej kartografii, a także ewolucji atlasu od pierwszego wydania w 1908 r. do 1964 r. , co zilustrowała także towarzysząca seminarium wystawa.

X Ogólnopolskie Warsztaty „Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej – nowe słownictwo, najnowsze ustalenia metodyczne, stosowanie w katalogach bibliotek. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta – problemy metodyczne i propozycje tworzenia charakterystyk wyszukiwawczych” (2–4 czerwca)

W warsztatach wzięło udział dwustu trzydziestu pięciu przedstawicieli bibliotek różnych typów z całego kraju. Wygłoszono 18 referatów poświęconych, m.in.: historii JHP BN, najnowszemu słownictwu i ustaleniom metodycznym JHP, nowym hasłom przedmiotowym z zakresu edukacji i metodyce ich stosowania, opracowaniom przedmiotowym starych druków, charakterystyce treściowej wydawnictw ciągłych, określnikom chronologicznym w JHP BN, problemom metodycznym UKD, wykorzystywaniu tablic UKD i nowym symbolom tablic UKD.

Międzynarodowe seminarium „Lobbing na rzecz bibliotek” (23 czerwca)

Seminarium zorganizowane przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Instytut Goethego i Bibliotekę Narodową obejmowało dyskusję oraz wykłady dr Małgorzaty Kołedy-Zdziech ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, dyrektor Biblioteki Miejskiej w Bremie Barbary Lison, zastępcy dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu Jolanty Słowik, dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Olsztynie Danuty Pol-Czajkowskiej oraz zastępcy dyrektora BN i przewodniczącej Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Elżbiety Stefańczyk, poświęcone między innymi budowaniu pozytywnego wizerunku, reklamie i szerokiej promocji bibliotek. W ocenie uczestników na szczególną uwagę zasługiwało wystąpienie dyrektor Biblioteki Miejskiej w Bremie Barbary Lison „Lobbing na rzecz bibliotek, czyli jak zareklamować własną bibliotekę”, w którym omawiana problematyka została przedstawiona na podstawie doświadczeń niemieckich bibliotekarzy.

Sesja naukowa upamiętniająca

100. rocznicę śmierci Karola Estreichera (22 października)

W uroczystej sesji, poświęconej Karolowi Estreicherowi, wzięli udział bibliografowie przybyli do BN na Szóstą Ogólnokrajową Naradę Bibliografów. Sesja w setną rocznicę śmierci twórcy polskiej bibliografii narodowej odbyła się

Inauguracja Sesji Jubileuszowej w 100. rocznicę śmierci Karola Estreichera przez dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej

w Audytorium im. Stefana Dembego. Uczestnicy wysłuchali sześciu referatów dotyczących życia i działalności wielkiego bibliografa. Niewątpliwą atrakcją sesji było wystąpienie jednego z trzydziestu dziewięciu prawnuków Karola Estreichera, prof. dr. hab. Stanisława Grzybowski, który niezwykle barwnie i ze swadą opowiedział o dziejach rodziny Estreicherów, która wydała wielu zasłużonych obywateli Rzeczypospolitej.

Szósta Krajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej” (23–24 października)

Organizowana co pięć lat Ogólnokrajowa Narada Bibliografów odbyła się pod hasłem „Bibliografia w erze cyfrowej”. Wzięło w niej udział blisko dwustu specjalistów z całej Polski. Podczas dwóch dni obrad podsumowano dotychczasowe prace z zakresu bibliografii narodowej, regionalnej i dziedzinowej ze szczególnym uwzględnieniem realiów ery cyfrowej, przedstawiono wyzwania ery cyfrowej stawiane przed bibliografią narodową obejmującą poszczególne typy dokumentów: elektronicznych, dźwiękowych, kartograficznych i muzycznych, omówiono także bibliograficzną bazę danych BazTech, która udostępnia zawartość czasopism technicznych, m.in. dzięki dobrej współpracy z wieloma wydawcami publikacji tego rodzaju. Przedstawiono także zagadnienia związane z organizacją informa-

cji w bibliografii, rejestracją dokumentów elektronicznych oraz zaprezentowano format danych ONIX, przeznaczony dla wydawców i księgarzy.

„Nowa rola bibliotek narodowych” – II Seminarium Dyrektorów i Przedstawicieli Bibliotek Narodowych Europy Środkowo-Wschodniej (27–28 listopada)

Po raz drugi dyrektorzy i przedstawiciele bibliotek narodowych Europy Środkowej i Wschodniej spotkali się w BN, by dyskutować nad zmieniającą się rolą bibliotek narodowych. Tematem spotkania była obecność internetowych serwisów komercyjnych w domenach publicznych. W seminarium uczestniczyli: Ludmiła G. Kiriuchina z Białorusi, Galia Dirimanova z Bułgarii, dyrektor Orynbasar I. Isakhov z Kazachstanu, dyrektor Vytautas Gudaitis z Litwy, Raisa Melnic i Laurentiu Melnic z Mołdawii, Marina J. Liubimowa z Sankt Petersburga, Aurelia Persinaru i Nicoleta Rahme z Rumunii. Gospodarzem seminarium był dyrektor BN, dr Tomasz Makowski. Uczestnicy seminarium wymienili się doświadczeniami z zakresu współpracy bibliotek z komercyjnymi serwisami internetowymi, finansowania dostępu do serwisów komercyjnych w bibliotekach oraz rozważali kwestię komercjalizacji opracowania bibliografii narodowych. Goście seminarium wzięli także udział w Forum Wydawców, podczas którego spotkali się z przedstawicie-

Uczestnicy II Seminarium Dyrektorów i Przedstawicieli Bibliotek Narodowych Europy Środkowo-Wschodniej w Pałacu Rzeczypospolitej w Sali Wilanowskiej

lami polskich wydawnictw, m.in. specjalizującymi się w analizie rynku książki, a także zwiedzili Pałac Rzeczypospolitej oraz obejrżeli film *Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie*. Dzięki seminarium, po raz drugi polska Książnica Narodowa stała się forum wymiany myśli i doświadczeń przedstawicieli bibliotek narodowych Europy Środkowej i Wschodniej. Spotkania te w ocenie uczestników są bardzo cenne, ponieważ biblioteki naszego regionu mają podobne problemy i doświadczenia niespotykane w zamożnych i rozwiniętych technologicznie bibliotekach Europy Zachodniej. Spotkania te pomagają wypracować wspólne stanowisko, które w konsekwencji pozwala naszym bibliotekom wyraźniej zaznaczyć swoją obecność w organizacjach ogólnoeuropejskich.

VIII konferencja „Automatyzacja bibliotek publicznych” (26–28 listopada)

W konferencji organizowanej przez SBP, Bibliotekę Publiczną m.st. Warszawy – Bibliotekę Główną Województwa Mazowieckiego oraz BN wzięło udział dwustu czterdziestu uczestników, wśród nich przedstawiciele kadry kierowniczej oraz specjaliści IT (Information Technology) bibliotek publicznych. Uczestnicy konferencji wysłuchali między innymi wystąpień na temat doskonalenia usług bibliotecznych przy wykorzystaniu technologii i narzędzi Web 2.0, biblioteki cyfrowej, Open Access jako modelu komunikacji społecznej, serwisów społecznościowych jako form propagowania czytelnictwa, współdziałania systemów bibliotecznych MAK i Aleph. Referentami byli specjaliści z zakresu IT. Program konferencji obejmował 26 wystąpień skupionych w następujących sesjach tematycznych: problemy organizacyjne i prawne automatyzacji, oprogramowanie dla bibliotek, współpraca bibliotek w komputeryzacji sieci powiatowych i wojewódzkich oraz biblioteki cyfrowe. Konferencji towarzyszyła uroczystość wręczenia dyplomów laureatom konkursu na najlepszy program Tygodnia Bibliotek 2008 oraz wręczenie Nagrody Naukowej Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich im. Adama Łysakowskiego. Konferencja odbyła się dzięki wsparciu finansowemu udzielonemu przez MKiDN.

Spotkanie warsztatowe użytkowników Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątnej (4–5 grudnia)

Spotkanie warsztatowe użytkowników UKD, w którym wzięli udział przedstawiciele największych bibliotek publicznych z dziewięciu województw, miało na celu

poznanie opinii i potrzeb środowiska bibliotek publicznych, wykorzystujących UKD do porządkowania książek na półkach oraz do charakteryzowania treściowego książek. Program warsztatów obejmował następujące tematy: trudności klasyfikowania literatury pięknej, opracowanie rzeczowe zbiorów według tablic UKD–P058, wykorzystanie ich do klasyfikowania materiałów historycznych, wykorzystanie UKD do klasyfikowania materiałów biograficznych oraz zastosowanie do układu działowego księgozbioru w wolnym dostępie do półek.

„Herbert na językach. Recepcja twórczości Zbigniewa Herberta w Polsce i na świecie” (10–12 grudnia)

Międzynarodowa konferencja poświęcona recepcji twórczości Zbigniewa Herberta w Polsce, w Europie (szczególnie w dawnym bloku państw komunistycznych) i w Stanach Zjednoczonych została zorganizowana wspólnie przez BN, Instytut Książki i Instytut Badań Literackich PAN. Więcej na temat konferencji patrz w rozdziale „Rok Zbigniewa Herberta”.

Zebrania naukowe

- **18 marca** mgr Agnieszka Brachfogel (Instytut Bibliograficzny BN) *FRBR – nowy układ danych bibliograficznych?*
- **2 kwietnia** mgr Sebastian Wiorny *Czytelnictwo tradycyjne a czytelnictwo internetowe w Polsce w świetle badań*
- **27 maja** mgr Tomasz Szubiakiewicz (Instytut Bibliograficzny BN) *Japonika w zbiorach Biblioteki Narodowej*
- **18 czerwca i 26 czerwca** mgr Tomasz Szubiakiewicz, mgr Magdalena Krynicka, mgr Paweł Rygiel, mgr Paulina Czyżewicz i mgr Grażyna Jaroszewicz (Instytut Bibliograficzny BN) oraz mgr Anna Wasilewska (Zakład Dokumentów Elektronicznych BN) – omówienie wstępnej wersji dokumentu *Guidelines for National Bibliographies in the Electronic Age* przygotowywanego przez IFLA Working Group on Guidelines for National Bibliographies
- **18 września** mgr Maria Janowska (BN) *Posiedzenie Komitetu Technicznego ISO/TC46 w Sztokholmie*
- **15 października** dr Jolanta Hys, mgr Joanna Kwiatkowska (Instytut Bibliograficzny BN) *UKD w kartotece haseł wzorcowych i praktyce Biblioteki Narodowej Czech*

- **15 października** mgr Anna Franaszek, mgr Emilia Szydłowska (Instytut Książki i Czytelnictwa BN) *Promocja czytelnictwa we współczesnej kulturze. Konieczność i szanse*
- **29 października** mgr Barbara Budyńska, mgr Adam Rusek (Instytut Książki i Czytelnictwa BN) *Organizacja zakupu nowości w bibliotekach publicznych. Projekt badawczy*
- **5 listopada** mgr Anna Karczewska (Instytut Książki i Czytelnictwa BN) *Poglądy pozytywistów na oświatę ludową*
- **26 listopada** mgr Anna Zdanowicz (Instytut Książki i Czytelnictwa BN) *Wzorce i przestrogi w poradnikach lekturowych z lat 1890–1939*
- **Zebrania cykliczne Instytutu Bibliograficznego BN**
 - organizatorów Szóstej Ogólnokrajowej Narady Bibliografów i Sesji Estreicherowskiej
 - dotyczące form i trybu prezentacji polskiej bibliografii narodowej w 2009 r.
 - Zespołu ds. Rozwoju JHP BN

Referaty pracowników BN

Piotr Anczewski

- *Pomoc społeczeństwa amerykańskiego dla ludności polskiej niesiona za pośrednictwem RGO podczas II wojny światowej.* Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Polacy w Ameryce Północnej – 400-lecie” w Muzeum Wychodźstwa Polskiego, Warszawa 7–8 listopada

Ewa Bielińska-Galas

- *Symbolika światła w średniowiecznych antyfonach mszalnych.* „Człowiek średniowiecza wobec *sacrum*. Rytuał, gest, modlitwa”, konferencja zorganizowana przez Instytut Historii Akademii Podlaskiej i Siedleckiej, Drohiczyń 12–14 września

Danuta Bilikiewicz-Blanc

- *Twórczość Zbigniewa Herberta w świecie czyli podróże poezji.* Międzynarodowa konferencja „Przekłady i światowa recepcja twórczości Zbigniewa Herberta: język pisany i dalekosiężny”, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 27 października

Agnieszka Brachfogel

- *FRBR, RDA, ISBD – od teorii do praktyki*. III Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Bibliografia – teoria, praktyka, dydaktyka”, Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 15–16 stycznia
- *Format MARC 21 – struktura rekordu bibliograficznego, Opis bibliograficzny książki*. Warsztaty biblioteczne „Opis bibliograficzny książki”, BN, Warszawa 7 marca

Maria Brynda

- *Centralny katalog starych druków*. Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej”, BN, Warszawa 23–24 października

Jolanta Byczkowska-Sztaba

- *Muzykalia w opactwach cysterskich na Pomorzu*. „Biblioteki i skrytoria cysterskie na Pomorzu”, Pelplin 23–25 maja

Henryk Citko

- Komunikat o Archiwum Herberta w BN połączony z prezentacją zdigitalizowanych fragmentów spuścizny po Herbercie podczas Festiwalu Herberta, Siena (Włochy) 7–9 czerwca
- *Orientations des recherches herbertiennes* referat na konferencji „La création de Zbigniew Herbert”, Le Centre de civilisation polonaise de l'Université de Paris–Sorbonne, Paryż 14–15 listopada

Paulina Czyżewicz

- *Hasła wzorcowe formalne – rodzaje, tworzenie haseł*. Warsztaty biblioteczne „Opis bibliograficzny książki”, BN, Warszawa 7 marca

Olga Dawidowicz-Chymkowska

- *Rural literacy – cooperation of Polish young country dwellers with public libraries*. Konferencja „The Dialogue of Cultures and Development of Literacy”, Ryga (Łotwa) 31 lipca–1 sierpnia

Grażyna Federowicz

- *Polska retrospektywna bibliografia narodowa. Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej”*, BN, Warszawa 23–24 października

Maria Gąska, Joanna Kędzielska, Anna Stolarczyk, Małgorzata Witkowska

- *JHP BN: nowe słownictwo, najnowsze ustalenia metodyczne* (cztery wystąpienia pod jednym tytułem). X Ogólnopolskie Warsztaty „Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej – nowe słownictwo, najnowsze ustalenia metodyczne, stosowanie w katalogach bibliotek. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna – problemy metodyczne i propozycje tworzenia charakterystyk wyszukiwawczych”, BN, Warszawa 2–4 czerwca

Jolanta Hys

- *Pracownia UKD: wrzesień 2007 – czerwiec 2008*. X Ogólnopolskie Warsztaty „Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej – nowe słownictwo, najnowsze ustalenia metodyczne, stosowanie w katalogach bibliotek. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna – problemy metodyczne i propozycje tworzenia charakterystyk wyszukiwawczych”, BN, Warszawa 2–4 czerwca

Jolanta Hys, Joanna Kwiatkowska

- *Problemy klasyfikowania literatury historycznej*. Spotkanie warsztatowe użytkowników UKD, BN, Warszawa 4–5 grudnia

Tomasz Jakubowski

- *Wilno w grafice z kolekcji Zakładu Zbiorów Ikonograficznych Biblioteki Narodowej*. Sesja Naukowa „I Muzealne Spotkania z Kresami”, Muzeum Niepodległości, Warszawa 26–27 maja

Danuta Jarmińska, Donata Rams, Władysław Sobucki

- Referat i publikacja *Zakwaszenie księzek z XIX i XX wieku w polskich bibliotekach*. Międzynarodowa konferencja „Przeszłość dla przyszłości. Masowe zabezpieczenie zasobów bibliotek i archiwów”, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 13–14 października

Grażyna Jaroszewicz

- *Bibliografia załącznikowa – norma a praktyka*. Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej”, BN 23–24 października

Jerzy Kaliszuk

- *Rękopis z biblioteki Jana Długosza? Analiza kodeksu BN BOZ 55. „Ars scribendi. O sztuce pisania w średniowiecznych Czechach i Polsce”*, konferencja zorganizowana przez Instytut Historii Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Collegium Europaeum Gnesnense, Gniezno 15–18 września
- *Latin Script and Vernacular Text in the Middle Ages: The Case of Polish Texts (14th–15th Centuries)*. Konferencja międzynarodowa „Enseigner l’écriture – Apprendre à écrire. Teaching Writing – Learning to Write, XVIe Colloque International de Paléographie Latine”, Londyn 2–5 września
- *Przemiany społecznych funkcji pisma w późnym średniowieczu: programy badawcze i ich rezultaty*. Konferencja „Historia społeczna późnego średniowiecza. Stan obecny – wyzwania – perspektywy”, Warszawa 5–6 grudnia

Wanda Klenczon

- *Instytut Bibliograficzny – tradycja i nowe wyzwania*. III Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Bibliografia – teoria, praktyka, dydaktyka”, Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 15–16 styczeń
- *Czy biblioteki szkolne mogą stosować JHP BN*. XIII Targi Książki Edukacyjnej LIBRA, Biblioteka Pedagogiczna, Piła 18 kwietnia
- *Język Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej – historia, perspektywy oraz Adama Łysakowskiego metodyka katalogu przedmiotowego a dzisiejszy rozwój JHP BN*. X Ogólnopolskie Warsztaty „Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej – nowe słownictwo, najnowsze ustalenia metodyczne, stosowanie w katalogach bibliotek. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta – problemy metodyczne i propozycje tworzenia charakterystyk wyszukiwawczych”, BN, Warszawa 2–4 czerwca
- *Obraz a słowo. Opracowanie rzeczowe dokumentów ikonograficznych*. 22. Spotkanie Zespołu do spraw Bibliografii Regionalnej przy ZG SBP, BN, Warszawa 20 czerwca
- *Leksyka JHP BN – zasady doboru i redakcji haseł*. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury, Poznań 27 czerwca

- *Polska bieżąca bibliografia narodowa – stan prac, problemy, perspektywy*. Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej”, BN, Warszawa 23–24 października

Krzysztof Kossarzecki

- Referat na międzynarodowej konferencji z okazji 350-lecia Ugody Hadziackiej (poszerzona treść wystąpienia ukazała się następnie w formie artykułu), Połtawa (Ukraina) 3–4 września

Magdalena Krynicka

- *Przewodnik Bibliograficzny – niezbędne źródło informacji*. III Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Bibliografia – teoria, praktyka, dydaktyka”, Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 15–16 stycznia
- *OPAC a Google – informacja o książce*. Konferencja „Przestrzeń informacyjna książki”, Katedra Bibliotekoznawstwa, Łódź 12–14 kwietnia

Anna Kuklińska, Romualda Szura

- *The history of the southern coastal region of the Baltic Sea: an analysis of changes in the coastline on the basis of antique maps housed at the Polish National Library in Warsaw* wygłoszony podczas sympozjum „Bibliotheca Baltica”, Sankt Petersburg 22–25 października

Joanna Kwiatkowska

- *Stosowanie podwójnego dwukropka w UKD (praktyka BN)*. X Ogólnopolskie Warsztaty „Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej – nowe słownictwo, najnowsze ustalenia metodyczne, stosowanie w katalogach bibliotek. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta – problemy metodyczne i propozycje tworzenia charakterystyk wyszukiwawczych”, BN, Warszawa 2–4 czerwca

Katarzyna Kwiatkowska-Žák

- *O pracy bibliotekarza-bohemisty w Bibliotece Narodowej w Warszawie. Przyczynek do rozważań na temat miejsca bibliotekarzy dziedzinowych w bibliotekach*. Konferencja „Knihovny současnosti 2008”, Seč v Železných Horách (Czechy) 15–18 września

Tomasz Makowski

- *Wkład Bibliotek Narodowych w cyfrowe udostępnianie dorobku kulturalnego Europy*. XII edycja konferencji z cyklu „Digitalizacja. Praktyczne doświadczenia w zarządzaniu dostępem do bibliotek cyfrowych”, Warszawa, 17 stycznia
- Udział w spotkaniu panelowym „Humanistyka dla przyszłości: Potencjał – Szanse – Perspektywy” zorganizowanym przez Instytut Badań Literackich PAN oraz Komitet Nauk o Literaturze PAN, Warszawa, 28 października

Mariola Nałęcz

- *Opracowanie bibliograficzne druków muzycznych*. Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej”, BN, Warszawa 23–24 października

Ewa Nowak

- *Józefa Rozdziejewicz Rychard. Autorka fotografii portretowej na porcelanie na cmentarzu powązkowskim w Warszawie*. Konferencja naukowa „Sztuka cmentarzy XIX i XX wieku”. Warszawski Oddział Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Warszawa 4–5 grudnia

Agata Pietrzak

- *Opracowanie dokumentów ikonograficznych w formacie MARC 21*. 22. Spotkanie Zespołu do spraw Bibliografii Regionalnej przy ZG SBP, BN, Warszawa 20 czerwca

Joanna Potęga

- *Rola domeny publicznej w działalności bibliotek internetowych*. „Dzień radości Wolnych Lektur, BN, Warszawa 16 stycznia
- *Cyfrowa Biblioteka Narodowa Polona – stare książki w nowy sposób*. II Krajowa Konferencja Nauczycieli Bibliotekarzy, Warszawa 16 maja
- *Od cBN POLONA do Wolnych Lektur*. Konferencja „Lektury na półce”, BN, Warszawa 19 września
- *Cyfrowa Biblioteka Narodowa POLONA*. IVth International Bibliological Conference „New Technologies for Documentary Heritage Preservation”, Mińsk (Białoruś) 20–21 listopada
- *Narodowe repozytorium dokumentów*. VIII Ogólnopolska Konferencja „Automatyzacja bibliotek publicznych”, Warszawa 26–28 listopada

Ewa Potrzebnicka

- *Zarys problematyki ochrony zbiorów z XIX i XX wieku w Bibliotece Narodowej.* Konferencja „Ochrona Narodowego Zasobu Bibliotecznego w czasie pokoju, kryzysu i wojny – teoria i praktyka”, Centralna Biblioteka Wojskowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, Warszawa 9–10 września

Marzena Przybysz

- *Zakład Dokumentacji Księgoznawczej BN – informacyjno-bibliograficzne centrum wiedzy o książce.* Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej”, BN, Warszawa 23–24 października
- *Globalne społeczeństwo informacyjne wyzwaniem dla bibliografii regionalnej w Polsce.* Konferencja „Problemy hierarchizacji i kategoryzacji informacji o kulturze regionu”, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, Gdańsk 20–21 listopada

Barbara Przyłuska

- *„Atlas geograficzny” Eugeniusza Romera w polskich bibliotekach.* Seminarium w stulecie wydania *Atlasu geograficznego* Romera, BN, Warszawa 9 maja

Donata Rams, Maria Woźniak, Agata Lipińska

- *Masowe odkwaszanie książek XIX- i XX-wiecznych.* Międzynarodowa konferencja „Przeszłość dla przyszłości. Masowe zabezpieczenie zasobów bibliotek i archiwów”, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 13–14 października

Elżbieta Stefańczyk

- *80-lecie Biblioteki Narodowej i Instytutu Bibliograficznego.* Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej”, BN, Warszawa 23–24 października
- *Zarząd Główny Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich a biblioteki powiatowe.* II Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Powiatowych „Biblioteka powiatowa i jej użytkownicy”, Piła 15–17 kwietnia
- *Biblioteka Narodowa – dla bibliotek publicznych.* Konferencja „Praca on-line i udostępnianie wspólnej bazy bibliotek gminnych i miejsko-gminnych powiatu sieradzkiego”, Sieradz 8 października
- *Lobbing Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich na rzecz bibliotekarzy i bibliotek.* Międzynarodowe seminarium „Lobbing na rzecz bibliotek”, BN, Warszawa 23 czerwca

Anna Stolarczyk

- *Pracownia JHP BN. Prezentacja witryny informacyjnej o JHP BN. X Ogólnopolskie Warsztaty „Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej – nowe słownictwo, najnowsze ustalenia metodyczne, stosowanie w katalogach bibliotek. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta – problemy metodyczne i propozycje tworzenia charakterystyk wyszukiwawczych”, BN, Warszawa 2–4 czerwca*

Lucyna Szaniawska

- *XVII-wieczne mapy regionalne i ich wpływ na zmiany prezentacji Rzeczypospolitej na mapach do pierwszej połowy XVIII wieku. XXXIII Ogólnopolska Konferencja Kartograficzna „Kartografia w regionie”, Ustka 23–25 października*
- *Bibliografia narodowa dokumentów kartograficznych. Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej”, BN, Warszawa 23–24 października*

Emilia Szydłowska

- *The forms of reading promotion in Poland. Konferencja „The Dialogue of Cultures and Development of Literacy”, Ryga (Łotwa) 31 lipca – 1 sierpnia*

Bartosz Szymański

- *Błękitna Tarcza – kierunki działania i organizacja. Seminarium zorganizowane przez Archiwum PAN i PTA „Problemy bezpieczeństwa zbiorów – zagrożenia i metody zabezpieczeń”, BN, Warszawa 28 kwietnia*

Katarzyna Ślaska

- *Digitalizacja i dokumenty elektroniczne w bibliotekach. Targi Edukacyjne EDUKACJA, Kielce 28 lutego*
- *Własność intelektualna w teorii i praktyce bibliotek cyfrowych. Konferencja „Jak przeciwdziałać piractwu intelektualnemu”, BN, Warszawa 25 kwietnia*
- *Today and tomorrow of digital libraries in Poland. Konferencja „Colloquium of Library Information Employees of the V4+ Countries”, Biblioteka Morawska, Brno 7 lipca*
- *Prawo autorskie a udostępnianie nagrań cyfrowych. Konferencja „Zachować dźwięk”, Miejska Biblioteka Publiczna, Radom 14 listopada*
- *Cyfrowa Biblioteka Narodowa Polona jako narzędzie edukacji (The Polona National Digital Librarian as a tool of learning). Konferencja „Digital Libraries for Learning” Ryga (Łotwa), 19 listopada*

- *Digitalizacja i archiwizacja dokumentów elektronicznych w Bibliotece Narodowej.* Konferencja „Polskie biblioteki cyfrowe”, Poznań 25 listopada
- *Czy MAK przejdzie do historii?* Konferencja „Automatyzacja bibliotek publicznych”, BN, Warszawa 28 listopada
- *Cymelia biblioteczne w postaci elektronicznej – nowe szanse, nowe problemy.* Konferencja „Różne oblicza książek”, Książnica Kopernikańska, Toruń 12 grudnia

Danuta Urbańska

- *Polskie bibliografie dziedzin i zagadnień wobec nowych technologii informacyjnych.* Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej”, BN, Warszawa 23–24 października

Anna Wasilewska

- *Bibliografia narodowa dokumentów elektronicznych.* Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej”, BN, Warszawa 23–24 października

Beata Wieczorkowska

- *Określniki chronologiczne w „Bibliografii Zawartości Czasopism”.* X Ogólnopolskie Warsztaty „Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej – nowe słownictwo, stosowanie w katalogach bibliotek. Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta – problemy metodyczne i propozycje tworzenia charakterystyk wyszukiwawczych”, BN, Warszawa 2–4 czerwca

Bożena Elżbieta Wojnowska

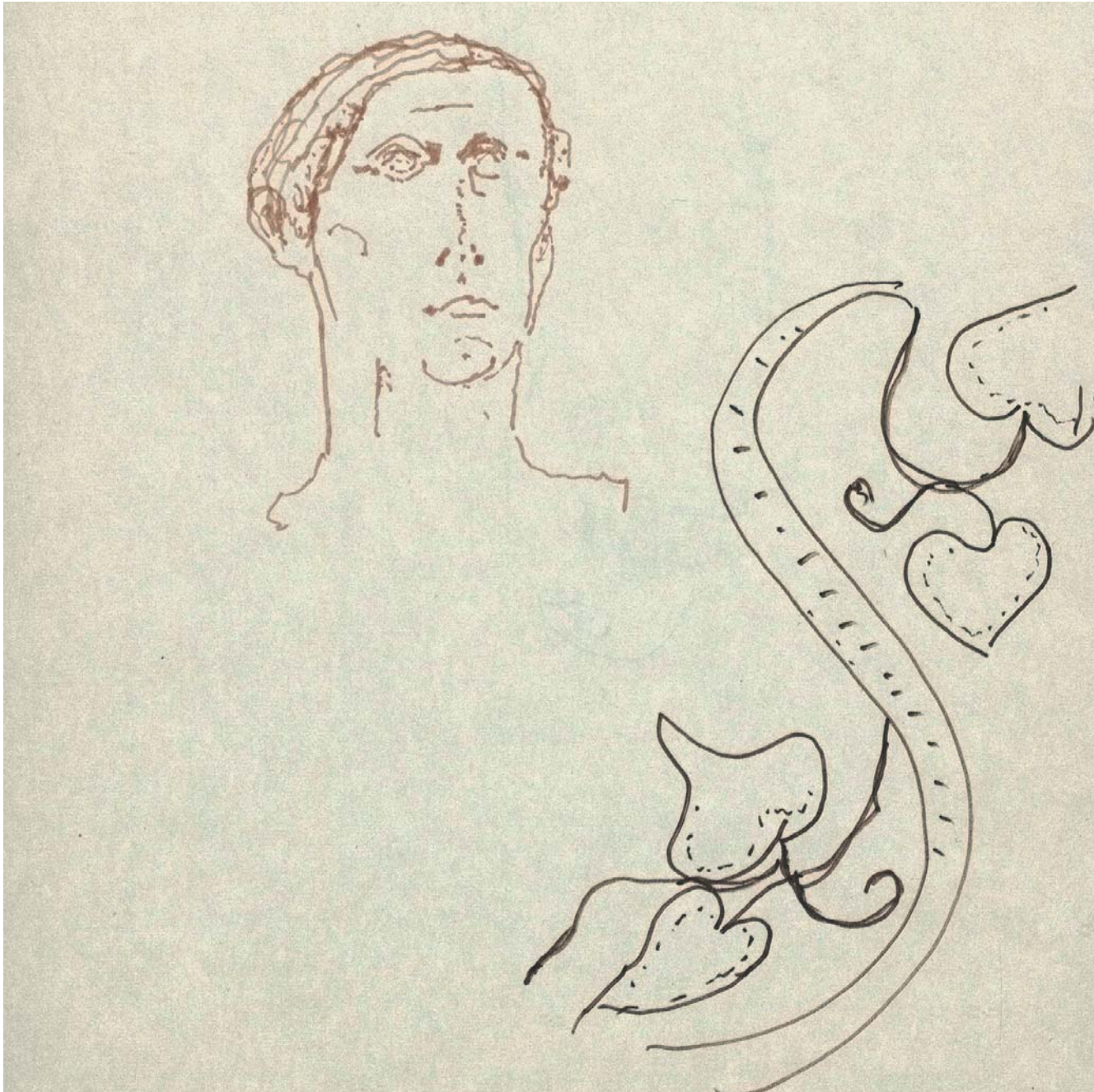
- *Pieśni i motety na Boże Narodzenie tak znane, że wszystkie... anonimowe (Cantilena Latinae et Germanicae IV et V Vocum... Wittenberga 1591).* Konferencja „Hudobnohistoricky vyskum na Slovensku zadatkom 21. starocia”, Katedra Hudobnej Vedy Univerzita Komenskeho, Bratislava 23–25 września
- *Meandry i granice atrybucji dzieła muzycznego. Transkrypcje muzyki wokalne w tabulaturach legnickich I połowy XVII w.* XXXVII Ogólnopolska Konferencja Muzykologiczna, „Muzyka między naturą a kulturą”, Poznań 20–22 października

- *Interregionales Repertoire der Mitteleuropäischen Städte in Musikhandschriften aus der Danziger Bartholomäuskirche (XVI/XVII Jh.)*. Konferencja z cyklu Musica Baltica: The Music Culture of Baltic Cities in Modern Times, Gdańsk, Instytut Teorii Muzyki Akademii Muzycznej, Gdańsk 20–22 listopada

Maria Wróblewska

- *Bibliografia narodowa dokumentów dźwiękowych*. Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej”, BN, Warszawa 23–24 października
- *Projekt digitalizacji zbiorów dźwiękowych Biblioteki Narodowej*. III Ogólnopolska Konferencja Fonotek „Chrońmy dziedzictwo fonograficzne”, Miejska Biblioteka Publiczna, Radom 14–15 listopada

Współpraca
międzynarodowa

Międzynarodowa aktywność Biblioteki Narodowej w 2008 r. przejawiała się zarówno w formie udziału pracowników w konferencjach naukowych, jak i w działalności na forum bibliotekarskich organizacji międzynarodowych, a także w zakresie wspierania polonijnych placówek bibliotecznych i kulturalnych oraz poszukiwania poloników w bibliotekach zagranicznych oraz na międzynarodowych targach książki. Prowadzono ożywione kontakty z innymi bibliotekami narodowymi.

W 2008 r. zorganizowano ponad 80 wyjazdów zagranicznych. Część z nich była finansowana w ramach programów MKiDN, część wynikała z umów dwustronnych z bibliotekami zagranicznymi. Ożywione kontakty międzynarodowe utrzymywały też redakcje czasopism wydawanych przez BN na zlecenie MKiDN. Znaczna liczba wyjazdów była związana z europejskimi projektami digitalizacyjnymi.

Udział w organizacjach międzynarodowych

Od wielu lat Biblioteka Narodowa jest członkiem najważniejszych organizacji bibliotekarskich: Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (International Federation of Library Associations and Institutions – IFLA), Konferencji Dyrektorów Europejskich Bibliotek Narodowych (Conference of European National Librarians – CENL), Ligi Europejskich Bibliotek Naukowych (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche – LIBER), Europejskiego Konsorcjum Bibliotek Naukowych (Consortium of European Research Libraries – CERL), Konferencji Dyrektorów Bibliotek Narodowych (Conference of Directors of National Libraries – CDNL), Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych (International Association of Music Libraries – IAML), Międzynarodowego

Stowarzyszenia Archiwów Dźwiękowych (International Association of Sound and Audiovisual Archives – IASA), Stowarzyszenia Bibliotek Specjalnych i Ośrodków Informacji (Association of Special Libraries and Information Bureau – ASLIB), Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliofilskiego (Association Internationale de Bibliophilie – AIB), Bibliographical Society i międzynarodowej organizacji bibliotek rejonu Morza Bałtyckiego – Bibliotheca Baltica – oraz międzynarodowej sieci narodowych ośrodków ISBN, ISMN i ISSN. Od 1 stycznia 2008 r. BN jest członkiem międzynarodowego stowarzyszenia International Internet Preservation Consortium, którego celem jest archiwizacja zasobów światowego Internetu oraz popularyzacja narzędzi i standardów archiwizacyjnych w tym zakresie. BN przystąpiła też do Innovative User Group (IUG) skupiającej biblioteki korzystające z innowacyjnych interfejsów.

Międzynarodowe konferencje z udziałem pracowników BN

- Prezentacja makiety Europejskiej Biblioteki Cyfrowej *Europeana* na konferencji „One More Step Towards European Digital Library”, Niemcy, Frankfurt nad Menem, 31 stycznia – 1 lutego (Katarzyna Ślaska)
- Zgromadzenie Generalne IIPC, Australia, Camberra 4–13 kwietnia (Dariusz Paradowski)
- Zgromadzenie Ogólne ISSN, Francja, Paryż 23–26 kwietnia (Hanna Zawado)
Konferencja Innovative Users Group (IUG), Stany Zjednoczone, Waszyngton 16 kwietnia – 1 maja (Adam Lenarczyk)
- Posiedzenie plenarne Komitetu Technicznego ISO „Informacja i dokumentacja” Szwecja, Sztokholm 18–23 maja (Maria Janowska)
- 8th Triennale Meeting for Conservation of Baltic Republic (w ramach WPR „Kwaśny papier”). Estonia, Tallin 6–11 maja (Ewa Potrzebicka, Agata Lipińska)
- Konferencja LIBER – Grupa Bibliotekarzy-Kartografów, Holandia, Amsterdam 30 czerwca – 6 lipca (Lucyna Szaniawska)
- Konferencja bibliotekarzy muzycznych IAML, Włochy, Neapol 19–27 lipca (Jolanta Byczkowska-Sztaba)
- Konferencja „Digitization – a Way Preserve Documents and Make Them Accessible”, Czechy, Brno 6–7 lipca (Katarzyna Ślaska)

- Konferencja czytelnicza „The Dialogue of Culture and the Development of Literacy in the Countries of Baltic Sea Region”, Łotwa, Ryga 30 lipca – 2 sierpnia (Emila Szydłowska, Olga Dawidowicz-Chymkowska)
- Doroczna konferencja IFLA (dr Tomasz Makowski, Elżbieta Stefańczyk, Katarzyna Ślaska). Spotkanie CENL (dr Tomasz Makowski), Kanada, Quebec 5–15 sierpnia
- XXX Sesja Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie, Włochy, Rzym 7–14 września (dr Tomasz Makowski)
- Spotkanie panelowe ISBN, Litwa, Wilno 21–25 września (Hanna Zawado)
- 22. Doroczne Spotkanie CENL, Chorwacja, Zagrzeb 24–26 września (dr Tomasz Makowski)
- International Conference on Dublin Core and Metadata Applications. „Metadata for Semantic and Social Applications”, Niemcy, Berlin 21–26 września (Wanda Klenczon, Joanna Potęga)
- Międzynarodowa Konferencja Muzykologiczna „Musikkultur der Staedte und Regionem auf dem Gebiet der Slovakei vom Mittelalter bis Zum Eden des 19 Jhs”. Słowacja, Bratysława 21–26 września (Elżbieta Wojnowska)
- Konferencja „Knihovny současnosti” Czechy, Seč v Železných Horách 15–18 września (Katarzyna Kwiatkowska-Žák)
- Konferencja ECDL „Szkolenia i warsztaty”. Sesja IIPC Webstorming, Dania, Aarhus 13–19 września (Jakub Kostynowicz)
- Spotkanie kierowników narodowych ośrodków ISSN. Tunezja, Tunis 5–11 października (Hanna Zawado)
- „IX International Symposium Bibliotheca Baltica”. Rosja, Sankt Petersburg 22–27 października (Anna Kuklińska, Romualda Szura)
- Seminarium CERL. Francja, Paryż 6–9 listopada (Monika Cornell)
- Konferencja bibliologiczna „New Technologies for Dokumentarny Heritage Preservations”. Białoruś, Mińsk 19–22 listopada (Joanna Potęga)
- Konferencja i inauguracja działalności *Europeana*. Francja, Paryż 26–29 listopada (Agnieszka Leszyńska)

Współpraca międzynarodowa w ramach umów dwustronnych

Biblioteka Narodowa współpracuje z bibliotekami narodowymi i innymi placówkami zagranicznymi na podstawie umów o współpracy i wymianie informacji, a także dotyczących konkretnych wspólnych przedsięwzięć.

W 2008 r. pracownicy BN złożyli wizytę w:

- Bułgarskiej Bibliotece Narodowej, Sofia 28 lutego – 3 marca (dr Tomasz Makowski, Wanda Klenczon)
- Bibliotece Narodowej Uzbekistanu, Taszkient, Samarkanda 13–20 marca (Ewa Potrzebnicka, Barbara Dzierżanowska)
- Narodowej Parlamentarnej Bibliotece Gruzji, Tbilisi 7–12 maja (dr Tomasz Makowski, Katarzyna Ślaska)
- Bibliotece Narodowej Republiki Czeskiej, Praga 8–12 września (Jolanta Hys, Joanna Kwiatkowska)
- Rosyjskiej Bibliotece Narodowej, Sankt Petersburg 10–24 września (Maria Wrede, Sławomir Szyller)
- Bibliotece Narodowej Chin, Pekin, Szanghaj 14–23 listopada (Wanda Klenczon, Marta Przyszychowska)

W dniach 26–29 listopada BN gościła przedstawicieli środkowoeuropejskich bibliotek narodowych w ramach seminarium „Nowa rola bibliotek narodowych. Obecność serwisów komercyjnych w domenach publicznych”. Ponadto w 2008 r. BN gościła dwie delegacje z Biblioteki Narodowej Republiki Czeskiej, które odwiedziły Zakłady: Rękopisów, Starych Druków i Konserwacji. W ramach dwustronnych umów o współpracy Bibliotekę Narodową odwiedzili również: V. Tereniene i R. Vaitkunskiene z Biblioteki Narodowej w Wilnie, Eva Marvanova z Biblioteki Narodowej w Pradze, Aleksiej Razdorski z Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w Sankt Petersburgu.

Biblioteka Narodowa w Warszawie zaprosiła do udziału w konferencji „Przeszłość dla przyszłości”, organizowanej w Krakowie przez Bibliotekę Jagiellońską i BN („Kwaśny papier”), dr Swietlanę Dobrusiną, dyrektora Centrum Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych Rosyjskiej Biblioteki Narodowej w Sankt Petersburgu, oraz Olęę Perminową, kierownika Centrum Naukowo-Badawczego Konserwacji i Restauracji Rosyjskiej Biblioteki Państwowej w Moskwie.

Kontynuowano wymianę książek i czasopism z partnerami zagranicznymi. Podobnie jak w latach ubiegłych, najbardziej ożywione kontakty międzynarodowe w tej dziedzinie prowadzono z następującymi placówkami: Bibliothèque nationale de France (Paryż), Kungliga Biblioteket (Sztokholm), Deutsche Forschungsgemeinschaft (Bonn), The University of Chicago Library (Chicago), Library of Congress (Waszyngton), The British Library (Londyn),

Bodleian Library (Oxford), Národní knihovna (Praga) i Rosyjską Biblioteką Narodową (Sankt Petersburg). Współpracowano w tym zakresie także z bibliotekami polonijnymi, m.in. w Paryżu i Londynie.

W ramach zakupów i wymiany wydawnictw ciągłych zarejestrowano łącznie 1494 tytuły w 2254 egz., wraz z 19 tyt. /egz. CD-ROM. Do zbiorów pozyskano 59 nowych tytułów, głównie polonika. W celach wymiany zagranicznej prenumerowano 305 tytułów czasopism, wydatkując łącznie 130 987,87 zł. Jednocześnie BN przekazywała bibliotekom zagranicznym publikacje własne, przede wszystkim bieżącą bibliografię narodową („Przewodnik Bibliograficzny”) oraz liczne proponowane i zamawiane wydawnictwa polskie.

Kontakty z instytucjami polonijnymi i rejestracja poloników zagranicznych

Polonia i jej dorobek kulturalny są od lat przedmiotem prac badawczych prowadzonych w Bibliotece Narodowej, a także działań, których celem jest pomoc w opracowywaniu i ochronie emigracyjnych zbiorów oraz popularyzacja działających za granicą instytucji kultury polskiej. Wiele też czyni się w Bibliotece Narodowej dla dokumentowania tzw. zbiorów przemieszczonych: polskich, pozostałych poza granicami kraju, a także tych, które – przynależne do dziedzictwa kulturowego krajów sąsiednich – znajdują się obecnie w polskich księżnicach.

Narodowa Książnica oraz Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych przeprowadzą pełną inwentaryzację i konserwację bezcennej spuścizny Instytutu Literackiego „Kultura” w Maisons-Laffitte. Katalog zbiorów Instytutu będzie dostępny także w Internecie. List intencyjny w tej sprawie podpisali 26 listopada 2008 r. dyrektorzy obu instytucji, dr Tomasz Makowski i dr Sławomir Radoń, z prezydentem Stowarzyszenia Instytutu Literackiego „Kultura” Henrykiem Giedroyciem. W uroczystości podpisania listu wzięli udział również: sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Rafał Grupiński, wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego Tomasz Merta, zastępca przewodniczącego Komisji do spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą senator Bronisław Korfanty oraz ambasador RP w Paryżu Tomasz Orłowski.

W ramach projektu sporządzony zostanie Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego „Kultura” zawierający pełną informację o zbiorach Instytutu

Podpisanie listu
intencyjnego w sprawie
inwentaryzacji
i konserwacji spuścizny
Instytutu Literackiego
„Kultura” przez:
dr. Sławomira Radonia,
Henryka Giedroycia
i dr. Tomasza Makowskiego

oraz zapewnione zostaną właściwe warunki ich przechowywania, ochrony konserwatorskiej i udostępniania, także za pośrednictwem specjalnie stworzonej bazy komputerowej. W Archiwum znajdują się źródła dokumentujące działalność Instytutu oraz życie polskiej emigracji politycznej w okresie powojennym. Wśród z nich znajdują się akta osobiste Jerzego Giedroycia, fragmenty spuścizny po Witoldzie Gombrowiczu, Konstantym Jeleńskim, Juliuszu Mieroszewskim, Jerzym Stempowskim, zbiór fotografii II Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, dokumentacja fotograficzna, audiowizualna i dźwiękowa.

Równoległe z pracami konserwatorsko-inwentaryzacyjnymi nad Archiwum „Kultury” rozpoczną się prace remontowe oficyny, magazynów i pracowni w Maisons-Laffitte, które zostaną sfinansowane ze środków Senatu RP za pośrednictwem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

W 2008 r. trwały rozmowy z Rosyjską Biblioteką Narodową w Sankt Petersburgu, dotyczące wspólnej publikacji *Rękopisy z Biblioteki Żałuskich zachowane w zbiorach Biblioteki Narodowej w Warszawie i Rosyjskiej Biblioteki Narodowej*.

Ponadto Maria Wrede, kierownik Zakładu Rękopisów BN, przeprowadziła identyfikację polskich rękopisów w Staatsbibliothek w Berlinie.

W Zakładzie Starych Druków kontynuowane są prace nad powstałą w 1992 r. bazą RZYM, rejestrującą polonika z bibliotek rzymskich, a także bazą

PODOLINIEC, obejmującą opisy katalogowe książek z Collegium Piarum z Podolińca na Słowacji.

Od kilku lat dyrektor BN jest zapraszany na doroczne sesje Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie – w 2008 r. kolejna, 30. Sesja odbyła się w Rzymie w dniach 7–14 września.

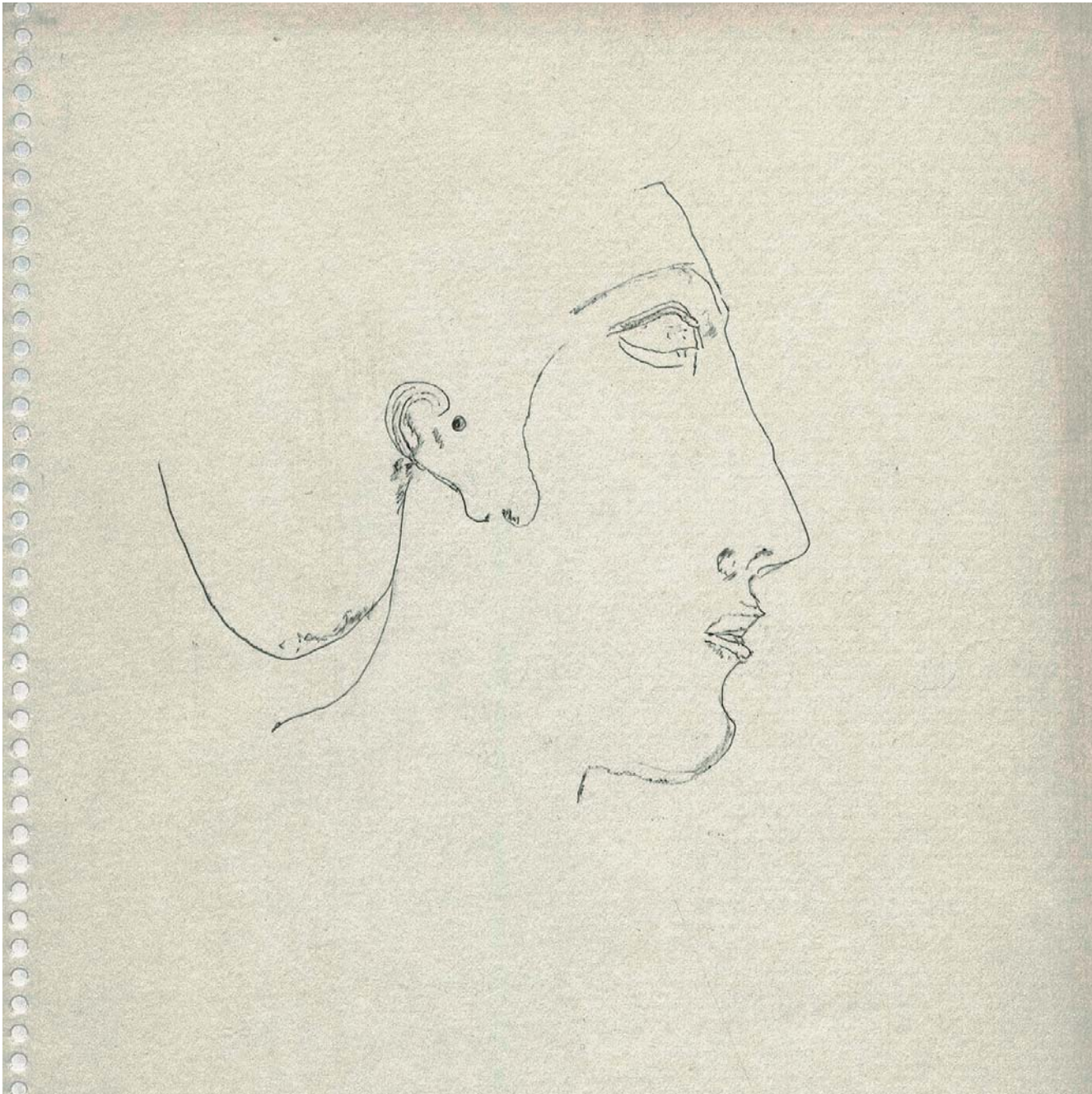
Z funduszy przyznanych w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe”. Priorytet 3. „Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju”, w 2008 r. sfinansowano wyjazd specjalistów z Zakładu Konserwacji BN do Bibliotek Polskich w Paryżu i Londynie w celu przeprowadzenia ekspertyzy i harmonogramu prac konserwatorskich, jak również zeskanowano i nagrano na płyty DVD mikrofilmowane czasopisma dla Biblioteki Polskiej w Paryżu. W Bibliotece Polskiej w Montrealu zainstalowano i wdrożono program biblioteczny MAK oraz przeszkolono grupę wolontariuszy zajmujących się w bibliotece katalogowaniem. W latach 2008–2009 jest realizowane zadanie pn. Katalog starych druków Muzeum Polskiego w Rapperswilu. W 2008 r. dokonano większość prac nad opisem starych druków. Kontynuowano, rozpoczęte w 2007 r., prace nad inwentaryzacją i opracowaniem zbiorów muzycznych i dźwiękowych Biblioteki Muzeum Polskiego w Chicago. W ramach stypendium Fundacji SEMPER POLONIA kontynuowano prace nad porządkowaniem zbiorów Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce z siedzibą w Nowym Jorku oraz katalogowego opracowania zbiorów w systemie MAK.

Stypendia zagraniczne i wyjazdy w ramach programów europejskich pracowników Biblioteki Narodowej w 2008 r.

- Stypendium Naukowe Fundacji Kościuszkowskiej. Stany Zjednoczone, Nowy Jork 12 stycznia – 7 czerwca (Katarzyna Kwiatkowska-Żak)
- Stypendium Fundacji Joanny Umiastowskiej, Włochy, Rzym 1–31 października (Anna Róg, Michał Spandowski, Anna Endzel)
- Międzynarodowe Targi Muzyczne MIDEM. Francja, Cannes 26 stycznia – 1 lutego (Marlena Wieczorek)
- Międzynarodowe Targi Książki. Niemcy, Frankfurt nad Menem 14–19 października (Artur Kowalski)

- Warsztaty związane z budową i rozwojem portalu Cyfrowej Biblioteki Europejskiej *Europeana*. Francja, Paryż 27–30 stycznia (Joanna Potęga, Agnieszka Leszyńska, Jakub Kostynowicz)
- The European Combined Meetings – w ramach projektu TELplus. Holandia, Haga 25–28 marca (Jakub Kostynowicz)
- Projekt NUMERIC. Luksemburg 1–3 kwietnia (Agnieszka Lissowska jako ekspert krajowy przy Komisji Europejskiej)
- Spotkanie pracowników kontaktowych Biblioteki Europejskiej (TEL Contact Working Group Meeting). Holandia, Haga 19–20 maja (Katarzyna Ślaska)
- *Europeana Conference* – Organizator EDL Foundation. Holandia, Haga 19–20 maja (Katarzyna Ślaska, Joanna Potęga)
- Konferencja „*Europeana EDLnet Users Expect the Interoperable*” Holandia, Haga 22–24 czerwca (Katarzyna Ślaska, Joanna Potęga)
- Spotkanie „*Member States Expert Group on digitization and digital preservation*” zorganizowane przez Komisję Europejską, Luksemburg 19 czerwca (Katarzyna Ślaska)
- XII Technical Working Group Meeting TELplus OAI – PMH meeting workshop on „*FRBR in the European Library*”, Portugalia, Lizbona 5–10 października (Jakub Kostynowicz)

Wydarzenia,
wystawy, promocje

Wystawa „Ex Collectiōne Dzikoviana. Zbiory hrabiów Tarnowskich z Dzikowa”

W swej siedzibie Biblioteka Narodowa tworzy od wielu lat ceniony ośrodek spotkań, dyskusji, wydarzeń intelektualnych i towarzyskich, udziela gościny twórcom i uczonym realizującym w tym miejscu swe plany badawcze i zawodowe ambicje, a także czytelnikom, którym stwarza się okazję uczestnictwa w organizowanych wystawach, promocjach książek, spotkaniach z pisarzami i wydawcami. Temu ostatniemu służył prowadzony od 2006 r. cykl spotkań w Salonie Księgarzy.

Ponadto w końcu roku Biblioteka Narodowa udostępniła swoje podwoje dla kina Iluzjon – Muzeum Sztuki Filmowej Filmoteki Narodowej. Zgodnie z umową podpisaną we wrześniu 2008 r. przez dyrektora BN, dr. Tomasza Makowskiego, i dyrektora Filmoteki Narodowej, prof. Tadeusza Kowalskiego, przez najbliższe trzy lata w Audytorium im. Stefana Dembego odbywać się będą projekcje filmów, a także przeglądy filmowe i cykliczne zajęcia dla studentów w ramach Akademii Filmowej.

W 2008 r. większość wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Narodową Książnicę była poświęcona Zbigniewowi Herbertowi, ponieważ BN z ramienia Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego koordynowała obchody ustanowionego przez Sejm RP Roku Zbigniewa Herberta. Wydarzenia te opisane są szczegółowo w rozdziale „Rok Zbigniewa Herberta”.

Wydarzeniem zasługującym na szczególną uwagę była w 2008 r. multimedialna wystawa „Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” zrealizowana przez BN na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Na wystawie wykorzystującej zbiory Narodowej Książnicy pokazano fenomen współistnienia wielu narodów, kultur, religii i tradycji na historycznych terenach Rzeczypospolitej. Wystawa, będąc elementem kampanii promującej Polskę, została pokazana za pośrednictwem polskich placówek dyplomatycznych w piętnastu europejskich krajach, budząc ogromne zainteresowanie. Pokaz

jest kontynuowany także w 2009 r. Dużym zainteresowaniem cieszyła się również wystawa prezentująca unikatową kolekcję rodu Tarnowskich z Dzikowa „Ex Collectione Dzikoviana” oraz dwie wystawy poświęcone Herbertowi: „Norwid – Herbert. Rysunki. Inspiracje śródziemnomorskie” przygotowana w ramach trwającego od 2006 r. cyklu „Pokaz Skarbu” i wystawa monograficzna „Zbigniew Herbert 1924–1998. Portrety i autoportrety z archiwum Pisarza”.

Rok 2008 był też okazją do uczczenia 80. rocznicy ustanowienia przez Prezydenta RP Ignacego Mościckiego Narodowej Książnicy. Podczas uroczystych obchodów, które odbyły się 21 października, odznaczeniami państwowymi uhonorowani zostali najbardziej zasłużeni pracownicy BN.

Wystawy

„Polska sztuka książki z przełomu XX i XXI wieku”

(18 lutego – 10 marca)

Na wystawie w holu głównym BN, przygotowanej przez Muzeum Książki Artystycznej w Łodzi, zaprezentowano dzieła nagrodzone w konkursach Sztuki Książki w latach 1997–2006. Wystawa zapoczątkowała przygotowywany przez kuratorów Alicję Słowikowską i Jadwigę Tryzno specjalny cykl ekspozycji, które mają na celu promocję artystów zajmujących się tworzeniem książki artystycznej. Na wystawie zaprezentowano prace laureatów nagród ufundowanych przez różne instytucje, a także Nagród Jury Dziecięcego, przyznawanych artystom przez dzieci szkół podstawowych.

Pokaz zbiorów Biblioteki Polskiej w Paryżu (26 lutego)

Na specjalnym jednodniowym pokazie w Pałacu Rzeczypospolitej zaprezentowano grafiki, stare druki i archiwalia ze zbiorów Biblioteki Polskiej w Paryżu. Zbiory te konserwowane były w BN w ramach programu operacyjnego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Podczas pokazu przedstawiono 47 grafik i rysunków, m.in.: Matejki, Boznańskiej, Norblinów, oraz cztery stare druki i dokumenty rękopiśmienne z Archiwum Franciszka Kranasa. Prezentacji towarzyszył referat o zbiorach Biblioteki Polskiej w Paryżu, wygłoszony przez doradcę Prezesa Towarzystwa Historyczno-Literackiego do spraw Naukowych i Kulturalnych, dr. Witolda Zahorskiego.

Pokaz zbiorów
(po konserwacji)
Biblioteki Polskiej
w Paryżu w Bibliotece
Narodowej

„Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie” (od 18 marca)

W Europejskim Roku Dialogu Międzykulturowego, na zlecenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych, BN przygotowała wystawę, która w nowoczesnej multimedialnej formie przedstawia fenomen współistnienia wielu narodów, kultur, religii i tradycji na historycznych terenach Rzeczypospolitej. Wystawa mająca na celu promocję Polski za granicą została zaprezentowana za pośrednictwem placówek dyplomatycznych RP oraz instytutów polskich w czternastu europejskich miastach (m.in. Tallinie, Londynie, Rydze, Sarajewie, Rzymie, Hadze, Budapeszcie, Belgradzie, Sofii, Kolonii, Wiedniu, Mińsku, Sankt Petersburgu i Madrycie), a także w siedzibie Rady Europy w Strasbourgu. Tytuł wystawy nawiązywał do słów Ojca Świętego Jana Pawła II, który pisał w *Pamięci i tożsamości: polskość epoki jagiellońskiej pozwoliła na utworzenie Rzeczypospolitej wielu narodów, wielu kultur, wielu religii. Wszyscy Polacy nosili w sobie tę religijną i narodową różnorodność. (...) A więc polskość to w gruncie rzeczy wielość i pluralizm.*

Głównym elementem wystawy jest 11 filmów dokumentalnych tłumaczonych na języki angielski, rosyjski, francuski, niemiecki i hiszpański, w których zaprezentowane zostały unikatowe zabytki znajdujące się w zbiorach BN (m.in.

Kodeks supraski, jeden z najstarszych zabytków piśmiennictwa słowiańskiego na świecie, czy XV-wieczny egzemplarz pięknie zdobionego dzieła Giovanniego Simonetty *La Sforziada*) pokazane w blokach tematycznych nawiązujących do wielokulturowości I Rzeczypospolitej (kolekcje: francuska, niemiecka, litewska, ormiańska, żydowska, islamska, włoska, Kresów Wschodnich). Ważnym punktem wszystkich filmów są wypowiedzi, m.in. Pascala Brodnickiego, Tessy Capponi-Borawskiej, Selima Chazbijewicza, Normana Davisa, ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego, Thomasa Urbana i Szewacha Weissa, którzy nawiązują do niespotykanej w dziejach Europy różnorodności kulturowej, etnicznej i religijnej Polski. Filmy zrealizowane zostały na podstawie scenariusza Przemysława Nowakowskiego, a za stronę techniczną całości odpowiedzialne było studio Platige Image (zdobywca Oscara za animację komputerową filmu *Katedra*). Wystawa promowana była także za pośrednictwem specjalnej strony internetowej www.commonwealth.pl. Strona ta została uznana przez brytyjski portal Favourite Website Awards 27 marca 2008 r. za Witrynę Dnia oraz nagrodzona w grudniu 2008 r. prestiżową nagrodą Złotego Orła w kategorii *interactive design*, przyznaną przez Ogólnopolski Festiwal Reklamy Złote Orły. Ważnym elementem promującym wystawę był także cieszący się dużą popularnością kalendarz książkowy na rok 2008, wydany wspólnie przez MSZ, MKiDN i BN. W 2009 r. wystawa jest prezentowana w kolejnych miastach europejskich. Koordynatorem projektu był Mikołaj Baliszewski z Biblioteki Narodowej.

„Norwid – Herbert. Rysunki. Inspiracje śródziemnomorskie” (25 kwietnia – 17 maja)

Na wystawie z cyklu „Pokaz Skarbu” zaprezentowane zostały z udziałem multimedialnych instalacji rysunki Cypriana Norwida i Zbigniewa Herberta, inspirowane licznymi podróżami obu twórców szlakami starożytnej Grecji i Rzymu. Więcej na jej temat w rozdziale „Rok Zbigniewa Herberta”.

„Twarze – furtki. Fotografie” (20 maja – 27 czerwca)

Na wystawie, przygotowanej przez Izabelę Wojciechowską, zaprezentowano niezwykle fotografie wykonane przez jednego z najwybitniejszych polskich reportażystów i pisarzy Ryszarda Kapuścińskiego. Cykl fotografii „Furtki” powstawał podczas porannych spacerów pisarza z domu przy ul. Prokuratorskiej, gdzie mieszkał od lat dziewięćdziesiątych XX w., w okolicy

Wernisaż wystawy fotografii Ryszarda Kapuścińskiego „Twarze – furtki. Fotografie”; otwarcie ekspozycji z udziałem między innymi Alicji Kapuścińskiej, dr. Tomasza Makowskiego, Izabeli Wojciechowskiej; gość na wernisażu Krzysztof Mroziewicz

ogródków działkowych przy Polu Mokotowskim, gdzie stały kiedyś tzw. domki fińskie. W jednym z nich, tuż obok dzisiejszej siedziby BN, Kapuściński mieszkał w latach powojennych. Fotografie furtek działkowych Kapuściński zaprezentował w listopadzie 1996 r. podczas „Wernisażu jednego wieczoru” w atelier fotografii reklamowej Magic Media Woody’ego Ochnio i Chrisa Niedenthala przy ul. Stanisława Noakowskiego w Warszawie. Tamten pokaz trwał tylko cztery godziny. Dzięki wystawie w BN 15 fotografii, o których krążyły legendy, zostało po raz pierwszy udostępnionych szerokiej publiczności. Przed gmachem BN pokazano również 30 fotografii z cyklu „Twarze Afryki”. W wernisażu wystawy, który zgromadził bardzo wielu miłośników twórczości pisarza, wzięła udział jego żona Alicja Kapuścińska.

Wystawa stała się okazją do ogłoszenia w BN 23 czerwca 2008 r. specjalnego konkursu na „Ścieżkę Ryszarda Kapuścińskiego”, która powstanie na Polu Mokotowskim i w oryginalny sposób upamiętni pisarza. Organizatorami konkursu są Urząd Dzielnicy Ochota, Instytut Dziennikarstwa Uniwersytetu Warszawskiego, Biblioteka Narodowa oraz Fundacja „Bęc Zmiana”. Konkurs skierowany został do studentów i absolwentów wydziałów architektury, projektowania oraz kierunków artystycznych szkół wyższych zostanie rozstrzygnięty w drugiej połowie 2009 r.

Alicja Kapuścińska ogłasza konkurs na projekt „Ścieżki Ryszarda Kapuścińskiego”; siedzą od lewej: Piotr Żbikowski, Andrzej Fogtt, dr Tomasz Makowski i Marek Miller

„Ex Collectione Dzikoviana. Zbiory hrabiów Tarnowskich z Dzikowa” (17 sierpnia – 11 października)

Zbiory rodu Tarnowskich
w salach wystawowych
Biblioteki Narodowej

Jedna z najcenniejszych polskich kolekcji rodowych – zbiory Tarnowskich z Dzikowa – zostały po raz pierwszy od sześćdziesięciu lat pokazane razem na wystawie przygotowanej przez Jacka Paulinka (kurator) i Macieja Tarkowskiego (koncepcja scenograficzna i multimedialna) w salach wystawowych BN. W uroczystym wernisażu 17 sierpnia 2008 r. wzięło udział ponad stu przedstawicieli rodziny Tarnowskich, którzy przybyli do Warszawy z całego świata, na czele z Janem Arturem Tarnowskim – głową rodu i Pawłem Tarnowskim – prezesem Związku Rodu Tarnowskich.

Na wystawie, którą odwiedziło ponad dwa tysiące widzów, zaprezentowano blisko 200 eksponatów, wśród których znalazły się: autografy *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza i *Balladyny* Juliusza Słowackiego, obrazy mistrzów włoskich i niderlandzkich (m.in. portret Marii Villers Antona van Dycka), rzeźby i rodzinne fotografie. Ekspozycji towarzyszył obszerny katalog, efektowna scenografia uzupełniona specjalnym oświetleniem i dźwiękiem oraz trzy wielkoformatowe instalacje wideo, prezentujące ród Tarnowskich, włoską podróż małżeństwa Jana Feliksa i Walerii Tarnowskich oraz straty kolekcji w XX w.

Plakat autorstwa Teresy
i Czesława Prockich

**Ex Collectione
Dzikoviana**
Zbiory hrabiów Tarnowskich z Dzikowa

17.08-12.10.2008
Biblioteka Narodowa

wstęp wolny
wystawa czynna: od poniedziałku do piątku w godz. 10-17, w soboty 10-15
Al. Niepodległości 213, Sala im. Andrzeja i Józefa Żeluskich
Wystawa sfinansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Instytutu Dziedzictwa Kulturowego

„Pegazy 2008” (od 29 sierpnia)

Na instalację artystyczną autorstwa Beaty i Pawła Konarskich, przygotowaną pod kuratelą Mikołaja Baliszewskiego i Marcina Jaworowicza, składa się pięć kolorowych Pegazów usytuowanych na skwerze przed Pałacem Rzeczypospolitej

na pl. Krasieńskich. Instalacja jest swego rodzaju pokłosiem wystawy „Norwid – Herbert. Rysunki. Inspiracje śródziemnomorskie”, na której rysunki obu twórców prezentowane były na ekranach multimedialnych zamontowanych w Pegazach. Mityczny Pegaz – jako symbol starożytności – stał się ikoną wystawy jako bohater eseju Herberta oraz rysunków obu poetów.

„The Francke Foundations Franckesche Stiftungen” (Fundacja Franckego) (od 29 września)

Franckesche Stiftungen (Fundacje Franckego) to instytucje pedagogiczne i społeczne, założone w 1698 r. w Halle przez niemieckiego teologa, pietystę i protestanckiego pedagoga Augusta Hermanna Francke. Wystawa prezentowana

w holu głównym BN przedstawiła bogatą historię Fundacji, której działalność sięgała niegdyś m.in. Polski, a nawet Syberii, Ameryki i Indii. Wernisażowi wystawy, w którym wziął udział m.in. wicedyrektor Niemieckiego Instytutu Historycznego, dr Andreas Kossert, towarzyszył wykład dr Britty Klosterberg ze Studienzentrums August Hermann Francke we Franckesche Stiftungen pt. *Kontakty kulturalne pomiędzy Sierocińcem w Halle i Polską w XVIII wieku. Tradycje i perspektywy*. Prelegentka opowiedziała o wydawanych w XVIII w. w Halle polskojęzycznych tłumaczeniach Biblii, słownikach i „rozmówkach” polsko-niemieckich oraz o korespondencji, jaką Fundacje prowadziły z Polakami, m.in. z braćmi Załuskimi.

„Zbigniew Herbert 1924–1998. Portrety i autoportrety z archiwum Pisarza” (10 grudnia 2008 – 14 lutego 2009)

Monograficzna wystawa była jednym z najważniejszych wydarzeń przygotowanych przez BN w Roku Zbigniewa Herberta, jednocześnie zamykającym obchody roku. Otwarcia wystawy towarzyszyła prezentacja publikacji *Archiwum Zbigniewa Herberta. Inwentarz* oraz międzynarodowa konferencja „Herbert na językach. Recepcja twórczości Zbigniewa Herberta w Polsce i na świecie”. Więcej na temat wystawy w rozdziale „Rok Zbigniewa Herberta”.

Spotkania z pisarzami i księgarzami, promocje książek

W ramach cyklu Salon Księgarzy, zorganizowanego przez Stowarzyszenie Księgarzy Polskich, Instytut Książki, Izbę Księgarstwa Polskiego i BN, odbyły się w 2008 r. cztery spotkania. W marcu spotkanie poświęcone było sieci księgarń „Książnica Polska” działającej na Warmii i Mazurach. W czerwcu problematykę niezależnych księgarń działających na rynku zdominowanym przez wielkie sieci handlowe omawiał Jan Lus z Izby Księgarstwa Polskiego. Duże emocje wzbudziło wrześniowe spotkanie z Łukaszem Gołębiowskim, analitykiem rynku księgarskiego i autorem publikacji *Śmierć książki. No future book*, który prognozował rychły koniec tradycyjnej, drukowanej książki spowodowany „rewolucją cyfrową”. W grudniu bohaterem spotkania pt. „Jak się robi ładne książki” był Andrzej Tomaszewski – typograf, poligraf, który z pasją przedstawiał swoje doświadczenia w redagowaniu blisko stu siedemdziesięciu książek, podkreślając, że nawet tak prozaiczna rzecz jak przypisy w publikacji naukowej „mogą stać się dziełem sztuki”.

W lutym 2008 r. BN zorganizowała wspólnie z Włoskim Instytutem Kultury i Katedrą Italianistyki Uniwersytetu Warszawskiego spotkanie ze znanym włoskim pisarzem i eseistą Vincenzo Consolo. O jego twórczości, zgodnie określanej jako „trudnej, zwłaszcza dla tłumaczy”, wypowiadały się: uczestniczące w spotkaniu Dominique Budor z Uniwersytetu Paryż III oraz Hanna Serkowska, Anna Tylusińska i Halina Kralowa z Uniwersytetu Warszawskiego. Sam pisarz uzasadniał swój trudny język skomplikowaną, wieloetniczną i wielokulturową historią jego rodzinnej Sycylii. Consolo, choć od pół wieku mieszka w Mediolanie, swym pisarstwem wyraża wierność ojczystemu Południu. Honorowymi gośćmi spotkania byli: ambasador Włoch Anna Blefari Melazzi i ambasador Grecji Pantelis Carcabassi.

W styczniu 2008 r. siedziba Narodowej Książnicy była także miejscem uroczystego wręczenia nagrody „Nowych Książek” dla Urszuli Koziół oraz nagród Magazynu Literackiego „Książki” dla laureatów Książki Roku 2007. Wręczono również nagrodę dla Wydawcy Roku 2007, którym zostały Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.

W 2008 r. w Sali Rycerskiej Pałacu Rzeczypospolitej odbyły się także dwie duże promocje publikacji wydanych przez BN.

W styczniu odbyła się prezentacja trzypięciotomowego *Katalogu księgozbioru Kolegium Jezuitów w Braniewie zachowanego w Bibliotece Uniwersyteckiej*

w *Uppsali*. Prace nad katalogiem, doprowadzone do końca przez Michała Spandowskiego i Sławomira Szyllera z BN, rozpoczął prof. Józef Trypućko, zmarły w 1983 r. wybitny polonista z Uniwersytetu w Uppsali, autor m.in. popularnych słowników i rozmówek polsko-szwedzkich. Zrabowany w 1626 r. księgozbiór Kolegium Jezuickiego w Braniewie był w swoich czasach biblioteką akademicką na europejskim poziomie. Zawierał 58 rękopisów, 336 inkunabułów oraz 2255 książek drukowanych, pochodzących z XVI i pierwszej ćwierci XVII w. Wywieziony przez szwedzkie wojska do Uppsali stał się podstawą biblioteki tamtejszego uniwersytetu. Do dziś stanowi jeden z najcenniejszych zbiorów starych druków znajdujących się w Szwecji. Dzięki wyjątkowo zgodnej współpracy międzynarodowej księgozbiór ten, udostępniony przez Szwedów polskim badaczom z BN, został w pełni skatalogowany.

W maju 2008 r. zaprezentowany został z kolei album *Splendor i niesława. Stanisław August Poniatowski w grafice XVIII wieku ze zbiorów polskich*, zawierający 150 rycin, szczegółowo opisanych i uporządkowanych w tzw. katalogu rozumowanym. Opisy przygotowane przez autorkę albumu, dr Hannę Widacką, wychodzą daleko poza materię ściśle ikonograficzną, dając wielowymiarowy, zniuansowany obraz Stanisława Augusta w osiemnastowiecznej grafice na tle wydarzeń historycznych epoki stanisławowskiej.

Jubileusz 80-lecia Biblioteki Narodowej

Profesor Ryszard Legutko,
Sekretarz Stanu
w Kancelarii Prezydenta,
odznaczył zasłużonych
pracowników Biblioteki
Narodowej.
Na zdjęciu dekoruje
prof. Oskara Czarnika,
stoją: Krystyna
Bańkowska-Bober,
Danuta Bilikiewicz-Blanc,
prof. Jadwiga Kołodziejska

Przemawia dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej, podczas uroczystości jubileuszu 80-lecia Narodowej Książnicy

W 2008 r. przypadała 80. rocznica ustanowienia Biblioteki Narodowej przez prezydenta RP prof. Ignacego Mościckiego. Uroczystości rocznicowe upamiętniające to wydarzenie odbyły się 21 października w gmachu głównym BN na Polu Mokotowskim. Wzięli w nich udział m.in.: prof. Ryszard Legutko, minister w Kancelarii Prezydenta RP, Tomasz Merta, wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego, przedstawiciele MSZ, NDAP, władz samorządowych, instytucji kultury i placówek naukowych, organizacji bibliotekarskich oraz bibliotek wojewódzkich i uczelnianych. Podczas uroczystości w Audytorium im. Stefana Dembego zasłużonym pracownikom BN zostały wręczone odznaczenia oraz odbył się pokaz filmu *Rzeczpospolita wielu kultur. Dziedzictwo polskie* przygotowanego przez BN we współpracy z MSZ. Obchody zakończyło posadzenie Drzewka Jubileuszowego – czerwonoлистnego buka – przed siedzibą BN oraz spotkanie wszystkich pracowników z Dyrekcją i zaproszonymi gośćmi, podczas którego uroczystym toastem i wspaniałym tortem, ufundowanym przez firmę Bliklego, świętowano urodziny Narodowej Książnicy.

Podczas uroczystości, reprezentujący Prezydenta RP, minister Ryszard Legutko wręczył odznaczenia zasłużonym pracownikom Biblioteki. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski zostały uhonorowane Krystyna Bańkowska-Bober i Eliza Szandorowska, Krzyżem Oficerskim – Danuta Bilikiewicz-Blanc, Oskar S. Czarnik, Jadwiga Kołodziejska i Michał

Sadzenie
jubileuszowego
drzewka jako symbolu
ustanowienia przez
prezydenta Ignacego
Mościckiego Narodowej
Książnicy.
Drzewko sadzi Anna
Maria Wolińska, jedna
z najbardziej
zasłużonych
bibliotekarek BN

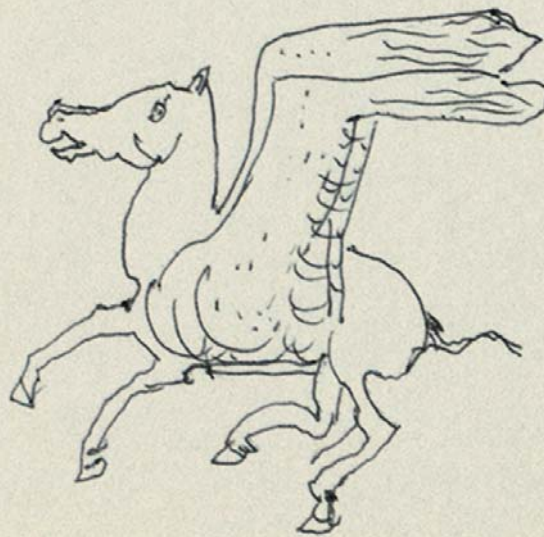

Spadowski, a Krzyżem Kawalerskim – Paulina Buchwald-Pelcowa, Zofia Byczkowska, Alina Giedroyc-Kwiatkowska, Maria Janowska, Donata Kamola, Jerzy Maj, Elżbieta Orłowska, Ewa Potrzebnicka, Elżbieta Stefańczyk, Grażyna Straus, Jerzy Swianiewicz, Hanna Widacka, Jan Wierzbowski, Anna Wolińska i Mirosława Zygmunt. Podsekretarz stanu w MKiDN Tomasz Merta wręczył odznaczenia i dyplomy przyznane przez ministra Bogdana Zdrojewskiego. Odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej” otrzymali: Krystyna Bączkowska, Aldona Borowska, Barbara Budyńska, Małgorzata Jezierska, Wanda Klenczon, Hanna Ławska-Płaska, Katarzyna Pielińska-Wieczorek, Grażyna Smarzewska, Anna Szlaska-Byczek, Katarzyna Ślaska i Petr Žák. Dyplomami Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego uhonorowano: Agnieszkę Alberską, Dorotę Fortunę, Marię Michalską, Agatę Pietrzak, Annę Pijewską, Hannę Wiejacz i Zofię Żurawińską.

Patronat nad obchodami objął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński, który w specjalnym liście skierowanym do Dyrekcji i pracowników Biblioteki napisał: *Biblioteka Narodowa to instytucja tylko o dziesięć lat młodsza od odrodzonej w 1918 roku Rzeczypospolitej. Warto więc uzmysłwić sobie ścisły związek, jaki zachodzi między pielęgnowaniem dorobku kultury narodu a jego polityczną autonomią. Księgi są bowiem dla narodu zapisem jego wiedzy i kroniką jego doświadczeń. Ale księgi stanowią też niezastąpione źródło*

inspiracji do formułowania nowych idei oraz podejmowania nowych działań. To z ksiąg jednostki czerpią swoją mądrość, a wspólnoty ludzkie swą duchową siłę. Ten skarb kultury, polskie piśmiennictwo, został powierzony Państwa pieczy. To zaszczyt i zarazem wielka odpowiedzialność. Życzę Państwu, aby Biblioteka nadal tak wspaniale się rozwijała, pozostając dumą Rzeczypospolitej. List gratulacyjny wystosował także Marszałek Sejmu Bronisław Komorowski, pisząc: Biblioteka Narodowa strzegąc dziedzictwa polskiej kultury i sama będąc świadkiem tragiczmu polskich dziejów, stała się nowoczesną instytucją, kreującą życie kulturalne i umysłowe, oraz będącą zarazem – jak pisał Umberto Eco – wielką machiną spędzania wolnego czasu. Gratulacje i podziękowania pracownikom Biblioteki przekazał także Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz.

Rok Zbigniewa Herberta

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 lipca 2007 roku

W dziesiątą rocznicę śmierci poety

Zbigniewa Herberta,

jednego z najwybitniejszych pisarzy naszych czasów,

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

postanawia oddać hołd artyście, który twórczo nawiązując do wielkiej tradycji europejskiej kultury, wzbogacił ją i wzmocnił.

W dobie kryzysu wartości i bolesnego zwątpienia stał twardo po stronie zasad: w sztuce – kanonu piękna, hierarchii i rzemiosła, w życiu – kodeksów etycznych, jasno odróżniających pojęcia dobra i zła.

Dla wielu był pisarzem tragicznym i niezłomnym, uosobieniem wierności – samemu sobie i słowu.

Odważny i niezależny, wyrażał w swej poezji umiłowanie wolności, wiarę w godność jednostki i jej moralną siłę.

Patriotyzm rozumiał jako miłość surową, nieidealizującą, wymagającą od tych, którzy ją deklarują, nie tylko poświęcenia, ale i świątłej krytyki, nie tylko wzniosłych gestów, lecz przede wszystkim pracy i odpowiedzialności.

Wprowadził do polszczyzny formułę-przykazanie – słowa

Bądź wierny Idź.

Głęboko przekonany o wyjątkowej wartości jego literatury,

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ogłasza rok 2008

Rokiem Zbigniewa Herberta.

W związku z przypadającą w 2008 r. 10. rocznicą śmierci Zbigniewa Herberta Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął w lipcu 2007 r. specjalną uchwałę o ustanowieniu tegoż roku Rokiem Zbigniewa Herberta. We wrześniu 2007 r. inicjator uchwały, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, powierzył koordynację najważniejszych przedsięwzięć związanych z obchodami Bibliotece Narodowej, w zbiorach której od grudnia 2006 r. znajduje się spuścizna po autorze *Pana Cogito*. Mottem Roku stał się cytat: *We mnie jest płomień, który myśli*, pochodzący z wiersza *Napis*.

Nad stroną merytoryczną i organizacyjną obchodów czuwał powołany i kierowany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Komitet Organizacyjny w składzie: dr Tomasz Makowski – dyrektor BN (wiceprzewodniczący Komitetu), Joanna Cicha – zastępca dyrektora Departamentu Dziedzictwa Narodowego w MKiDN, Henryk Citko – kierownik Archiwum Zbigniewa Herberta w BN, Krzysztof Dudek – dyrektor Narodowego Centrum Kultury, prof. Michał Kleiber – prezes Polskiej Akademii Nauk, dr Krzysztof Koehler – dyrektor TVP Kultura, dr Jacek Kopciński – redaktor naczelny miesięcznika „Teatr”, prof. Jacek Łukasiewicz – profesor Uniwersytetu Wrocławskiego, Tomasz Merta – podsekretarz stanu w MKiDN, Igor Michalski – dyrektor Teatru im. Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu, Katarzyna Pechman – dyrektor Artystyczny „Herbertiady”, Maria Dorota Pieńkowska – kustosz w Muzeum

Logo autorstwa
Jakuba Słomkowskiego

Literatury im. Adama Mickiewicza, dr Małgorzata Ptaszińska-Wójcik – wicedyrektor Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza, Stanisław Radwan – kompozytor, dr Magdalena Ślusarska – historyk, Zbigniew Zapasiewicz – aktor i dr Rafał Żebrowski – historyk, siostrzeniec Zbigniewa Herberta. W Bibliotece Narodowej koordynacją obchodów zajmował się Sekretariat Organizacyjny BN i w jego ramach Paulina Bednarz-Łuczewska oraz Jan Józef Kasprzyk.

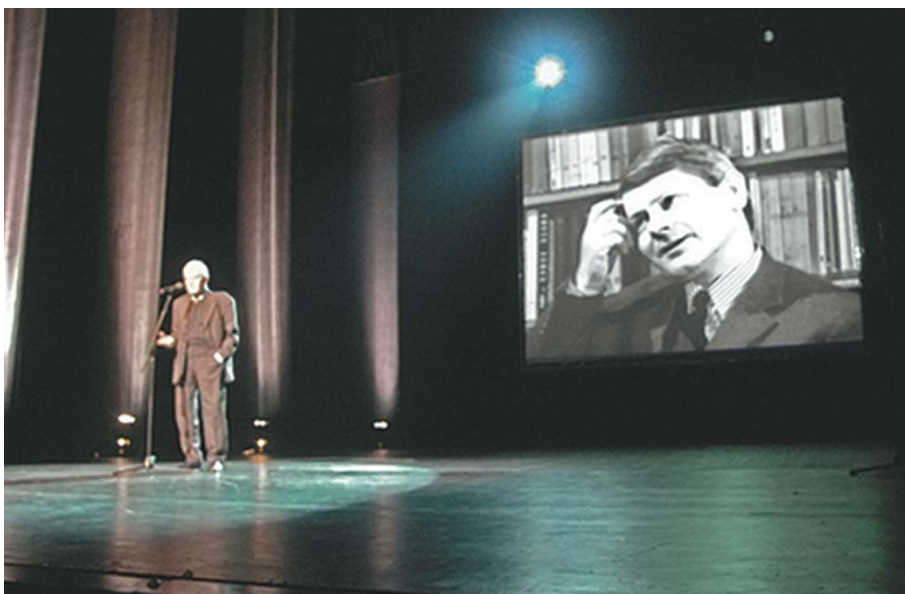
Biblioteka Narodowa przygotowała w 2008 r. wiele przedsięwzięć, które w sposób nowatorski, a przez to trafiający szczególnie do młodego odbiorcy, popularyzowały i przypominały życie i twórczość Zbigniewa Herberta. O wszystkich wydarzeniach informował specjalny portal internetowy www.herbert2008.pl, w którym zamieszczono także pełne kalendarium życia poety, jego rysunki i fotografie oraz wiersze w interpretacji Zbigniewa Zapasiewicza. Ponadto BN koordynowała specjalny Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Herbert”, w ramach którego udzielono wsparcia finansowego ponad stu najlepszym projektom zgłaszanym przez stowarzyszenia, fundacje, instytucje kultury, uczelnie i samorządy z całego kraju.

Konkurs na logo Roku Zbigniewa Herberta

W listopadzie 2007 r. BN ogłosiła konkurs na logo Roku Zbigniewa Herberta. Wpłynęło 250 prac. Jury w składzie: prof. Maciej Buszewicz (przewodniczący), Mikołaj Baliszewski, Paulina Bednarz-Łuczewska, Henryk Citko, Beata Konarska, Jacek Kopciński, Ryszard Kryśka, Magdalena Małczyńska-Umera, Jacek Mrowczyk, Elżbieta Skrzypek i Rafał Żebrowski postanowiło przyznać pierwszą nagrodę Jakubowi Słomkowskiemu, absolwentowi warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Drugie i trzecie miejsce zdobyły projekty przygotowane przez Nikodema Pęgowskiego z Zakładu Projektowania Graficznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, zaś wyróżnienie – praca Doroty Wójcik ze szkoły projektowania graficznego L'EPSAA w Paryżu.

Inauguracja Roku Zbigniewa Herberta (18 lutego)

Inauguracja obchodów odbyła się 18 lutego w Teatrze Narodowym w Warszawie, w obecności małżonki Prezydenta RP Marii Kaczyńskiej, ministra kultury i dziedzictwa narodowego Bogdana Zdrojewskiego, przedstawicieli

Zbigniew Zapasiewicz
podczas inauguracji
Roku Zbigniewa Herberta
w Teatrze Narodowym

„Lirykożercy. Herbert”
– Jakub Rebelka tworzy
obrazy do czytanych na
żywo esejów poety

Parlamentu, rządu, korpusu dyplomatycznego na czele z Nuncjuszem Stolicy Apostolskiej abp. Józefem Kowalczykiem, gości ze świata nauki i kultury. Specjalnymi gośćmi wieczoru była rodzina poety: Katarzyna Herbert i Halina Herbert-Żebrowska. Oficjalnego otwarcia Roku dokonali minister kultury i dziedzictwa narodowego Bogdan Zdrojewski oraz dyrektor BN dr Tomasz Makowski. Odczytano także specjalne listy wystosowane przez Prezydenta RP

Antypanel z udziałem przyjaciół i znawców twórczości Herberta, z prawej dr Rafał Żebrowski

„Lirykożercy. Herbert”. Wystawa rysunków poety

Lecha Kaczyńskiego i Marszałka Sejmu Bronisława Komorowskiego. Podczas uroczystości dokonano także prezentacji i wręczono nagrody zwycięzcom konkursu na logo Roku Herberta. Część pierwszą wieczoru uświetnił monodram do tekstów Herberta w mistrzowskiej interpretacji Zbigniewa Zapasiewicza. W części drugiej, otwartej dla szerokiej publiczności, zaprezentowany został we foyer teatru multimedialny projekt „Lirykożercy. Herbert” przygotowany przez artystkę młodego pokolenia Monikę (Mikę) Grochowską. Na trzy godziny

„Szafa grająca” utwory
Herberta w jego własnej
interpretacji

„martwe” na co dzień przestrzenie gmachu Teatru Narodowego wypełniły specjalne instalacje, angażujące widownię w interaktywną i wielopoziomą podróż po świecie życia i poezji autora *Pana Cogito*. Publiczność mogła, między innymi, pobrać wiersze Herberta w formacie mp3 na swój telefon komórkowy, obejrzeć przygotowane przez warszawiaków wizualizacje, wziąć udział w sesji *live act*, w ramach której plastyk Jakub Rebelka „malował słowem” z obrazów oglądanych i opisanych przez Zbigniewa Herberta. Można było także układać własne wiersze ze „strzępków” oryginalnej poezji, obejrzeć nieznane rysunki poety oraz przygotowane za pomocą dźwięku, obrazu i wizualizacji instalacje opowiadające o wybranych epizodach z jego życia. Publiczność mogła także dowiedzieć się więcej o Herbercie i o jego twórczości od ekspertów-uczestników swoistego antypanelu, prowadząc rozmowy z Henrykiem Citko, Przemysławem Gintrowskim, Jackiem Kopcińskim, Zdzisławem Najderem, Januszem Odrowążem-Pieniążkiem i Rafałem Żebrowskim. „Lirykożerców” zakończył eksperymentalny *live act* w reżyserii Łukasza Garlickiego, z muzyką Jacka Jędrasika i obrazem wyreżyserowanym przez Kingę Kielczyńską, w którym utwory Herberta przedstawili: Agnieszka Grochowska, Łukasz Garlicki i Łukasz Simlat. „Lirykożercy. Herbert” zgromadził blisko dwutysięczną widownię i, podobnie jak uroczystość inauguracyjna obchodów, był szeroko relacjonowany przez wszystkie media.

Live act w wykonaniu:
Agnieszki Grochowskiej,
Łukasza Simlata i Łukasza
Garlickiego

Debaty Herbertowskie

I Debata Herbertowska,
od lewej: Piotr Kieżun,
Tomasz Merta, Marek
Zaleski i Krzysztof Koehler

Biblioteka Narodowa zorganizowała cykl ośmiu Debat Herbertowskich, które odbywały się w Pałacu Rzeczypospolitej i adresowane były nie tylko do znawców twórczości Herberta, ale przede wszystkim do środowisk akademickich, a także nauczycieli i uczniów liceów noszących imię poety. Tematyka debat („Herbert a polskość”, „Czy poeta może być filozofem”, „Celan czy Eliot”, „Czy poetę należy wygnąć z państwa”, „Dokąd prowadzi Hermes. Wątki antyczne w twórczości Herberta”, „Skąd te głosy. Herbert i teatr”, „Czego dotyczą wiersze. Herbert metafizyczny”, „Herbert – Herling”) była tak pomyślana, aby dzięki pomocy zapraszanych panelistów zainspirować do jak najszerszej dyskusji nad różnymi aspektami życia i twórczości poety: od jego spojrzenia na sprawy społeczne i polityczne po filozofię, podróże, dramatopisarstwo, duchowość. W debatach wzięli udział m.in. Czesław Bielecki, Włodzimierz Bolecki, Tomasz Burek, Krzysztof Dorosz, Krzysztof Dybciak, Jarosław Fazan, Tomasz Garbol, Dariusz Gawin, Andrzej Horubała, Piotr Kaznowski, Krzysztof Koehler, Jacek Kopciński, Zofia Król, Antoni Libera, Tomasz Merta, Adam Pawłowicz, Jacek Sieradzki, Bohdan Urbankowski, Adam Workowski i Marek Zaleski.

„Pokaz Skarbu” – rysunki Cypriana Norwida i Zbigniewa Herberta (25 kwietnia – 17 maja)

Wystawa „Norwid
– Herbert.
Rysunki. Inspiracje
śródziemnomorskie”
w Pałacu Rzeczypospolitej

Multimedialna wystawa „Norwid – Herbert. Rysunki. Inspiracje śródziemnomorskie” prezentowana w Pałacu Rzeczypospolitej była kolejną, po ekspozycji *Psalterza floriańskiego* w 2006 r. i pokazie „Villa Laurentina” w 2007 r., wystawą z cyklu „Pokaz Skarbu”, objętego honorowym patronatem Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego. W wernisażu wystawy uczestniczyli, m.in.: wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego Piotr Źuchowski oraz rodzina Herberta – Katarzyna Herbert i Halina Herbert-Żebrowska. Wystawa przygotowana przez Mikołaja Baliszewskiego zestawiała po raz pierwszy znajdujące się w zbiorach Narodowej Książnicy rysunki i szkice Cypriana Norwida i Zbigniewa Herberta, powstające w czasie ich podróży śladami kultury śródziemnomorskiej, pokazując zbieżne fascynacje obu poetów kulturą starożytnej Grecji i Rzymu. Rysunki prezentowane były zarówno w oryginale, jak też jako element multimedialnych prezentacji, których tłem dźwiękowym były wiersze i eseje czytane przez Zbigniewa Zapasiewicza i Andrzeja Ferencę. Połączenia w spójną całość rysunków przedstawiających świat antyku z klasycystycznymi wnętrzami Pałacu Rzeczypospolitej i nowoczesnymi multimediami twórcy wystawy dokonali posługując się motywem mitycznego Pegaza.

Postać skrzydlatego konia znalazła się zarówno w szkicach poetów, w słowach eseju Herberta, czytanego przez Zapasiewicza, jak i w formie barwnych instalacji, na których zamontowano ekrany plazmowe. Po raz ostatni wystawa została zaprezentowana podczas cieszącej się od kilku lat dużą popularnością Nocy Muzeów, organizowaną przez Urząd Miasta Stołecznego Warszawy z 17 na 18 maja. Łącznie wystawę obejrzało kilka tysięcy widzów. Pamiątką po niej pozostał album rysunków Zbigniewa Herberta *Znaki na papierze*, wydany przez wydawnictwo BOSZ w ramach koordynowanego przez BN Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Herbert”, oraz kolorowe Pegazy zdobiące od sierpnia 2008 r. skwer przed Pałacem Rzeczypospolitej.

„Herbert: rekonstrukcja Poety” – spektakl multimedialny na placu Krasińskich (27 lipca)

Kulminacyjnym punktem obchodów Roku Zbigniewa Herberta był plenerowy spektakl multimedialny „Herbert: rekonstrukcja Poety” przygotowany przez BN we współpracy z Nowym Teatrem, który został zaprezentowany w przededniu 10. rocznicy śmierci poety 27 lipca 2008 r. Spektakl na pl. Krasińskich przed Pałacem Rzeczypospolitej obejrzało ponad sześć tysięcy widzów. Gościem honorowym wieczoru była Katarzyna Herbert.

Plakat autorstwa
Arkadiusza
Romańskiego

wyżepię: CHYRA / PESZEK / OSTASZEWSKA / FUDALEJ muzyka na żywo: MOŹDŻER / PIOTROWICZ scenariusz i reżyseria: LIBER

herbert. rekonstrukcja poety

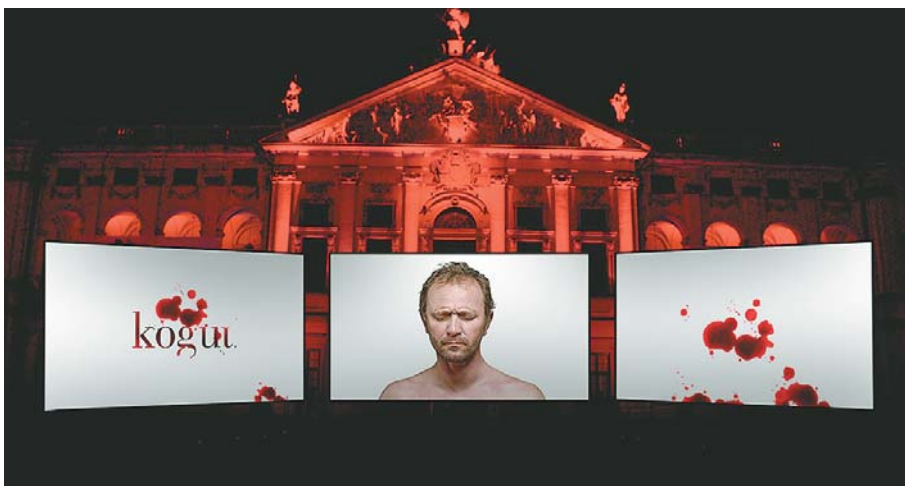
Widowisko multimedialne
w 10. rocznicę śmierci Zbigniewa Herberta

Plac Krasiańskich w Warszawie

27.07.2008, godz. 21.30

↳ Wstęp wolny

W pierwszej części – „Pan Cogito obserwuje w lustrze swoją twarz” – przypomniane zostały utwory Herberta z tomu *Pan Cogito* w interpretacji Ewy Dałkowskiej, dla których ilustracją stały się prezentowane na trzech ekranach zdjęcia obrazujące Polskę lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX w., utrwalone przez wybitnego fotografa Chrisa Niedenthala. Ideą tej instalacji

Spektakl „Herbert: rekonstrukcja Poety” przy pl. Krasieńskich

Spektakl multimedialny przed Pałacem Rzeczypospolitej; na zdjęciu Andrzej Chyra (Homer), na estradzie Leszek Możdźer i Robert Piotrowicz

multimedialnej było zaprezentowanie twórczości Herberta ze szczególnym odniesieniem do czasów i realiów, w których powstawała. Tę część wieczoru zakończyło przypomnienie archiwalnego telewizyjnego wywiadu udzielonego przez Herberta w 1972 r. Aleksandrowi Małachowskiemu. W drugiej części zaprezentowany został w nowoczesnej multimedialnej formie dramat *Rekonstrukcja Poety*, w którym Herbert, odwołując się do tradycji antycznej i ożywiając mit Homera, zdefiniował swój program poetycki, określając rolę poety we współczesnym świecie. W spektaklu wyreżyserowanym przez

Marcina Liberę udział wzięli: Andrzej Chyra, Jan Peszek, Maja Ostaszewska i Rafał Fudalej. Spektakl uświetniły mistrzowskie muzyczne improwizacje w wykonaniu duetu Leszek Możdżer – Robert Piotrowicz. Spektakl wzbudził żywe zainteresowanie mediów, a w ocenie wielu recenzentów stał się jednym z najciekawszych wydarzeń artystycznych stolicy w 2008 r. W przededniu spektaklu BN, wspólnie z redakcją „Rzeczpospolitej”, przygotowała specjalny ośmiostronicowy dodatek do ogólnopolskiego wydania dziennika, poświęcony Herbertowi.

Archiwum Zbigniewa Herberta. Inwentarz (10 grudnia)

Zgodnie z obietnicą złożoną publicznie przez dyrektora BN, dr. Tomasz Makowskiego, w chwili pozyskania przez Narodową Książnicę spuścizny po Zbigniewie Herbercie w grudniu 2006 r., zakończone zostały dwuletnie prace nad uporządkowaniem i zinwentaryzowaniem archiwum poety. Owocem tych prac prowadzonych przez Henryka Citko z Zakładu Rękopisów BN stało się *Archiwum Zbigniewa Herberta. Inwentarz*, w którym na blisko trzystu stronach skatalogowane zostały rękopisy utworów poetyckich, esejów, publicystyka, korespondencja, dokumenty, fotografie, wycinki prasowe itd. przekazane przez spadkobierców do zbiorów BN. *Inwentarz* został zaprezentowany podczas wernisażu wystawy „Zbigniew Herbert 1924—1998. Portrety i autopor-

trety z archiwum Pisarza” 10 grudnia 2008 r. i od tej pory spuścizna po poecie jest udostępniana badaczom literatury. *Inwentarz* zapoczątkował nową serię wydawniczą BN Inwentarze Rękopisów Biblioteki Narodowej.

Międzynarodowa konferencja „Herbert na językach” (10–12 grudnia)

Trzydniowa konferencja poświęcona recepcji twórczości Zbigniewa Herberta w Polsce i na świecie odbyła się w dniach 10–12 grudnia 2008 r. Organizatorami byli: BN, Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk oraz Instytut Książki. W konferencji wzięli udział wybitni badacze twórczości Herberta z Chorwacji, Czech, Polski, Węgier, Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych, którzy przedstawili referaty na temat recepcji twórczości poetyckiej, dramaturgicznej, eseistycznej i publicystycznej pisarza. Pierwszy dzień konferencji poświęcony był obecności Herberta w kulturze amerykańskiej, w kontekście porównawczym i w świetle przekładów jego dzieł. Na ten temat dyskutowali, m.in.: Andrzej Karcz, Bogdan Carpenter, Artur Rosman, Michael Hofmann, Artur Grabowski i Ewa Thompson. Drugiego dnia dyskusja skupiała się na recepcji utworów Herberta w przestrzeni duchowej Europy Środkowej. Swoje referaty na ten temat przedstawili: Saby Gy. Kiss, András Pályi, Lajos Pálfavi, Krzysztof Krasuski, Dalibor

Inauguracja obrad Międzynarodowej Sesji Naukowej „Herbert na językach. Recepcja twórczości Zbigniewa Herberta w Polsce i na świecie” przez dr. Tomasza Makowskiego, dyrektora Biblioteki Narodowej, w Audytorium im. Stefana Dembego

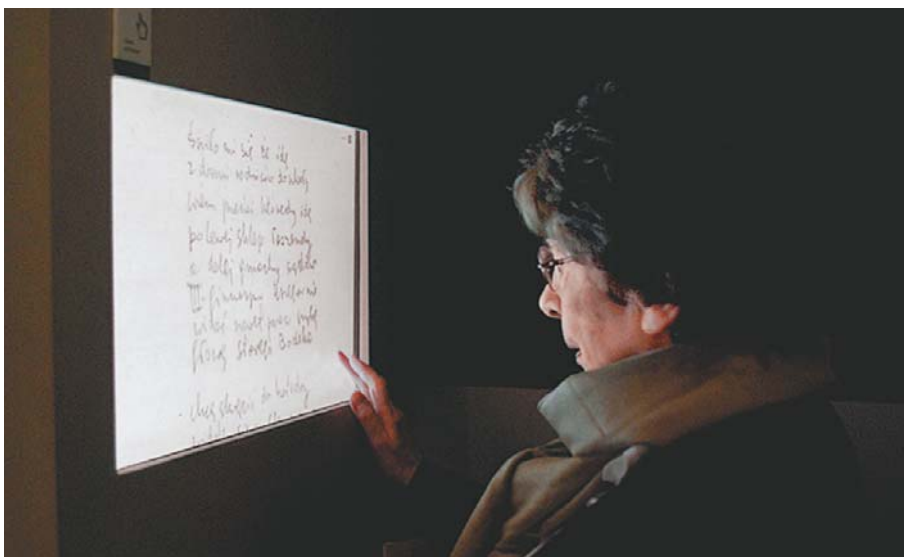
Błażyna i Josef Mlejnek. Konferencję zwieńczyły referaty dotyczące kontrowersji i dyskusji, jakie towarzyszyły twórczości Herberta przy okazji najważniejszych sporów ideowych toczonych w Polsce przez ostatnie dwadzieścia lat, oraz recepcji jego twórczości współcześnie. Wygłosili je: Przemysław Czapliński, Maciej Urbanowski, Marek Troszyński, Anna Nasiłowska, Piotr Śliwiński, Jacek Kopciński i Małgorzata Mikołajczak. Konferencja odbyła się w Audytorium im. Stefana Dembego (10 grudnia) oraz w siedzibie Polskiej Akademii Nauk (11–12 grudnia). Organizację konferencji koordynowały Irena Afanasjew i Bożena Wojtas z Sekretariatu Organizacyjnego BN.

**Wystawa monograficzna „Zbigniew Herbert 1924–1998. Portrety i autoportrety z archiwum Pisarza”
(10 grudnia 2008 – 14 lutego 2009)**

Na wystawie przygotowanej przez Henryka Citko (scenariusz), Mikołaja Baliszewskiego (komisarz wystawy) i Emilię Bojańczyk (projekt plastyczny) zaprezentowano oryginalne rękopisy i maszynopisy wierszy (w tym m.in. *Dlaczego klasycy*, *Potęga smaku*, *Przesłanie Pana Cogito*), esejów (z tomów *Barbarzyńca w ogrodzie*, *Martwa natura z wędzidłem*, *Labirynt nad morzem*), materiały warsztatowe do planowanych i nienapisanych tekstów, notatniki, szkicowniki, fotografie, listy przyjaciół. Obiekty pochodziły z Archiwum

Wystawa monograficzna
„Zbigniew Herbert
1924–1998. Portrety
i autoportrety
z archiwum Pisarza”

Zbigniewa Herberta, którego właścicielem i opiekunem jest od 2006 r. BN. Uroczystego otwarcia wystawy dokonał wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego Tomasz Merta, dyrektor BN, dr Tomasz Makowski, oraz rodzina poety: Katarzyna Herbert i Halina Herbert-Żebrowska. Wernisażowi wystawy towarzyszyła promocja *Korespondencji rodzinnej* Herberta w opracowaniu siostry poety, wydana przez Wydawnictwo Gaudium w ramach koordynowanego przez BN programu „Herbert”. Zgodnie z wolą rodziny oryginały opublikowanej korespondencji trafiły w grudniu 2008 r. do zbiorów BN. Na wystawie, którą odwiedziło kilka tysięcy widzów, prezentowane były także nagrania głosu Herberta czytającego swoje utwory oraz pierwszy film dokumentalny poświęcony poecie z 1969 r. Na wystawie znalazły się także specjalne ekrany dotykowe, dzięki którym można był o przeglądać szkicowniki i notatniki poety. Przewodnikiem po wystawie i katalogu była linia chronologiczna życia poety oraz on sam – Herbert i jego *alter ego*, Pan Cogito – komentujący swoje życie i twórczość w rozmowach, formach poetyckich, eseistycznych i publicystycznych. Przez cały czas trwania wystawy można było nabyć przygotowane z tej okazji publikacje BN: katalog oraz specjalne wydanie wiersza *Nike która się waha* w przekładzie na 27 języków. Dostępne były także edycje wierszy, esejów, dramatów, rozmów, korespondencji Herberta oraz publikacje o nim. Wystawa była ostatnim wydarzeniem zorganizowanym przez BN w ramach Roku Zbigniewa Herberta.

Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Herbert”

Oprócz przedsięwzięć o charakterze centralnym, organizowanych bezpośrednio przez BN, udzielono także wsparcia inicjatywom służącym upamiętnieniu życia i twórczości poety oraz upowszechnianiu i popularyzacji jego dorobku, podejmowanym przez stowarzyszenia, fundacje, instytucje kultury, uczelnie i samorządy na terenie całego kraju. Służył temu specjalny Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Herbert”, koordynowany przez BN. W ramach programu udzielono wsparcia finansowego dla ponad stu najlepszych projektów na łączną kwotę 1 958 975 zł.

Wśród dofinansowanych przedsięwzięć znalazły się, m.in.: konferencje, seminaria i warsztaty naukowe (np. „Literacki Rok Herberta” zorganizowany w Krakowie przez Instytut Książki, „Historia sztuki według Zbigniewa Herberta” w Tczewie), spektakle teatralne (np. *Drugi pokój* zrealizowany przez Teatr im. Adama Mickiewicza w Częstochowie, *Rekonstrukcja Poety* wystawiona przez Teatr Adekwatny w Warszawie, *Przesłanie Pana Herberta* przygotowane przez Teatr im. Juliusza Osterwy w Gorzowie Wielkopolskim), koncerty (Festiwal Zbigniewa Herberta „Muzyka słów” w Gdyni, „Siódmy anioł” przy-

Słup ogłoszeniowy przy rondzie Charles'a de Gaulle'a w Warszawie, reklamujący imprezy organizowane w Roku Zbigniewa Herberta

gotowany przez Uniwersytet Warszawski, „Tren” zrealizowany przez Polskie Radio), przeglądy (IX Ogólnopolski Przegląd Twórczości Zbigniewa Herberta „Herbertiada” w Kołobrzegu, „Herbertiada Krakowska”, „Dni Herberta w krakowskiej PWST”, „Cieszyńskie Dni Herbertowskie”, „Herbertorium” w Siedlach), wystawy („Ossolineum dla Herberta” we Wrocławiu, „Podróże Pana Cogito” w Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie, „Zbigniew Herbert w II obiegu” w Warszawie), konkursy plastyczne i literackie („Herbert – reaktywacja” w Szczecinie, V Ogólnopolski Konkurs na Esej „Od cierpienia do Boga. Drogi transcendencji w twórczości Herberta” w Opolu, „Pan Cogito we wczesnym świecie” w Łowiczu, „Pan Cogito w Lublinie” w Lublinie), a także liczne publikacje. Wśród tych ostatnich na szczególną uwagę zasługują: pierwsze krytyczne wydanie *Dramatów* Herberta w opracowaniu Grzegorza Wroniewicza i Jacka Kopcińskiego, uzupełnione wydanie *Węzła gordyjskiego oraz innych pism rozproszonych* w opracowaniu Pawła Kądzieni, album rysunków Herberta *Znaki na papierze* oraz wydanie korespondencji rodzinnej poety przygotowane przez Halinę Herbert-Żebrowską.

Działalność wydawnicza

TINTORETTO

Amminallo
festy wtrawny
Zardai kon hater
falebokie brzy purpura
i heli haidron (kpa nhdnko)

CARAVAGGIO

Dokoty Bocchus
b. durnaczyn; pelmdy
to martwe kolme i profektin
ciurkai wio racelmenice
melszobline: mofusa
mdezy listi
brele

3 lret. REMBRANDT

2 antopentent modyczais: Wang
dmsy potetyeny korad dloru (1666)

RUBENS

Isabelle Brandt
Hemsh tr ubitai pod lory

Dorobek edytorski Biblioteki Narodowej w 2008 r. to, jak co roku, publikacje będące wynikiem jej działalności naukowej i informacyjnej, przede wszystkim Instytutu Bibliograficznego, Instytutu Książki i Czytelnictwa, Zakładu Zbiorów Specjalnych. Ukazują się – w formie tradycyjnej i coraz częściej elektronicznej – bibliografia narodowa i bibliografie specjalne, katalogi zbiorów, publikacje źródłowe, monografie i opracowania szczegółowe, instrukcje i poradniki, prace eseistyczne, wydawnictwa albumowe i bibliofilskie, druki okolicznościowe promujące i popularyzujące zbiory oraz działalność BN.

Część publikacji układa się w istniejące od wielu lat serie wydawnicze. Pełna informacja o ofercie wydawniczej Biblioteki Narodowej oraz elektroniczne wersje bibliotecznych publikacji są dostępne w Internecie na stronie: www.bn.org.pl-Publikacje BN

Biblioteka Narodowa publikuje także prace wydawane z inicjatywy samego Wydawnictwa BN bądź w koedycji z innymi oficynami, ponadto czasopisma patronackie – na zlecenie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a także akcydensy: kalendarze, karty świąteczne, materiały informacyjne dotyczące wystaw, imprez promocyjnych, salonów organizowanych w Narodowej Książnicy (plakaty, ulotki z bibliografią dzieł poszczególnych autorów, foldery, zaproszenia).

Przygotowaniem powstających w bibliotece książek i czasopism zajmuje się Zakład-Wydawnictwo Biblioteki Narodowej, dysponujące własną drukarnią i studium graficznym, wyposażonym w nowoczesny sprzęt.

Wśród pozycji opublikowanych w 2008 r. przez Wydawnictwo Biblioteki Narodowej znalazły się:

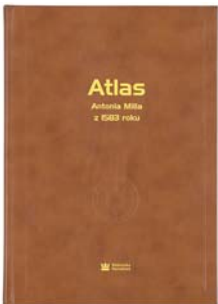
Archiwum Zbigniewa Herberta. Inwentarz. Opracowanie Henryk Citko. Ta pierwsza publikacja z serii Inwentarze Rękopisów Biblioteki Narodowej zawiera opis całej spuścizny Zbigniewa Herberta, zakupionej

przez BN od jego spadkobierczyń: Katarzyny Herbert i Haliny Herbert-Żebrowskiej.

Poeta niezwykle dbał o własne archiwum. Zbierał i przechowywał różnorodne materiały od listów do siebie po rękopisy i maszynopisy swoich utworów poetyckich, eseistycznych, dramatycznych, publicystycznych, a także rysunki z podróży. Ustalając zasady porządkowania tych materiałów, starano się respektować – jeśli to było możliwe – decyzje samego Herberta. (Poeta grupował papiery w teczkach i kopertach, do których wracał podczas prac nad kolejnymi tomami poezji czy esejów; nierzadko zmieniał układ części archiwum.)

Do opracowania archiwum wybrano model pośredni między opisaniem starego porządku a logicznym podziałem całości materiału według ustalonych kryteriów. Ułatwi to w przyszłości prace nad analitycznymi katalogami poszczególnych zespołów archiwum. Wstęp do *Inwentarza* wyjaśnia szczegółowo reguły opisu archiwaliów. Publikacja zawiera indeks osób, miejsc, instytucji, tytułów oraz indeks utworów Zbigniewa Herberta.

Atlas Antonia Milla. Geographicae tabulae in charta pergamena z 1583 roku.

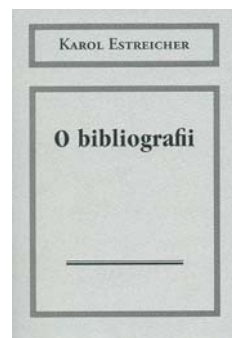
Seria: Druki Bibliofilskie, 40. Opracowanie: Ewelina Bykuć, Lucyna Szaniawska, Maria Woźniak. Reprodukacja atlasu włoskiego kartografa Antonia Milla jest opatrzona bogatym komentarzem naukowym. Szesnastowieczny atlas morski, poddany w 2002 r. gruntownej restauracji w Zakładzie Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych BN, jest jednym z najcenniejszych dzieł w kolekcji kartograficznej Biblioteki Narodowej. Składa się z ośmiu map wykonanych na pergaminie o wymiarach 41x65 cm, połączonych z sobą wklejoną pomiędzy nie tekturą. Każdą ręcznie rysowaną i opisaną atramentem mapę zdobią barwne, złożone i srebrzone róże wiatrów, flagi, herby, statki oraz zarysy architektury symbolizującej miasta.

Atlas jest zbiorem ważnych historycznie, utrzymanych w niezwykle pięknej estetyce portolanów – map wykorzystywanych przez żeglarzy – z precyzyjnie opisaną linią brzegową, wypełnioną nazwami portów, oznaczeniem niebezpiecznych obszarów przybrzeżnych, a także miejsc widocznych z okrętu, umożliwiających określenie jego położenia. Edycję uzupełniają ilustrowane opisy poszczególnych map, bardzo pomocne w odczytywaniu dokumentu kartograficznego przez współczesnego czytelnika.

Hanna Widacka *Splendor i niesława. Stanisław August Poniatowski w grafice XVIII wieku ze zbiorów polskich.* Druga pozycja z 3-częściowej serii poświęconej sztychowanej ikonografii elekcyjnych królów Polski, prezentuje 150 rycin, szczegółowo opisanych i uporządkowanych w tzw. katalogu rozumowanym. Opisy wychodzą daleko poza materię ściśle ikonograficzną, dając charakterystykę artystycznych walorów reprodukowanych prac oraz informacje na temat okoliczności ich powstania i rozpowszechniania. W notach katalogowych, podobnie jak we wstępie, znajdują się też ciekawe odniesienia do wydarzeń historycznych epoki stanisławowskiej. Z książki wyłania się wielowymiarowy obraz Stanisława Augusta w grafice XVIII w. Publikacja zawiera słownik artystów i wydawców rycin, wykaz autorów i tytułów dzieł drukowanych oraz indeks osób.

Karol Estreicher *O bibliografii.* Seria: Druki Bibliofilskie, 41. Dnia 30 września 2008 r. minęła 100. rocznica śmierci Karola Estreichera – polskiego historyka literatury i teatru, krytyka literackiego, bibliografa, wieloletniego dyrektora Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, nazywanego ojcem bibliografii polskiej. Biblioteka Narodowa czcąc Jego pamięć wydała druk bibliofilski z przemówieniem wygłoszonym przez Karola Estreichera w Szkole Głównej w Warszawie 22 marca 1865 r. Publikacja towarzyszyła Sesji Jubileuszowej w 100. rocznicę śmierci Karola Estreichera, która otwierała Szóstą Ogólnokrajową Radę Bibliografów 23–24 października 2008 r. w Bibliotece Narodowej.

Katalog dokumentów dźwiękowych Biblioteki Narodowej. Część 3. Nagrania na wałkach fonograficznych. Opracowanie Katarzyna Janczewska-Sołomko. Katalog zawiera opisy umieszczone na wałkach fonograficznych, na których zarejestrowani są różni wykonawcy z wielu krajów i rozmaite utwory. Przeważają polonika. Wałki prezentują zbiory zgromadzone w Zakładzie Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych Biblioteki Narodowej według stanu na dzień 31 maja 2007 r. Większość wałków jest wyprodukowana przez polskie firmy fonograficzne działające na polskich ziemiach. Opisy są zrobione z autopsji, a katalog ma charakter dyskografii retrospektywnej. Publikacja zawiera 3 indeksy: twórców i wykonawców, tytułów oraz firm fonograficznych.

Literatura polska w przekładach 1971–1980 = Polish literature in translations 1971–1980. Opracowanie: Danuta Bilikiewicz-Blanc, Beata Capik, Anna Karłowicz i Tomasz Szubiakiewicz (wersja angielska)

Bibliografia zawiera 2895 opisów dzieł polskiej literatury pięknej w pięćdziesięciu trzech językach, które opublikowano w sześćdziesięciu czterech krajach świata w latach 1971–1980, wyłącznie w formie książek. Wykonano transliterację z alfabetów: chińskiego, cyrylicznego, greckiego, gruzińskiego, hebrajskiego, hindi, japońskiego, koreańskiego, ormiańskiego. Przekłady są wykładnią polityki kulturalnej państwa i podporządkowanej jej polityki wydawniczej. Proponowani autorzy i tytuły ich dzieł przełożone z języka polskiego na inne w danym momencie historycznym i w warunkach określonego systemu politycznego stanowią wyjątkową ofertę czytelnicy.

Na podstawie materiałów zgromadzonych w Pracowni Poloników IB opracowano przekłady polskiej literatury w kolejnych publikacjach: *Literatura polska w przekładach 1945–1970*, *Literatura polska w przekładach 1981–2004* i ostatnio wydaną *Literaturę polską w przekładach 1971–1980*, która stanowi część uzupełniającą od roku 1945. Teraz jest już dostępna w druku całość powojennej bibliografii polskiej literatury w przekładach.

Większość opisów bibliograficznych w *Literaturze polskiej w przekładach 1971–1980* wykonano z autopsji, na podstawie zbiorów Biblioteki Narodowej. Część oznaczona w tekście gwiazdką została pozyskana dzięki systematycznemu analizowaniu kilkudziesięciu drukowanych bibliografii narodowych krajów europejskich i pozaeuropejskich, bibliografii specjalnych oraz katalogów większych bibliotek dostępnych online.

Przekłady polskiej literatury ogłaszane od 1971 r. gromadzi się w oddzielnej bazie danych PRZEKŁADY 1971–2009, uzupełnianej na bieżąco (<http://www.bn.org.pl>).

Bibliografie przekładów literatury polskiej poprzez złożenie oferty autorów i tytułów dostępnych w różnych językach ułatwiają czytelnikom, wydawcom i tłumaczom w innych obszarach kulturowych dostęp do polskiej książki oraz służą promocji polskiej literatury poza granicami kraju. Przeznaczona jest przede wszystkim dla czytelników, tłumaczy i wydawców za granicą, dlatego uwagi pochodzące od opracowujących podano w języku angielskim.

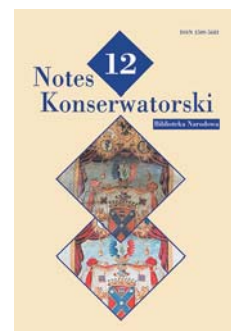
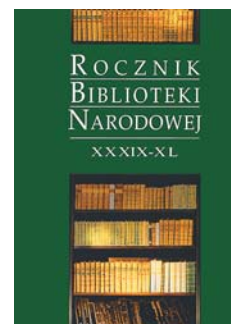
Czasopisma Biblioteki Narodowej

Osobne miejsce w dorobku edytorskim Biblioteki Narodowej w 2008 r. zajmują czasopisma własne BN: „Rocznik Biblioteki Narodowej” i „Notes Konserwatorski”.

Formułę najnowszego tomu „Rocznika Biblioteki Narodowej” XXXIX–XL wyznacza blok artykułów i recenzji, w których autorzy podejmują aktualną problematykę książki i czytelnictwa, ze szczególnym uwzględnieniem piśmiennictwa adresowanego do młodych odbiorców. Interesujący opis edytorskiej i czytelniczej rangi współczesnej literatury polskiej na zagranicznym rynku oraz własne z nią „porachunki” przedstawia twórca moskiewskiego wydawnictwa „Wahazar”. W trwale obecną w „Roczniku” tematykę polskiego bibliotekarstwa wpisują się teksty o Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu oraz o nowych formach działalności Książnic Cieszyńskiej i Pomorskiej. Artykuł dotyczący bibliotek Warszawy w 1939 r., ich stanu, liczby i wielkości zbiorów, znacząco rozjaśnia ważne, a nie dość rozpoznane zagadnienie strat poniesionych przez te placówki w czasie II wojny światowej. Znaczną część tomu wypełniają prezentacje wyników naukowego opracowania zbiorów, w trzech przypadkach połączone z publikacją dokumentów rękopiśmiennych – z XVII, XIX i XX stulecia.

W dwunastym numerze „Notesu Konserwatorskiego” znajduje się podsumowanie realizacji Wieloletniego Programu Rządowego na lata 2000–2008: „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych”. W dwóch artykułach zaprezentowano tematykę badawczą dotyczącą stanu zachowania kórnickich oraz toruńskich zbiorów archiwalnych i bibliotecznych. Na uwagę zasługują niezmiernie ciekawe prace z cyklu o restauracji zbiorów specjalnych – konserwacja dokumentów pergaminowych z XIV–XIX w. z archiwum rodziny Saint-Genois d’Anneaucourt z Jaworza i papierowych obić ściennych z Pałacu w Wilanowie i Zamku w Burgschlitz. W „Notesie Konserwatorskim” znalazła się również ocena skuteczności konserwacji obiektów rękopiśmiennych dotkniętych korozją atramentową przy użyciu DTPA.

Publikację zwyczajowo zamykają informacje o ogólnopolskich i międzynarodowych konferencjach, krajowych i zagranicznych, warsztatach i różnych formach szkolenia w kraju i za granicą, związanych z zagadnieniami ochrony i konserwacji zbiorów archiwalnych i bibliotecznych w 2007 r.

Wydawnictwo Biblioteki Narodowej na targach książki

Publikacje wydawane przez Bibliotekę Narodową docierają do bibliotek w kraju i za granicą, dorobek wydawniczy jest promowany podczas okolicznościowych imprez w siedzibie Narodowej Książnicy i specjalnie organizowanych spotkań, także poprzez informacje i recenzje w prasie, radiu i telewizji, reklamę w Internecie, uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych targach książki.

Udział Biblioteki Narodowej w targach książki w 2008 r.

23. Targi Książki Edukacyjnej EDUKACJA XXI w Warszawie	13–16 marca
53. Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie	15–18 maja
60. Międzynarodowe Targi Książki we Frankfurcie nad Menem	14–19 października
17. Targi Książki Historycznej w Warszawie	27–30 listopada
15. Wrocławskie Promocje Dobrych Książek	30 listopada – 3 grudnia

Serie wydawnicze Biblioteki Narodowej

Druki Bibliofilskie

Inwentarze Rękopisów Biblioteki Narodowej

Katalogi Zakładu Zbiorów Ikonograficznych BN

Katalogi Zakładu Zbiorów Muzycznych BN

Materiały Informacyjne Instytutu Książki i Czytelnictwa

Materiały Metodyczne JHP BN

Prace i Materiały Informacyjne

Prace Instytutu Bibliograficznego

Studia i Materiały z Historii Kartografii

Z Badań nad Czytelnictwem

Z Dziejów Kultury Czytelniczej w Polsce

Zabytki Polskiej Kartografii

Zbiory i Prace Polonijne Bibliotek Polskich

Zbiory Rękopisów w Polsce

Wydawnictwa Biblioteki Narodowej opublikowane w 2008 r.

Wydawnictwa ciągłe

- „Przewodnik Bibliograficzny” 50 z wkładką, 51, 52/2007 oraz 1–50/2008 + 5a, 15a, 35a, 45a/2008 + 2 wkładki
- „Przewodnik Bibliograficzny”. Indeks alfabetyczny” 2007
- „Przewodnik Bibliograficzny”. Indeks przedmiotowy, t. 1–2, 2007
- „Biuletyn JHP BN” 6(30)2007 (załącznik do „PB” 52/2007)
- „Bibliografia Wydawnictw Ciągłych Nowych, Zawieszonych i Zmieniających Tytuł” 4/2007 oraz 1–4/2008
- „Bibliografia Analityczna Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. Piśmiennictwo zagraniczne” 1–4/2008 (dodatki do „Przeglądu Bibliotecznego”) + ankieta dotycząca serwisu „BABIN”
- „Biblioteki Publiczne w Liczbach” 2007
- „Ruch Wydawniczy w Liczbach” LIII:2007
- „Polska Bibliografia Bibliologiczna” 2006
- „Bibliografia Bibliografii Polskich” 2006
- „Bibliografia Dokumentów Kartograficznych” 1–2/2004, 1–2/2005, 1–2/2006
- „Polonica Zagraniczne. Bibliografia” 2004
- „Rocznik Biblioteki Narodowej” XXXIX–XL (2003–2004) + nadbitki
- „Notes Konserwatorski” nr 12
- „Sprawozdanie Biblioteki Narodowej za rok 2007”
- „Dialog” 1–12/2008
- „Literatura na Świecie” 11–12/2007 + 1–2, 3–4, 5–6, 7–8, 9–10/2008
- „Nowe Książki” 1–12/2008 + „Kurier. Nowości i Zapowiedzi Wydawnicze”
- „Ruch Muzyczny” 1–26/2008
- „Teatr” 1–12/2008
- „Twórczość” 1–9/2008
- „Nowaja Polska” 12/2007 oraz 1–11/2008 + płyta CD z pieśniami Leszka Długosza

Wydawnictwa zwarte

- *Archiwum Zbigniewa Herberta. Inwentarz*, oprac. Henryk Citko; seria: Inwentarze Rękopisów Biblioteki Narodowej, 1
- *Bibliografia polska 1901-1939*, t. 9 Geg-Gor [2007]

- *Atlas Antonia Milla. Geographicae tabulae in charta pergamena z 1583 roku*, oprac.: Ewelina Bykuć, Lucyna Szaniawska, Maria Woźniak
- Karol Estreicher *O bibliografii*; seria: Druki Bibliofilskie, 41 [REPRINT]
- *Format MARC 21 rekordu bibliograficznego. Dokumenty ikonograficzne*, oprac. Agata Pietrzak
- *Format MARC 21 rekordu bibliograficznego wraz z zasobem. Adaptacja dla systemu MAK. Wersja 2008*, oprac. Agnieszka Brachfogel, Zofia Żurawińska, współpraca Bożena Bartoszewicz-Fabiańska, Paulina Czyżewicz
- *Format MARC 21 rekordu bibliograficznego dla artykułu z czasopisma. Wersja 2008*, oprac.: Grażyna Jaroszewicz, Magdalena Krynicka, Beata Wieczorkowska
- Hanna Widacka *Splendor i niesława. Stanisław August Poniatowski w grafice XVIII wieku ze zbiorów polskich*
- *Hasło korporatywne. Wybór i zasady tworzenia w bibliografii narodowej i katalogach Biblioteki Narodowej*, oprac. Paulina Czyżewicz; seria: Prace Instytutu Bibliograficznego, 46
- *Katalog dokumentów dźwiękowych Biblioteki Narodowej. Część 3: Nagrania na wałkach fonograficznych*, oprac. Katarzyna Janczewska-Sołomko
- *Literatura polska w przekładach 1971–1980 (Polish Literature in Translation 1971–1980)*, oprac.: Danuta Bilikiewicz-Blanc, Beata Capik, Anna Karłowicz, Tomasz Szubiakiewicz
- *Odkwaszanie zbiorów bibliotecznych i archiwalnych. Podsumowanie*
- *Pakiet MAK. Obsługa bazy. Wydanie siódme rozszerzone i poprawione. Stan na dzień 15 listopada 2007 r.*, oprac. Jan Wierzbowski; seria: Zakład Technologii Informatycznych: Materiały, Analizy, Informacje
- Grażyna Straus *Wykształceni amatorzy książek*; seria: Z Badań nad Czytelnictwem, 31
- Grażyna Straus, Katarzyna Wolff, Sebastian Wierny *Czytanie, kupowanie, surfowanie... Społeczny zasięg książki w Polsce w 2006 roku*; seria: Z Badań nad Czytelnictwem, 33
- *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiątka UDC – P058*. Wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych [2 x dodruk]
- Katarzyna Wolff *Książka w społecznej przestrzeni polskiej wsi*; seria Z Badań nad Czytelnictwem, 34
- *Wykaz działów katalogu rzeczowego w bibliotekach publicznych dla dzieci i młodzieży*, oprac. Grażyna Lewandowicz-Nosal

- *Wykaz działów katalogu rzeczowego w bibliotekach publicznych dla dzieci i młodzieży*, oprac. Grażyna Lewandowicz-Nosal [dodruk]
- Zofia Zasacka *Nastoletni czytelnicy*; seria: Z badań nad Czytelnictwem, 32
- *Zasady eksponowania obiektów archiwalnych. Wytyczne International Council on Archives*, praca zbiorowa

Katalogi wystaw

- Katalog wystawy *Ex Collectione Dzikoviana. Zbiory hrabiów Tarnowskich z Dzikowa*

Akcydensy

- Afisz, zaproszenie – spotkanie promujące *Katalog księgozbioru Kolegium Jezuitów w Braniewie zachowanego w Bibliotece Uniwersyteckiej w Uppsali*, t. 1–3
- Afisz, zaproszenie – uroczystość zakończenia pracy zawodowej w Bibliotece Narodowej prof. Oskara Stanisława Czarnika
- Afisze, program – Sesja Jubileuszowa w 100. rocznicę śmierci Karola Estreichera + Szósta Ogólnokrajowa Narada Bibliografów „Bibliografia w erze cyfrowej”
- Zaproszenie – Jubileusz 80-lecia Biblioteki Narodowej
- Afisze – DEBATY HERBERTOWSKIE:
I Debata: *Herbert a polskość*,
IV Debata: *Czy poetę należy wygnąć z państwa? Herbert i polityka*,
V Debata: *Dokąd prowadzi Hermes?*,
VI Debata: *Skąd te głosy? Herbert i teatr*,
VII Debata: *Herbert metafizyczny*,
VIII Debata: *Herbert – Herling*
- Folder, zaproszenie – uroczystość otwarcia Roku Zbigniewa Herberta
- Folder *Rok Zbigniewa Herberta* (wyd. II)
- Folder wystawy „Zbigniew Herbert 1924–1998”
- Folder czasopism patronackich BN
- Folder *Kazania świętokrzyskie – nowa edycja i nowe propozycje badawcze*
- Afisz, zaproszenie, ulotka – Wystawa *Ryszard Kapuściński: Twarze – furtki. Fotografie*
- Plakat, zaproszenie z wkładką – Wystawa *Ex Collectione Dzikoviana. Zbiory hrabiów Tarnowskich z Dzikowa*

- Kalendarz wieloplanszowy, reprodukcje (4 wzory), pocztówki w bloczkach à 24 szt. – Wystawa *Ex Collectione Dzikoviana. Zbiory hrabiów Tarnowskich z Dzikowa*
- Kalendarz jednoplanszowy na 2009 rok: *Kwaśny papier*
- Afisz, zaproszenie na spotkanie promujące książkę Hanny Widackiej *Splendor i niesława. Stanisław August Poniatowski w grafice XVIII wieku ze zbiorów polskich*
- *Międzynarodowy Znormalizowany Numer Książki ISBN. Instrukcja* [2 x dodruk]
- *Skrócone zasady nadawania ISBN*
- Afisz – Panel dyskusyjny: *Nowa rola bibliotek narodowych. Obecność serwisów komercyjnych w domenach publicznych*
- Karta świąteczno-noworoczna BN
- Gadżety reklamujące Wieloletni Program Rządu „Kwaśny papier”: notes, zakładka, papierowa torba

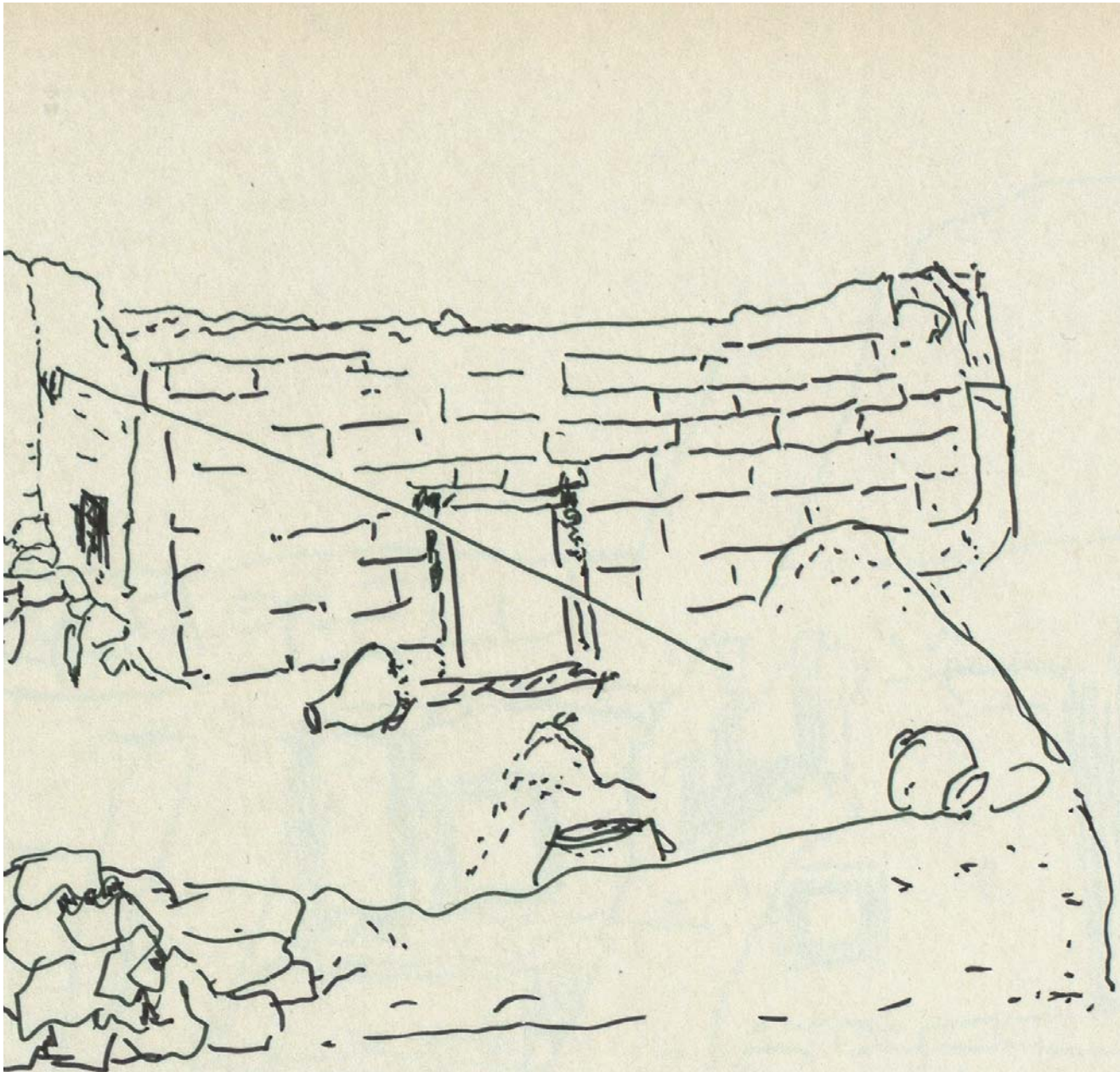
Wydawnictwa elektroniczne

- CD-ROM – *Polonica z bibliotek francuskich tzw. zony południowej*
- CD-ROM – „Przewodnik Bibliograficzny 1973–2007” MARC 21

Wielkość produkcji wydawniczej i poligraficznej Biblioteki Narodowej w latach 2006–2008

	2006	2007	2008
Wydawnictwa ciągłe (tytuły)	24	26	22
Wydawnictwa zwarte (tytuły)	30	22	22
Akcydensy (poz.)	300	268	197
Akcydensy (egz.)	1 251 741	1 311 526	1 181 516
Arkusze wydawnicze opracowane merytorycznie	455	639,67	635,06
Arkusze wydawnicze opracowane technicznie	1 604,8	1 529,44	1 173,36
Arkusze drukarskie	3 094,45	3 284,07	2 923 43
Koloroodbitki formatu AB2	6 110 729	6 409 231	5 763 005
Koloroodbitki formatu AB3	1 169 900	1 468 984	802 683
Koloroodbitki typograficzne	257 052	226 850	68 100
Oprawy broszurowe (egz.)	255 246	312 163	236 790
Oprawy twarde	2 900	7 621	5 361

Zadania zlecone przez
Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Biblioteka Narodowa, na zlecenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, prowadzi sekretariaty Krajowej Rady Bibliotecznej i Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego oraz publikuje dziewięć czasopism kulturalnych.

W 2008 r. zarządzała także dwoma priorytetami (1 i 3) w ramach programu „Promocja czytelnictwa” oraz specjalnym programem „Herbert”.

Krajowa Rada Biblioteczna (KRB)

W dniu 8 grudnia 2008 r. w Bibliotece Narodowej odbyło się ostatnie w drugiej kadencji 2003–2008, posiedzenie KRB. Rada, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury i Sztuki z 19 marca 1998 r. ma realizować następujące zadania: opiniowanie aktów prawnych dotyczących bibliotek, koordynowanie ogólnokrajowych przedsięwzięć bibliotecznych, stymulowanie rozwoju najważniejszych kierunków polskiego bibliotekarstwa, opiniowanie działań i inicjatyw istotnych dla rozwoju bibliotek oraz okresowa ocena działalności bibliotek i skuteczności polityki bibliotecznej.

Członkami Krajowej Rady Bibliotecznej drugiej kadencji byli:

- Helena Bednarska (dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu)
- prof. dr hab. Marcin Drzewiecki (Uniwersytet Warszawski. Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych, doradca dyrektora BN)
- Jan Jackowicz-Korczyński (koordynator ds. bibliotek Zespołu Zadaniowego Programu INTERKL@SA. Koordynator sieci ENSIL w Polsce)
- Jan Krajewski (prezes Polskiego Związku Bibliotek)
- dr Tomasz Makowski (dyrektor Biblioteki Narodowej)
- prof. dr hab. Jan Malicki (dyrektor Biblioteki Śląskiej)
- Jacek Nowiński (dyrektor Biblioteki Elbląskiej)

- prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk (dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej)
- Hanna Sokołowska (III LO w Lublinie)
- Jolanta Stępnia (dyrektor Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej)
- Andrzej Tyws (dyrektor Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu)
- Bogdan Urbankowski (poeta, krytyk, eseista rekomendowany przez Związek Literatów Polskich)
- dr Krzysztof Walczak (dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Kaliszu)
- Jan Wołosz (były przewodniczący Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich)
- prof. dr hab. Krzysztof Zamorski (Uniwersytet Jagielloński, Instytut Historii)

W 2008 r. odbyły się trzy posiedzenia KRB:

- 13 czerwca – dyskutowano na temat projektu ustawy o bibliotekach przygotowanego przez panią Jolantę Stępnia, a także o problemach bibliotek szkolnych oraz prawnym uregulowaniu funkcjonowania tychże. Omawiano również stanowisko Rady na temat Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych.
- 16 września – zajmowano się analizą raportu z kontroli finansowej przeprowadzonej przez Regionalne Izby Obrachunkowe w samorządowych instytucjach kultury. Dyskutowano nad projektem nowego rozporządzenia MKiDN w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych.
- 8 grudnia – posiedzenie rozpoczęto od sprawozdania Przewodniczącego Krajowej Rady Bibliotecznej. Następnie poruszano problemy polskiego bibliotekarstwa – próba bilansu Kolejnym tematem było Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia wykazu bibliotek, których zbiory tworzą Narodowy Zasób Biblioteczny, określenia organizacji tego zasobu oraz zasad i zakresu jego szczególnej ochrony.

Narodowy Zasób Biblioteczny

Zadaniem powołanej w 1999 r. Rady ds. NZB jest przede wszystkim opiniowanie wniosków organizatorów bibliotek o włączenie ich zbiorów do NZB oraz przedstawianie ich ministrowi właściwemu ds. kultury, a także opinio-

wanie systemu informacji o zasobie oraz opracowywanie i przyjmowanie planów pracy dotyczących zasobu. Przewodniczącym Rady ds. NZB, zgodnie z Rozporządzeniem ministra właściwego ds. kultury, jest Dyrektor Biblioteki Narodowej.

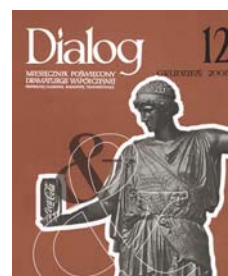
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, decyzją z dnia 2 listopada 2007 r., powołał członków Rady ds. NZB na drugą kadencję 2007–2011. W skład Rady wchodzi: dr Andrzej Biernat, dr Mariusz Dworsatschek, dr Tomasz Makowski, prof. dr hab. Jan Malicki, doc. dr hab. Adam Manikowski, Ewa Potrzebnicka, prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk, prof. dr hab. Kazimierz Stępień (ze względu na pełnione funkcje, zrezygnował z członkostwa w Radzie).

W dniu 18 stycznia 2008 r. w Bibliotece Narodowej odbyło się inauguracyjne spotkanie Rady ds. NZB. Na posiedzeniu uchwalono Regulamin Rady ds. NZB, wybrano wiceprzewodniczącego (prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk) i sekretarza Rady (Ewa Potrzebnicka). Ponadto omówiono plan pracy Rady obecnej kadencji oraz przyszłość WPR „Kwaśny papier”. Gościem drugiego posiedzenia Rady – 19 maja był dr Przemysław Nowogórski, dyrektor Departamentu Dziedzictwa Narodowego MKiDN. Głównym tematem posiedzenia było digitalizowanie i mikrofilmowanie zbiorów. Dyrektor Tomasz Makowski wyraził potrzebę wystąpienia do MKiDN o Wieloletni Program Rządowy „Ochrona Narodowego Zasobu Bibliotecznego”. Następnie zajęto się kwestią definicji NZB oraz zasadami finansowania i kwalifikowania materiałów oraz wieloma innymi problemami związanymi z NZB. Rada przyjęła propozycję dr. Tomasza Makowskiego stworzenia raportu dotyczącego NZB.

Trzecie posiedzenie Rady odbyło się 2 października. Poruszano dwie kwestie: wniosku Biblioteki Elbląskiej o włączenie na listę bibliotek mających tworzyć NZB oraz raportu Dominiki Stępniewskiej (IKiCZ BN) „Narodowy Zasób Biblioteczny. Historia, stan aktualny, problemy”. Następne spotkanie ustalono na luty–marzec 2009 r.

Czasopisma patronackie MKiDN

Biblioteka Narodowa zajmuje się obsługą wydawniczą i kolportażem siedmiu czasopism: „Dialogu”, „Literatury na Świecie”, „Nowej Polszy”, „Nowych Książek”, „Ruchu Muzycznego”, „Teatru” i „Twórczości”. Jest współwydawcą

MATEUSZ PAKULA
ARTUR PALMGA
CLAUDIO MAGRIS

kwartalnika „Akcent” wspólnie ze Wschodnią Fundacją Kultury „Akcent” w Lublinie oraz miesięcznika „Odra”, wspólnie z Ośrodkiem Kultury i Sztuki we Wrocławiu. Na stanowisku redaktora naczelnego „Ruchu Muzycznego” Ludwika Erhardta, po 37 latach, zastąpił Olgierd Pisarenko.

Należy zaznaczyć, co potwierdza wieloletnie doświadczenie, że miejscami w których zainteresowanie czasopismami patronackimi jest największe, są salony Empik i tzw. dobre księgarnie, tj. położone w ruchliwych miejscach i centrach kulturalnych, oraz dobrze usytuowane kioski i szkoły artystyczne. Pewna część egzemplarzy archiwalnych – dotyczy to głównie „Literatury na Świecie” i „Dialogu” – sprzedawana jest po obniżonych cenach. W czasopismach patronackich stosowana jest od dawna reklama wzajemna. Zawierane są również umowy barterowe, przede wszystkim z organizatorami festiwali muzycznych i teatralnych, dotyczące wzajemnej reklamy i promocji.

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Od 2005 r. Biblioteka Narodowa jest instytucją zarządzającą dla dwóch priorytetów programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja czytelnictwa”: Priorytet 1.: „Rozwój księgozbiorów bibliotek” i Priorytet 3.: „Rozwój czasopism kulturalnych”.

W 2008 r. na realizację Priorytetu 1. przeznaczono, podobnie jak w roku 2007, 28 500 000 zł na zakup nowości wydawniczych dla bibliotek publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem bibliotek wiejskich, bibliotek na obszarach marginalizowanych. Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dotację przydzielono 23 409 bibliotekom publicznym zorganizowanym w formie instytucji kultury (wpisanym do rejestru kultury) bądź stanowiącym część innej instytucji kultury (wpisanej do rejestru kultury).

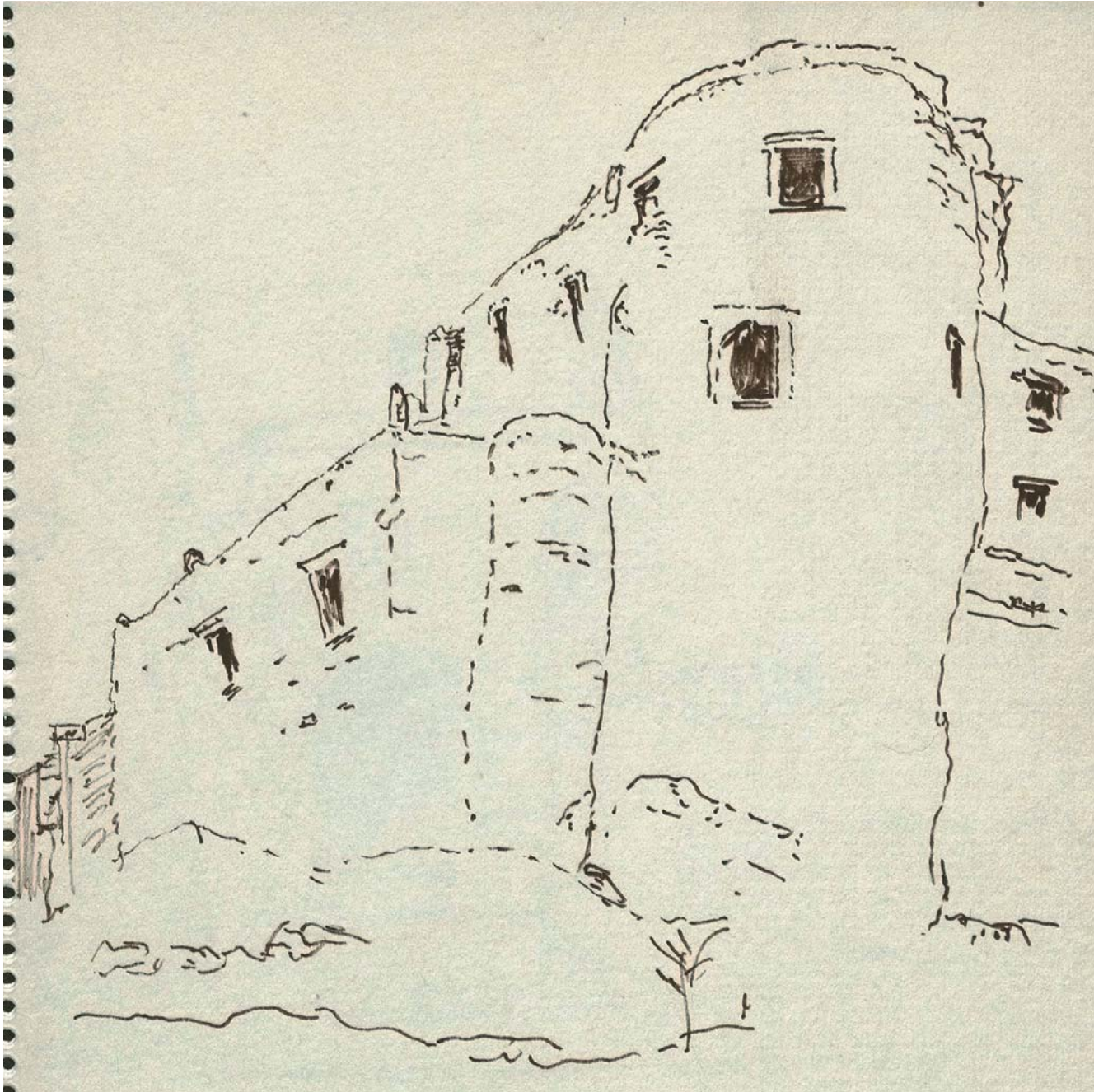
Na potrzeby Priorytetu 3. „Rozwój czasopism kulturalnych” przewidziano 4 283 890 zł (w tym 2 207 000 zł w budżecie BN). Po zatwierdzeniu przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zespół sterujący przydzielił wydawcom czasopism kulturalnych 4 218 890 zł, rozpatrując pozytywnie 135 projektów spośród 237 aspirujących.

W 2008 r. Biblioteka Narodowa była też koordynatorem specjalnego Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Herbert”, który miał na celu

wspieranie inicjatyw środowisk lokalnych, pragnących włączyć się w obchody Roku Zbigniewa Herberta.

W budżecie MKiDN zagwarantowano kwotę 2 000 000 zł. Skorzystać z niej mogły jednostki samorządu terytorialnego, państwowe i samorządowe instytucje kultury, archiwa państwowe, kościoły i związki wyznaniowe, publiczne i niepubliczne szkoły artystyczne I i II stopnia oraz uczelnie artystyczne, państwowe i niepaństwowe szkoły wyższe, organizacje pozarządowe i podmioty gospodarcze niezaliczone do sektora finansów publicznych.

Zmiany organizacyjne

W 2008 r. nastąpiło kilka zmian na stanowiskach kierowniczych w zakładach i oddziałach BN. W związku ze zmianami w podziale zadań dyrektora Biblioteki Narodowej, zastępców dyrektora i głównej księgowej zmienił się schemat organizacyjny BN (aktualny schemat s. 200–201). Ponadto, Zarządzeniem Dyrektora BN nr 58 z 9 października 2008 r. wprowadzono Instrukcję kancelaryjną, Jednolity rzeczowy wykaz akt oraz Instrukcję organizacji i zakresu działania Archiwum Zakładowego, następnie przeszkolono pracowników BN w zakresie stosowania nowych przepisów kancelaryjno-archiwalnych. Od 11 listopada 2008 r. w Bibliotece Narodowej obowiązuje nowy Regulamin Bezpieczeństwa i Higieny Pracy.

Obsada stanowisk kierowniczych w Bibliotece Narodowej

Stan na dzień 31 grudnia 2008 r.

Dyrekcja Biblioteki Narodowej

- Dyrektor
dr Tomasz Makowski
tel. 608 22 33, fax 825 52 51
bndyrekt@bn.org.pl
- Zastępca dyr. ds. ochrony i udostępniania zbiorów
mgr Ewa Potrzebnicka
tel. 608 22 57, fax 825 89 88
e.potrzebnicka@bn.org.p
- Zastępca dyr. ds. gromadzenia i opracowania zbiorów
mgr Elżbieta Stefańczyk
tel. 608 24 51, fax 825 91 57
e.stefancyk@bn.org.pl

- Zastępca dyr. ds. rozwoju
mgr Katarzyna Ślaska
tel. 608 29 44, fax 825 91 57
k.slaska@bn.org.pl
- Zastępca dyr. ds. administracyjno-technicznych
mgr Grażyna Spiechowicz-Kristensen
tel. 608 22 56, fax 825 89 88
g.kristensen@bn.org.pl
- Główna księgowa
mgr Beata Szczygieł
tel. 608 22 30
fax 608 28 08
b.szczygiel@bn.org.pl

Komórki organizacyjne

- Instytut Bibliograficzny – mgr Wanda Klenczon
- Instytut Książki i Czytelnictwa – dr Katarzyna Wolff
- Oddział-Archiwum Zakładowe BN – mgr Maria Krawczyk
- Oddział Administracyjno-Gospodarczy – mgr Katarzyna Ostenda
- Oddział-Introligatornia Specjalistyczna – Beata Włosińska
- Oddział Inwestycji i Remontów – mgr inż. Ewa Jarzębska
- Oddział Kontroli Zbiorów – Marta Chodowska
- Oddział Magazynów Bibliotecznych – mgr Hanna Ławska-Płaska
- Oddział Rachunkowo-Budżetowy – mgr Beata Szczygieł
- Oddział Służby Ochrony BN – inż. Bogusław Walicki
- Oddział Spraw Pracowniczych – mgr Elżbieta Kuca
- Oddział Udostępniania Zbiorów Specjalnych – mgr Barbara Dzierżanowska
- Oddział Wypożyczenia Krajowego i Zagranicznego – mgr Grażyna Lenarczyk
- Oddział Zaopatrzenia i Zamówień Publicznych – mgr Marlena Janczak
- Oddział Zasobu Wymiennego – mgr Barbara Frontczak
- Sekretariat Naukowy – dr Marta Przyszychowska
- Sekretariat Organizacyjny – mgr Elżbieta Kamińska
- Zakład Bibliografii Polskiej 1901–1939 – mgr Grażyna Federowicz
- Zakład Bibliografii Zawartości Czasopism – mgr Beata Wieczorkowska
- Zakład Cyfrowej Biblioteki Narodowej *Polona* – mgr Joanna Potęga

- Zakład Czasopism – mgr Krzysztof Alberski
- Zakład Czytelń – mgr Anna Szwejkow-Malesa
- Zakład Dokumentacji Księgoznawczej – mgr Marzena Przybysz
- Zakład Dokumentów Elektronicznych – mgr Anna Wasilewska
- Zakład Dokumentów Życia Społecznego – mgr Zofia Głowicka
- Zakład Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej – mgr Danuta Kurach
- Zakład Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów – mgr Hanna Kęsicka
- Zakład Informacji Naukowej – mgr Maria Małgorzata Michalska
- Zakład Katalogów Centralnych – mgr Hanna Biedrzycka
- Zakład Konserwacji Masowej Zbiorów Bibliotecznych – mgr Agata Lipińska
- Zakład Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych – mgr Maria Woźniak
- Zakład Książki – mgr Anna Kałudzka
- Zakład-Laboratorium Konserwatorskie Zbiorów Bibliotecznych – mgr inż. Donata Rams
- Zakład Opracowania Rzeczowego – mgr Aldona Borowska
- Zakład Technologii Informatycznych – mgr Anna Szymańska-Sielużycka
- Zakład Reprografii i Digitalizacji – Hanna Wróblewska
- Zakład Retrokonwersji – mgr Anna Pijewska
- Zakład Rękopisów – mgr Maria Wrede
- Zakład Starych Druków – mgr Maria Brynda
- Zakład Statystyki Wydawnictw – mgr Krystyna Bańkowska-Bober
- Zakład-Wydawnictwo BN – mgr Waclaw Żurek
- Zakład Wydawniczy Czasopism Patronackich – mgr Marek Majle
- Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych – mgr Maria Wróblewska
- Zakład Zbiorów Ikonograficznych – mgr Agata Pietrzak
- Zakład Zbiorów Kartograficznych – mgr Barbara Przyłuska
- Zakład Zbiorów Mikrofilmowych – mgr Irena Łoś-Stembrowicz
- Zakład Zbiorów Muzycznych – mgr Mariola Nałęcz

Pracownicy Biblioteki Narodowej (stan na 31 grudnia 2008 r.)

Liczba etatów ogółem	977, 33
Liczba pracowników ogółem	1029
Bibliotekarze i pracownicy naukowci	659
Dziennikarze i redaktorzy	48
Pracownicy poligrafii	70
Informatycy	25
Służba ochrony BN	60
Pracownicy obsługi (administracyjnej, finansowej, technicznej)	167
Pracownicy ze stopniem naukowym	23
Pracownicy z wyższym wykształceniem	597

Zarządzenia Dyrektora Biblioteki Narodowej wydane w 2008 r.

- Nr 1 z dnia 2 stycznia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska Głównej Księgowej
- Nr 2 z dnia 2 stycznia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska kierownika Oddziału Wypożyczenia Krajowego i Zagranicznego
- Nr 3 z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie zmiany w Załączniku do Zarządzenia Nr 59/2007 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 16 lipca 2007 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biblioteki
- Nr 4 z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska kierownika Instytutu Książki i Czytelnictwa
- Nr 5 z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu udostępniania wolnych powierzchni w Bibliotece Narodowej
- Nr 6 z dnia 29 stycznia 2008 r. zmieniające Zarządzenie Nr 7/02 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 28 lutego 2002 r. w sprawie realizacji w BN Ustawy o ochronie danych osobowych
- Nr 7 z dnia 29 stycznia 2008 r. zmieniające Zarządzenie Nr 69/07 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 31 sierpnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia jednolitego systemu środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego dla pracowników Biblioteki Narodowej
- Nr 8 z dnia 31 stycznia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska administratora bezpieczeństwa informacji

- Nr 9 z dnia 31 stycznia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Dokumentacji Księgoznawczej
- Nr 10 z dnia 31 stycznia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska szefa Oddziału Służby Ochrony Biblioteki Narodowej
- Nr 11 z dnia 31 stycznia 2008 r. w sprawie wyznaczenia dni wolnych od pracy w 2008 roku w związku ze świętami przypadającymi w sobotę
- Nr 12 z dnia 4 lutego 2008 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu regulaminu wynagradzania pracowników Biblioteki Narodowej
- Nr 13 z dnia 8 lutego 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. dystrybucji danych Biblioteki Narodowej i systemu MAK
- Nr 14 z dnia 15 lutego 2008 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej Instrukcji kancelaryjnej, Jednolitego rzeczowego wykazu akt oraz Instrukcji organizacji i zakresu działania Archiwum Zakładowego
- Nr 15 z dnia 25 lutego 2008 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora Biblioteki Narodowej, Zastępców Dyrektora i Głównej Księgowej
- Nr 16 z dnia 25 lutego 2008 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej Karty Audytu Wewnętrzznego
- Nr 17 z dnia 26 lutego 2008 r. w sprawie powołania Komisji Inwentaryzacyjnej w magazynach gospodarczych Biblioteki Narodowej
- Nr 18 z dnia 29 lutego 2008 r. w sprawie wprowadzenia wniosku wyjazdowego „Delegacja krajowa” w Bibliotece Narodowej
- Nr 19 z dnia 11 marca 2008 r. zmieniające Zarządzenie Nr 56/2007 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 9 lipca 2007 r. w sprawie wprowadzenia „Regulaminu przeprowadzania zamówień publicznych w Bibliotece Narodowej”
- Nr 20 z dnia 11 marca 2008 r. zmieniające Zarządzenie Nr 57/2007 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 9 lipca 2007 r. oraz Zarządzenie Nr 109/2007 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 31 grudnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej „Regulaminu udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej nieprzekraczającej kwoty 14 000 EURO”
- Nr 21 z dnia 11 marca 2008 r. zmieniające Zarządzenie Nr 48/2007 z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie jednolitego systemu rejestracji wniosków i umów w Bibliotece Narodowej
- Nr 22 z dnia 17 marca 2008 r. w sprawie zmiany w Załączniku do Zarządzenia Nr 59/2007 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 16 lipca 2007 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biblioteki Narodowej

- Nr 23 z dnia 11 kwietnia 2008 r. w sprawie nadania symboli komórkom organizacyjnym Biblioteki Narodowej
- Nr 24 z dnia 11 kwietnia 2008 r. w sprawie pełnomocnictw do zlecenia usług związanych z przygotowaniem do druku czasopism patronackich wydawanych przez Zakład Wydawniczy Czasopism Patronackich
- Nr 25 z dnia 11 kwietnia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Bibliografii Zawartości Czasopism
- Nr 26 z dnia 11 kwietnia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania dokumentacji dotyczącej nadzoru nad Oddziałem Udostępniania Zbiorów Specjalnych, Zakładem Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej, Zakładem Rękopisów, Zakładem Starych Druków, Zakładem Zbiorów Ikonograficznych
- Nr 27 z dnia 11 kwietnia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania dokumentacji dotyczącej nadzoru nad Zakładem – Wydawnictwo BN
- Nr 28 z dnia 15 kwietnia 2008 r. w sprawie norm zużycia paliw płynnych oraz rozliczania kierowców pojazdów samochodowych z pobranego paliwa i jego zużycia
- Nr 29 z dnia 22 kwietnia 2008 r. w sprawie powołania Komisji Pojedynczej Biblioteki Narodowej
- Nr 30 z dnia 29 kwietnia 2008 r. w sprawie podziału etatów na poszczególne komórki organizacyjne w Bibliotece Narodowej
- Nr 31 z dnia 29 kwietnia 2008 r. zmieniające Zarządzenie Nr 94/2007 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 9 października 2007 r. w sprawie zabezpieczenia materiałów bibliotecznych o szczególnej wartości zabytkowej ze zbiorów Biblioteki Narodowej
- Nr 32 z dnia 29 kwietnia 2008 r. w sprawie wprowadzenia „Instrukcji sporządzania oraz kontroli realizacji planu finansowo-rzeczowego w Bibliotece Narodowej”
- Nr 33 z dnia 6 maja 2008 r. zmieniające Zarządzenie Nr 26/ 2008 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 11 kwietnia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania dokumentacji dotyczącej nadzoru nad Oddziałem Udostępniania Zbiorów Specjalnych, Zakładem Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej, Zakładem Rękopisów, Zakładem Starych Druków, Zakładem Zbiorów
- Nr 34 z dnia 8 maja 2008 r. w sprawie powołania Komisji Brakowania Akt w Bibliotece Narodowej
- Nr 35 z dnia 15 maja 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska kierownika Sekretariatu Naukowego

- Nr 36 z dnia 15 maja 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska kierownika Oddziału Udostępniania Zbiorów Specjalnych
- Nr 37 z dnia 19 maja 2008 r. w sprawie wprowadzenia procedury kontroli finansowej w Bibliotece Narodowej
- Nr 38 z dnia 28 maja 2008 r. zmieniające Zarządzenie Nr 26/ 2008 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 11 kwietnia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania dokumentacji dotyczącej nadzoru nad Oddziałem Udostępniania Zbiorów Specjalnych, Zakładem Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej, Zakładem Rękopisów, Zakładem Starych Druków, Zakładem Zbiorów Ikonograficznych
- Nr 39 z dnia 12 czerwca 2008 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej instrukcji dotyczących ochrony danych osobowych
- Nr 40 z dnia 19 czerwca 2008 r. zmieniające zarządzenie Dyrektora Biblioteki Narodowej nr 12/2008 z dnia 4 lutego 2008 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu regulaminu wynagradzania pracowników Biblioteki Narodowej
- Nr 41 z dnia 19 czerwca 2008 r. zmieniające Zarządzenie Nr 37/2008 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 19 maja 2008 r. w sprawie wprowadzenia procedury kontroli finansowej w Bibliotece Narodowej
- Nr 42 z dnia 4 lipca 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej
- Nr 43 z dnia 21 lipca 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska kierownika Oddziału – Intrologatoria Specjalistyczna
- Nr 44 z dnia 22 lipca 2008 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego
- Nr 45 z dnia 25 lipca 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska kierownika Oddziału Administracyjno-Gospodarczego
- Nr 46 z dnia 30 lipca 2008 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora Biblioteki Narodowej, Zastępców Dyrektora i Głównego Księgowego
- Nr 47 z dnia 31 lipca 2008 r. w sprawie ustalenia zadań Głównego Księgowego Biblioteki Narodowej
- Nr 48 z dnia 31 lipca 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania dokumentacji dotyczącej nadzoru nad Sekretariatem Organizacyjnym Biblioteki Narodowej

- Nr 49 z dnia 4 sierpnia 2008 r. zmieniające zarządzenie nr 5/2003 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 24 lutego 2003 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu pracy w Bibliotece Narodowej
- Nr 50 z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie przygotowania i funkcjonowania służby „Stałego Dyżuru” w Bibliotece Narodowej
- Nr 51 z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i Zastępców Dyrektora Biblioteki Narodowej
- Nr 52 z dnia 18 września 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania spraw socjalnych z Oddziału Administracyjno-Gospodarczego do Oddziału Spraw Pracowniczych
- Nr 53 z dnia 19 września 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania dokumentacji dotyczącej nadzoru nad sprawami socjalnymi i BHP oraz współpracy ze związkami zawodowymi w Bibliotece
- Nr 54 z dnia 19 września 2008 r. w sprawie wprowadzenia zasad polityki rachunkowości w Bibliotece Narodowej
- Nr 55 z dnia 25 września 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Czasopism Biblioteki Narodowej
- Nr 56 z dnia 25 września 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska Bibliotekarz Systemowy
- Nr 57 z dnia 2 października 2008 r. zmieniające Zarządzenie Nr 39/2008 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 12 czerwca 2008 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej instrukcji dotyczących ochrony danych osobowych
- Nr 58 z dnia 9 października 2008 r. zmieniające zarządzenie nr 14/2008 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 15 lutego 2008 w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej Instrukcji kancelaryjnej, Jednolitego rzeczowego wykazu akt oraz Instrukcji organizacji i zakresu działania Archiwum Zakładowego
- Nr 59 z dnia 13 października 2008 r. zmieniające treść załącznika do Zarządzenia Nr 17/03 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 18 września 2003 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego BN (powołanie Kancelarii Tajnej)
- Nr 60 z dnia 14 października 2008 r. w sprawie ustalenia zakresu działania Oddziału Administracyjno-Gospodarczego i Oddziału Spraw Pracowniczych Biblioteki Narodowe
- Nr 61 z dnia 15 października 2008 r. w sprawie powołania komisji dla przeprowadzenia w Bibliotece Narodowej inwentaryzacji kontrolnej sprzętu Obrony Cywilnej
- Nr 62 z dnia 21 października 2008 r. w sprawie cennika oraz warunków wykonywania niektórych usług przez Bibliotekę Narodową

- Nr 63 z dnia 29 października 2008 r. w sprawie powołania w Bibliotece Narodowej Komisji Inwentaryzacyjnej
- Nr 64 z dnia 29 października 2008 r. w sprawie zmiany Załącznika Nr 2 do Zarządzenia Nr 18/85 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 31 maja 1985 r.
- Nr 65 z dnia 29 października 2008 r. w sprawie przejęcia przez Bibliotekę Narodową mienia likwidowanego Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej im. Heleny Radlińskiej w Warszawie
- Nr 66 z dnia 31 października 2008 r. zmieniające zarządzenie nr 69/07 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 31 sierpnia 2007 r. w sprawie wprowadzenia jednolitego systemu środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego dla pracowników Biblioteki
- Nr 67 z dnia 7 listopada 2008 r. w sprawie zmiany załącznika Nr 1 do zarządzenia Nr 14/2007 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 13 marca 2007 r. (zmiana składu osobowego Kolegium Biblioteki Narodowej)
- Nr 68 z dnia 18 listopada 2008 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Bibliotece Narodowej
- Nr 69 z dnia 18 listopada 2008 r. w sprawie zmiany w załączniku do zarządzenia nr 106/2007 Dyrektora Biblioteki Narodowej z dnia 13 grudnia 2007 r. zawierającego wykaz stanowisk w Bibliotece Narodowej, z którymi może się łączyć dostęp do informacji niejawnych
- Nr 70 z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie podziału etatów na poszczególne komórki organizacyjne w Bibliotece Narodowej
- Nr 71 z dnia 1 grudnia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska kierownika Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej
- Nr 72 z dnia 1 grudnia 2008 r. w sprawie powołania Komisji ds. przekazania stanowiska kierownika Oddziału Spraw Pracowniczych Biblioteki Narodowej
- Nr 73 z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie powołania Komisji do przeprowadzenia kontroli rocznej stanu ochrony informacji niejawnych
- Nr 74 z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie organizacyjnego przygotowania realizacji zadań w zakresie zarządzania kryzysowego, Obrony Cywilnej i ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz zasad planowania i wdrażania Planu działania w sytuacjach kryzysowych
- Nr 75 z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie powołania w Bibliotece Narodowej Zespołu Zarządzania Kryzysowego, jego składu, zakresu działania oraz miejsca i trybu pracy

Schemat organizacyjny Biblioteki Narodowej (stan na 31 grudnia 2008 r.)

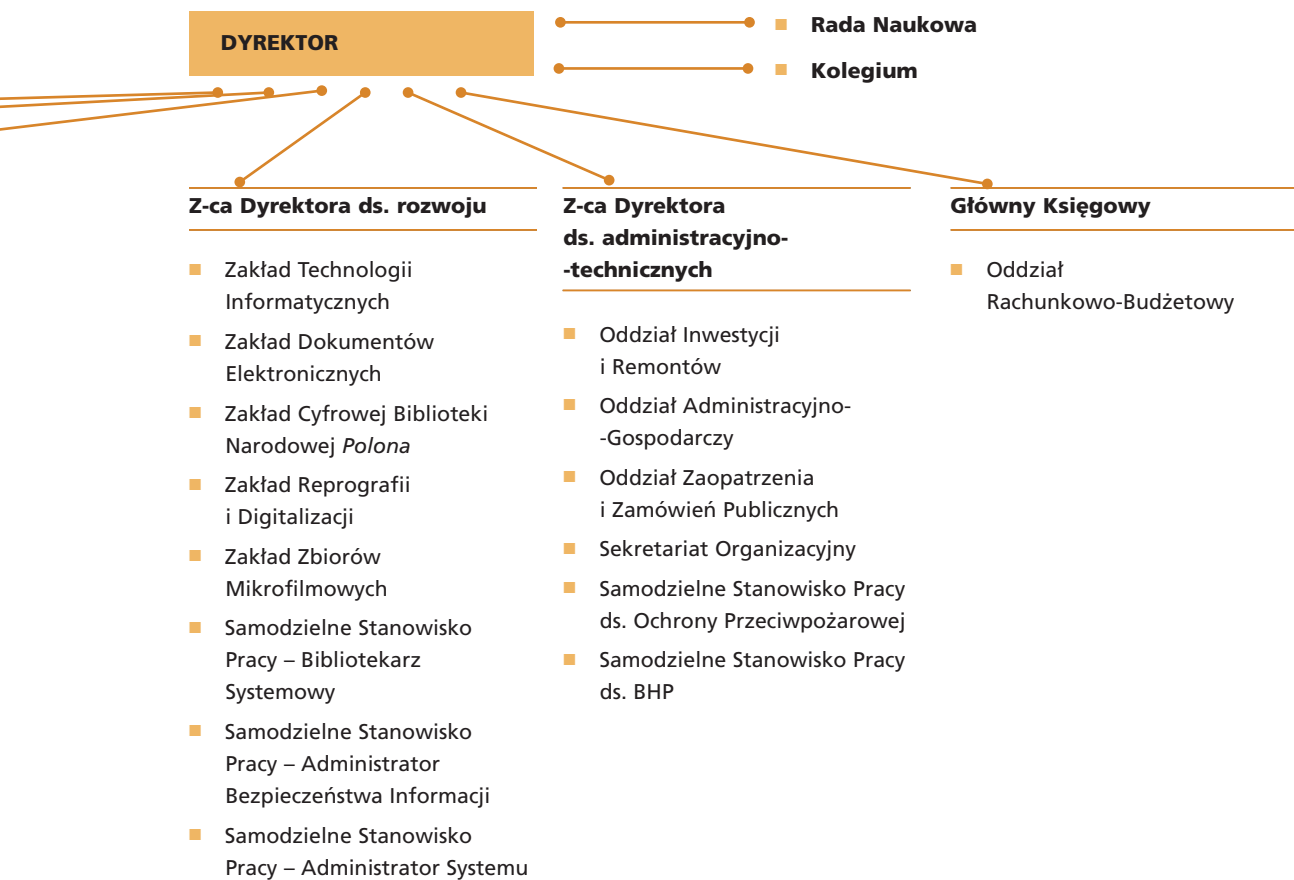
Z-ca Dyrektora ds. gromadzenia i opracowania

- Instytut Bibliograficzny
- Oddział Udostępniania Zbiorów Specjalnych
- Zakład Bibliografii Polskiej 1901–1939
- Zakład Bibliografii Zawartości Czasopism
- Zakład Czasopism
- Zakład Dokumentacji Księgoznawczej
- Zakład Dokumentów Życia Społecznego
- Zakład Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów
- Zakład Katalogów Centralnych
- Zakład Książki
- Zakład Opracowania Rzeczowego
- Zakład Retrokonwersji
- Zakład Statystyki Wydawnictw
- Zakład Wydawniczy Czasopism Patronackich
- Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych
- Zakład Zbiorów Kartograficznych
- Zakład Zbiorów Muzycznych
- Zakład Zbiorów Ikonograficznych
- Zakład Rękopisów
- Zakład Starych Druków
- Zakład Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej.

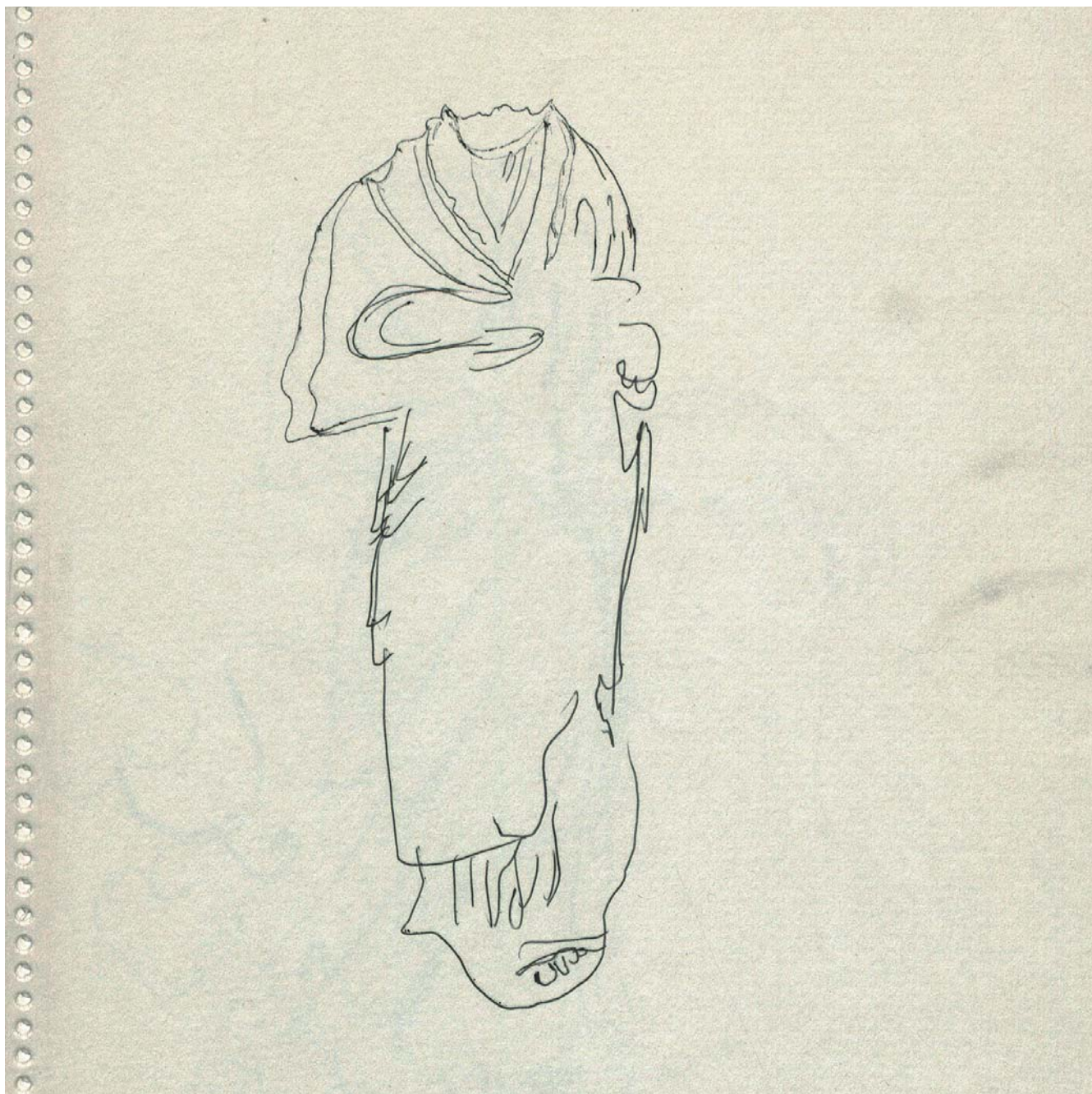
Z-ca Dyrektora ds. ochrony i udostępniania zbiorów

- Oddział-Archiwum Zakładowe BN
- Oddział-Intrologatoria Specjalistyczna
- Oddział Kontroli Zbiorów
- Oddział Magazynów Bibliotecznych
- Oddział Służby Ochrony BN
- Oddział Wypożyczenia Krajowego i Zagranicznego
- Oddział Zasobu Wymiennego
- Zakład Czytelń
- Zakład Informacji Naukowej
- Zakład Konserwacji Masowej Zbiorów Bibliotecznych
- Zakład Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych
- Zakład-Laboratorium Konserwatorskie Zbiorów Bibliotecznych
- Zakład-Wydawnictwo BN
- Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Obronnych
- Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Informacji Niejawnych
- Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Kancelarii Tajnej
- Samodzielne Stanowisko Pracy ds. Kontroli Wewnętrznej

- Instytut Książki i Czytelnictwa
- Sekretariat Naukowy
- Oddział Spraw Pracowniczych
- Samodzielne Stanowisko Pracy – Radca Prawny
- Samodzielne Stanowisko Pracy – Auditor Wewnętrzny BN
- Samodzielne Stanowisko Pracy – specjalista ds. Audytu Wewnętrznego
- Pełnomocnik Dyrektora ds. Współpracy z Bibliotekami Publicznymi
- Samodzielne Stanowisko Pracy – Sekretarz Dyrekcji
- Samodzielne Stanowisko Pracy – Pełnomocnik ds. Ochrony Informacji Niejawnych
- Samodzielne Stanowisko Pracy – Doradca Dyrektora BN
- Samodzielne Stanowisko Pracy – Doradca Dyrektora BN
- Samodzielne Stanowisko Pracy – Doradca Dyrektora BN

Finanse
Biblioteki Narodowej

Budżet Biblioteki Narodowej w 2008 r.

Działalność podstawowa

I. Przychody BN w 2008 r.	102 111 491,06
1. Przychody ze sprzedaży produktów i usług	2 843 554,33
2. Dotacja podmiotowa	95 321 262,66
3. Pozostałe przychody:	3 846 258,96
– środki celowe	2 006 441,69
– inne przychody	1 839 817,27
4. Przychody finansowe (odsetki)	100 415,11
II. Wykonanie budżetu BN: koszty	102 109 697,23
1. Działalność BN	101 588 080,63
a) amortyzacja	6 229 732,28
b) materiały i energia	5 344 084,31
c) usługi obce	3 624 634,82
d) podatki i opłaty	2 671 908,47
e) wynagrodzenia, w tym:	42 240 326,84
f) składki na ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, w tym:	7 806 795,32
g) pozostałe koszty rodzajowe	1 635 172,68
h) Programy Operacyjne (Promocja czytelnictwa Priorytet 1 i 3, Herbert)	32 029 927,66
i) wartość sprzedanych towarów i materiałów	5 498,25
2. Pozostałe koszty	475 130,35
3. Koszty finansowe	46 486,25
III. Wynik finansowy	1 793,83

Działalność inwestycyjna	
Środki do dyspozycji w 2008 r.	12 590 204,00
I. Dotacja majątkowa 2008	8 849 426,00
II. Środki majątkowe z poprzedniego roku – niewygasające z końcem roku	3 740 778,00
Wykorzystanie dotacji majątkowych	12 459 343,06
I. Dotacja majątkowa 2008	8 787 412,53
II. Środki majątkowe z 2007 roku – niewygasające z końcem roku	3 671 930,53
Środki do zwrotu do MKiDN	130 860,94
I. Z dotacji majątkowej 2008	62 013,47
II. Ze środków majątkowych z 2007 roku – niewygasających z końcem roku	68 847,47

Zestawienie kwot otrzymanych na finansowanie zadań zleconych oraz specjalnych z różnych źródeł w 2008 r.

Zleceniodawca	Tytuł zlecenia	Kwota w zł
MNiSW/ granty naukowe	Polskie dziedzictwo kulturowe źródłem inspiracji dla twórczości kompozytorów obcych z XIX i XX w. Mazurek – katalog tematyczny	20 300,00
MNiSW/ granty naukowe	Lokalna twórczość poetycka	13 762,00
MNiSW/ granty naukowe	Tradycja średniowiecznej Polski	10 325,00
MNiSW	Elektroniczne archiwum zasobów piśmiennictwa polskiego (EAZPP) (z tego do wykorzystania przez BN – 445 500,00)	1 077 583,50
MKiDN w dotacji na działalność		37 155 615,00
	w tym programy:	
	WPR „Kwaśny papier”	2 700 000,00
	Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja czytelnictwa” Priorytet 1. „Rozwój księgozbiorów bibliotek”	28 500 000,00
	Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Promocja czytelnictwa” Priorytet 3. „Rozwój czasopism kulturalnych”	2 232 000,00
	Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Herbert”	1 356 280,00
Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Program „Dziedzictwo kulturowe”. Priorytet 3. „Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju”: – Katalog starych druków Muzeum Polskiego w Rapperswilu	33 605,00

	Program „Dziedzictwo kulturowe”. Priorytet 3. „Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju”: – Biblioteka Polska w Londynie – wykonanie ekspertyzy konserwatorskiej, ustalenie harmonogramu zadań konserwatorskich oraz konserwacja wybranych obiektów	14 520,00
	Program „Dziedzictwo kulturowe”. Priorytet 3. „Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju”: – Instalacja i wdrożenie programu bibliotecznego MAK w Bibliotece Polskiej w Montrealu. Szkolenie grupy wolontariuszy zajmujących się w bibliotece katalogowaniem	8 310,00
	Program „Dziedzictwo kulturowe”. Priorytet 3. „Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju”: – Inwentaryzacja i opracowanie zbiorów muzycznych i dźwiękowych Biblioteki Muzeum Polskiego w Chicago (kontynuacja)	33 501,00
	Program „Dziedzictwo kulturowe”. Priorytet 3. „Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju”: – Ekspertyza konserwatorska i ustalenie harmonogramu prac konserwatorskich zbiorów Biblioteki Polskiej w Paryżu	10 613,00
	Program „Dziedzictwo kulturowe”. Priorytet 2. „Rozwój instytucji muzealnych”. – Konserwacja obrazów przechowywanych w Zakładzie Zbiorów Ikonograficznych BN	37 000,00
	Program „Dziedzictwo kulturowe”. Priorytet 5. „Tworzenie zasobów cyfrowych dziedzictwa kulturowego” – Tworzenie komputerowych retrospektywnych katalogów zbiorów BN i komputerowej bazy bibliografii narodowej z XIX i XX wieku	860 000,00
	Program „Edukacja kulturalna i upowszechnianie kultury” Priorytet 1. „Edukacja kulturalna i kształcenie kadr kultury”. – Cykl szkoleń „Bibliotekarz animatorem działań kulturalno-edukacyjnych w regionie”	120 000,00
	Program „Dziedzictwo kulturowe”. Priorytet 3. „Ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju”: – Skanowanie i nagrywanie na płyty DVD zmikrofilmowanych czasopism dla Biblioteki Polskiej w Paryżu	65 000,00
	Program „Promocja twórczości” – Strona poświęcona podróżom Ryszarda Kapuścińskiego	25 000,00
	Program „Dziedzictwo kulturowe”. Priorytet 2. „Rozwój instytucji muzealnych”. – Wystawa Ex collectione Dzikoviana. Zbiory hrabiów Tarnowskich z Dzikowa	60 000,00
	Program „Edukacja kulturalna i upowszechnianie kultury” Priorytet 1. „Edukacja kulturalna i kształcenie kadr kultury”. – Organizacja zakupu nowości (książek, dokumentów audiowizualnych i elektronicznych) i ich wykorzystanie w bibliotekach publicznych – empiryczne badanie diagnostyczne	700,00
Środki m.st. Warszawy	Organizacja spektaklu plenerowego „Herbert: rekonstrukcja poety”	100 000,00
Środki z UE	Program „TELplus”	57 958,33

Koncepcja
Mirosława Zygmunt

Opracowanie
Małgorzata Nowicka
Jan Józef Kasprzyk

Redaktor
Joanna Tarasiewicz

Opracowanie graficzne
Studio Graficzne Wydawnictwa Biblioteki Narodowej

Autorzy fotografii
Kazimierz Borowski, Grzegorz Dymarski, Jan Józef Kasprzyk, Marek
Krawczyk, Agata Lipińska, Grzegorz Mazurowski, Joanna Tarasiewicz,
Tomasz Szubiakiewicz, Bożena Wojtas

Na stronach przekładkowych rysunki Zbigniewa Herberta ze zbiorów
Biblioteki Narodowej (Archiwum Zbigniewa Herberta)

Druk
Promocja XXI sp. z o. o.

Printed in Poland

ISSN 0137-2734

Wszystkie prawa zastrzeżone

©Biblioteka Narodowa. Warszawa 2009
Opracowanie: Wydawnictwo Biblioteki Narodowej
al. Niepodległości 213, 02-086 Warszawa
e-mail: promocja@bn.org.pl